

„БУКОВИНА“
виходить два рази на
місяць.
Редакція і адміністрація:
Wien IX. Schwarz-
spanierstrasse 15.
Пеоднокі числа по 10 сот.
ccccccccccccccc

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“.

Відень, 18. цвітня 1918.

Ще до війни, в р. 1913. — розказує нам один визначний галицький Українець — висказався посол Василько в кругу галицьких товаришів, що його пайвищим бажанем було би побувати особисто в Київі і там таки, в серці України, бути діяльним в користь українського народу. Майже шість літ минуло з того часу і його бажання словилися. Доля судила бути йому не лише в столиці України, але бути передтим також свідком тієї історичної хвили в Берестю, де після його власних слів клалися угольний камінь під будову відновленої української держави.

Подорож посла Василька до Київа мала двояку ціль: 1. Вже в Берестю ввійшов він у контакт з мірозданими чинниками Української Народної Республіки, а будучи докладно поінформованим про зміст, змисл і тенденцію умов, заключених обома сторонами в Берестю, вважав за відповідне, бути присутнім при переговорах в Київі і працювати над тим, щоби через можливі непорозуміння не потерпіти добре відносин між центральними державами й Україною і на відворот.

2. Знаючи про брак і конечну потребу насіння в східній Галичині й Буковині клав він головно на те вагу, щоби при вивозі збіжжа уважавши ся в першій мірі потреби цих країв, бо заходило небезпека, що при кольosalній потребі збіжжа в цілій монархії Буковина і східна Галичина не зараді дістануть потрібної скількості насіння.

Міністер заграничних справ гр. Черніна згодився з обома цими доказами посла Василька і на бажане міністра іменувала його рада міністрів до торговельної комісії, що складалася з 12 делегатів Австро-Угорщини. З австро-угорського боку іменовані ще крім посла Василька: амбасадор гр. Форгач, консул Вільднер, секційний радник Гертнер, віцепрезидент воєнного хлібного товариства Райф, радник двору угорського міністерства торгу Прокопіус, дир. банку Шолляк з рамени австр. міністерства фінансів, директор банку Себеста з рамени угорського мін. фінансів, секретар мін. з австрійського харчового міністерства Чокорад, підполковник генер. штабу Лейлох і ротмістр Людвіг. Таке саме число було й німецьких делегатів на чолі з бароном Муммо. Українській Республіці приступало право на підставі берестейського договору іменувати до комісії потрійне число делегатів, так що число українських членів державної комісії по товарообміну в центральних державах виносило 36. Головою української комісії був бувший мініster Порш, який проводив також спільні наради.

Наради стрінчали на трудності, бо хоч Україна має подостатком збіжжа навіть поверх тієї скількості, яку вона з'обовязала ся доставити центральним державам (60 мільйонів пудів), однака те збіжже в переважній часті, і то закопане, в руках селян, наколи велики сили збіжжа по містах м. і в Одесі большевики ограбили або винищили. А що пануване большевиків знищило до того що в цілім краю адміністративні організації, які покликано що лише по проголошенню самостійності в житі, а крім того через революцію потерпіли й хліборобські організації, то в українській республіці не легко видобути з мужиків потрібну скількість збіжжа тоді, коли вони не лакомляться ся навіть на найвищі ціни, бо панерових „бумажок“ в них над міру. З другого боку Австро-Угорщина вже в найближчій часі не може обійтися без збіжжа. І так помінно найліпшої волі укр. правителства додержати берестейські з'обовязання, могло, в наслідок хвилевої неможливості показати цю добру волю, прийти до непорозуміння з центральними державами. А саму треба було конче запобігти вже хоч би тому, що на підставі берестейського договору доставка збіжжа стоїть в нерозлучній звязці з другими постановами договору, які для української держави що майменше мають таку саму вагу, як збіжже для центральних держав. Ба навіть ратифікація міра з боку центральних держав має наступити аж по доставі умовленої скількості збіжжа. Перед комісіями всіх трох держав стояла тому не легка задача. І треба тут піднести, що спеціально голові державної комісії Поршові, котрій із величим зрозумінem підсирав голову ради народних міністрів Голубовича в переведеню берестейських з'обовязань, треба завдачувати, що вже дні 6. лютого підписано остаточно письменну умову в справі достави збіжжа, після котрої 60 мільйонів пудів (1 мільйон тон) збіжжа мають бути доставлені в таких речицях: в цвітні 6 мільйонів пудів, в маю 15 міл., в червні 20 міл., а в липні 19. міл. тонів. А також і спосіб, в який мається ся добути збіжже в селян, означений на письмі. Що посол Василько помагав дуже успішно над довершеннем угоди, видно вже з того, що 8. цвітня стало звісно, що він відіїждає на 11. домів, то укр. рада міні-

стрів уповноважила міністра торгу Фещенка-Чопівського, під якого ресорт підпадала комісія, устроїти пращальний обід в честь посла Василька, котрій відбувся 11. цвітня в полуночі і в якім взяли участь амбасадори бар. Мумм, гр. Форгач з своїми членами комісії з української сторони крім міністра Чопівського: голова комісії і бувши мін. Порш, завідувач ділами міністра харчових справ Коліух, б. міністер фінансів Барановський, товариш міністра Липицchenko, Гапіцький, Михайлів, президент бржж. Л. Бродський, член мирової дел. Шафаренко і другі члени комісії. Первіш промовив мін. Чопівський. Дакуючи ціло іменем правительства пос. Василькові за його успішні заходи, якими він старався усунути все, що могло би допровадити до якого небудь непорозуміння, бажає всього добра пос. Василькові на додорогу і просить передати ширі поздоровлення Українцям в Галичині від їх братів. Міністер просить також посла Василька, тому що в последній часі приходить непокоючі вісти в Холмщині, не спускати з оча цього питання, щолежить на серці цілії України, заразом бажає він і надіється, що між Українською Республікою з Австро-Угорщиною не може прийти до ніяких непорозумінь, бо він знає, яка вага лежить в добрих відносинах обох держав для цілої нації.

Товариш міністра харчових справ Коліух говорить, що він мусить висказати також подяку випробованому провідницю австрійських Українців за його труд. І він знає ціну присутності посла Василька при переговорах в Київі.

Посол Василько відповів сми словами: „Цане міністер, Ваші Екселенції, високоповажані панове і товариші! Незвичайно щастливим почував себе, що доля позволяла мені пережити лютневі дні в Берестю і теперішні в Київі.

Так як заступники історично-українських земель були від Росії принесли в Берестю 264 літах певними терпінням свою народову волю і державну самостійність — як вони перші дали руку центральним державам до мира і тим здобули незабутну заслугу в історії світу, — так і теперішнє правительство Української Народної Республіки дало тут в Київі новий доказ лояльного зрозуміння перенятих з'обовязань.

„Бересте і Київ — це угольні каміні під будовою відновленої України. Такий початок буде мати і щислив продовження. Бачучи той початок власними очима, очима українського політика, який має вже дяжкий досвід за собою, вертаю я щастливий до моєї української вітчизни в Австро-Угорщині. Горожанська вірність австрійських Українців і вірність української держави в додержаню умов запевнюють від тепер українському народові ту пошану, якої конче потребує кожий народід до свого культурного розвитку і свого становища в світі.“

Бересте і Київ — лютий і цвітень — ніколи не затрутяться в пам'яті народів центральних держав і України і остануться дальшою запорукою постійної присвяченості.

„Цим бажанем, яке пливе з щиро-українського серця, підношу мою чарку на добре успіхи українського правительства і гаряць Української Народної Республіки!“

Вкінці промовляв знаний самостійник А. Ф. Степаненко. Він нагадує на те, що посол Василько приймав отвертими руками кожного Українца, котрій мусів утікати з під московського ярма і опікувався ся ним. Бесідник сам переконався про се на своїм власнім тлі в Чернівцях. З відчущістю мусить всі Українці памятати на діла українських провідників Галичини й Буковини. Радо бачив би бесідник також послів Романчука і д-ра Кости Левицького, для яких він має найвище поважання. Одноока працює орієнтація для України: це йти рука в руку з Німеччиною й Австро-Угорщиною, і посол Василько здобув собі безсмертну заслугу тим, що пропагував цю орієнтацію і державі й високо. Тепер ж надто потрібним, щоби ця орієнтація взяла верх між Українцями. Партийні боротьби починні устали і наступити повна згода. Як це станеться, чого він надіється ся, і в Галичині й Буковині, тоді ми зможемо скинути польське ярмо, Українці на Угорщині зможуть дістати світло української культури, холмська справа буде справедливо розвязана і тоді відпаде також всяка причина, яка могла бы закодотити так потрібну присвяченість між Україною і центральними державами.

На поворот до Австро-Угорщину українське правительство приставило пос. Василькові сальниковий вів до границі з Словаччиною в Київі делегували четара Мажчура, який товаришив йому в подорожі через українську територію.

С. Ю.

Ір. Чернін уступив.

Як грім з ясного неба поразила австрійський загал і нас Українців вітка про уступлене графа Черніна. Уступив міністер-миротворець, якого ім'я буде записане видними буквами в історії сеї світової війни. Уступив щирій прихильник національної рівноправності австрійських народів. Уступив прихильник українського народу, якого прихильність була винесена добре арозумілого інтересу австрійської держави і династії. Ся прихильність і се арозуміне керували становищем гр. Черніна на берестейських переговорах, на яких призначено і убезпечено істноване України як самостійної держави. Берестейські переговори були дніми слави їх головного провідника, графа Черніна.

Ряд непорозумінь із сфери заграницької і внутрішньої політики були причиною уступлення гр. Черніна, нині найпопулярнішого чоловіка в державі. Для Українців уступлене гр. Черніна не може бути рівнодушним, а міріом сего є се почуте вдовolenia, з яким стрінчали його уступлене намісту політичні противники Поляки, які заприєгали йому підмісту за його берестейське діло і отверто жадали його голови. Прилучене Холмщини до України було в очах Поляків непростимою провинкою австро-угорського міністра загр. справ. Явило виявляючи свою втіху з уступлення Черніна польська преса отверто признала, що одною з найголовніших причин його уступлення малаб бути справа холмська і справа східно-галицька. Ми Українці в те вірти не хочемо і не сміємо. Холмська справа не могла і не сміла бути сьому причиною і уступленя гр. Черніна не сміє ніж на кому нарушити основ берестейського міра, якого додержане лежить однаково в інтересі австрійської і української держави. Втіха Поляків в уступлення гр. Черніна марна. Наслідник графа Черніна мусить в інтересі австро-угорської монархії продовжити заграницьку політику гр. Черніна. Сього ми не відмін. Але так само хочемо бути певними сього, що й внутрішня політика австрійської держави мусить піти сою дорогою, яку визначили її рішення на полі політики заграницької. Справа поділ Галичини не була предметом берестейських переговорів. А однак поділ Галичини від часу сих переговорів став річкою самозрозумілою, про яку двох гадок бути не може. Галицька справа не сміє гальмувати великого діла закріплення австро-угорсько-українських відносин. Даремними мусать остати польські надії, привязувані до уступленя гр. Черніна. Граф Чернін уступив, але його політика мусить бути продовжуваною, хіба що люди, яким доля веліла правити судном монархії не розуміють знаків свого часу. Наслідником гр. Черніна став позад його попередник барон Бурян.

Новий український кабінет і його завдання.

Як повідомляють київські часописи, Мала Рада затвердила предложені президентом Ради Народних Міністрів списи членів кабінету. В зреєстровану Раду Української Народної Республіки входять отсіч члені: президент Ради і міністер заграницьких справ Всеволод Голубович (у. с.-р.), міністер внутрішніх справ М. Ткаченко (у. с.-д.), міністер судівництва С. Шелухин (самост.), міністер війни і виконуючий обов'язки міністра Жуковський (у. с.-р.), міністер торговлі і промислу І. Фещенко-Чопівський (с. ф.), міністер фінансів Переяславський (у. с.-р.), міністер доріг Сакович (с. р.), міністер просвіти В. Прокопович (с.-ф.), міністер земельних і харчових справ М. Ковалевський (у. с.-р.), міністер почт і телеграфів Сидоренко (самост.), управитель міністерства заграницьких справ М. Любинський (у. с.-р.), управитель міністерства харчових справ Д. Коліух (у. с.-д.), генеральний писар П. Христюк (у. с.-р.). На становищі державного контролюра правительство ставить кандидатуру відомого укр. письменника Олександра Лотоцького (О. Білоусенка), що належить до партії соц. фед.

Перевагу в повнім укр. кабінеті мають — як бачимо — члени найсильнішої укр. партії, себ-то українські соціял-революціонери, що за один рік революції в політичному розвитку України відиграли чи не найважливішу роль. Від змагань до національно-культурної автономії аж до цілковитого відірвання від Московщини і державної незалежності довелось в протягітого одного року революції побороти не одні труднощі, рішити ся

в обороні здобутків революції на одноко можливу міру, а саме зірвати в московським централізом, що за царського режиму, за панування Мілюкова, Керенського а відтак і Леніна-Троцького оказав ся у рівній мірі непримирим ворогом визвольних змагань 40 міліонового укр. народу. „Усіх українських партій — після беспартійна кіївська газета „Відродження“ — найкрасше зрозуміла народні маси партія українських соціалістів-революціонерів. Вона стала тим організаційним осередком, що намагав ся невідразну волю мас перевести в житте, й ми бачимо, що найважливіші позиції в політичному розвитку українського народу — перетворене Центральної Ради в найвищий орган укр. народу, утворене Генерального Секретаріату, Українські Установчі Збори, як символ суверенітету української нації, проголошене Української Народної Республіки, і нарешті проголошене цілковито незалежності України й вступлене на арену міжнародних зносин — всі вони були здобуті й переведені в житте головною силою партією.“

Большевицьке панування на Україні, вороже відношене національних меншин, яким Українська Центральна Рада запевнила широкі права автономії в границях Української Держави, насильства польських війск на Поділлю, рабунки і убийства, доконувани чесько-словашкою бригадою і з'єднаними большевицько-чорносотенними силами заставили призадуматись поодинокі українські партії. Справедливий погляд висловлює „Відродження“, що лише сильна властив зможе усі розбіжні течії в розбурханій анархії суспільності направити в русло нормального розвитку. Обов'язком нового українського правительства являється ся проте: з'організувати усі сили до державно-творчої праці, створити міцні основи, на яких має опертись відроджена українська держава.

Президент ради міністрів В. Голубович начеркнув в довшій промові напрям найближчої діяльності українського правительства. В справах заграницької політики задумує правительство жити в згоді зо всіма сусідними державами. В найближчій час будуть приняті міри в справі признання незалежності Української Республіки іншими державами та заключення мира з Московською і Ромульєю. Військове правительство працює над утворенем сильної регулярної армії, щоби завести лад в державі і очистити її від большевицько-чесько-польських банд. Поруч з військовим міністерством старається ся міністерство внутрішніх справ завести добру міліцію в цілі охорони порядку і забезпечення здобутків революції. Міністерство почт і телеграфів уважає своєю найближчою задачею, як найскоріше навязати відносини з іншими державами. В тій цілі поштово-телеграфне міністерство має на думці використати бездротовий телеграф і воздушну пошту. Важну задачу ставить собі також міністерство доріг. Зруйновані демобілізацією і большевиками жілінці мають бути в скорім часі відновлені. Кромі того задумує укр. правительство будувати нові залізничні шляхи державним коштом, причому будуть допущенні і приватні підприємства. Міністерство торговлі і промислу має змінити зовнішню торговлю і виконувати не державну контролю над приватною торговлею. У внутрішній торговлі міністерство заміряє допомагати кооперативам і прилучити до цього місії земські автономні інституції. Міністерство фінансів стойть теж перед тяжкою задачею: скріпити українську державу під фінансовим зглядом, управильнити державні розходи і доходи а також перевести заміну рублів (карбованців) українськими гривнами (1 карбованець = 2 гривні = 2 марки). Особлившу увагу зверне міністерство на щадничі каси і фінансові інституції, на чолі котрих стоїть Український Державний Банк. Важні завдання мають перед собою міністерства земельних справ і праці а також міністерство просвіти, про яке шеф українського правительства чомусь зовсім не вгадує. Переведені земельної реформи згідно з універсалами Ради, переведені закону про громадські роботи, українізація московських школ на Україні а передовсім скріплена власті і упорядкована відносини в державі — отсій найближчі завдання нового українського правительства вимагають великої посвята і енергії покликаних чинників. Бажанім було-б, щоб правительство, притягаючи відповідні сили, що мають створити Укр. Державу, узглядняло фахову освіту дотичних кандидатів.

Правительственна декларація викликала загальну корисливу вражені, хоч-що правда-національні меншини нічим ніколи не вдоволені. З приводу запитань неукраїнських партій, внесених в Малій Раді до правительства, чому написи і правительству розпорядження зладжені виключно в українській мові, слухно закинув самостійник Степаненко неукраїнським партіям іх ворожу орієнтацію зглядом Української Держави. „Коли ви домагаєтесь справедливості для себе, то будьте і самі справедливі. Ми певні, що в нашій Республіці нікому не буде кривди. Ми приймамо запитане, щоби інтерпеляції не дивилися на нас, які ті вовки, про яких каже укр. присліві: „Скільки вовка не годуй, а він все в ліс дивить ся!“

Відрядною появою треба уважати розпоряджене що до української мови як державної і урядової мови Української Республіки. Нове міністерство не вагається ся приняти рішучі міри. Від усіх горожан Української Держави можна вимагати української орієнтації. Не нарушаючи запоручених неукраїнським народностям прав, українське правительство, навчене кровавим досвідом останніх подій, не стерпить і не може стерпіти злочинної агітації, звершеної проти української держави.

Орган кіївського комітету з'єднаних меньшевиків „Рабочая Жизнь“ в приводу розпорядження директора південного-західних жілінці Свергуна написала довшу стату („Расправа съ железнодорожниками“), в якій з обуренiem нападає на д. Свергуна, що він поважлив ся зарадати

від підчинених йому урядників лояльності зглядом украйнської держави. Роспоряджене отсій звучить: „Особи, яким не бажана українська влада і український рух, особи, які шириять провокаційні вісти тільки для того, щоби внести зачепок в спокійне життя горожан Української Народної Республіки, будуть негайно увільнені і як шкідливі елементи вислані за границю без права повороту на Україну“. Отсій зрозуміле і що так скажено лагідне розпоряджене називає „Рабочая Жизнь“ поліцейською мірою, що неходить ся з принципами соціалістичної держави. Не вже Українська держава, що під московським ярмом стільки перетріла від часів Хмельницького аж до большевицького панування, не має права жадати від своїх урядників признания твої держави, якій вони мають служити. Хибаж се мислиме в цій державі, щоби урядники спінівали державне життя і ширили провокаційні вісти проти держави? Усіх, що не признають незалежності Укр. Республіки, усіх, що не почують себе її горожанами, ніхто не приневолює оставати в тій державі. Укр. правительство, що своєю подиву гідною терпеливостю і толерантією протидержавної агітації довело до большевицького панування, мусить стати тепер в обороні суверенітети і прав Укр. Республіки, коли не хоче, щоби воскресла Україна знов попала під чуже ярмо.

Від українських партій жадає весь український народ без огляду на державі кордони, щоби вони з'єднаними силами підперли новий український кабінет в теперішній критичній хвилі. Тяжку відівчальність перед історією і перед нацією беруть на себе усі ті укр. ідеалісти, які ішому не научились серед останніх подій на Україні. Широка просвітна праця серед укр. народних мас, пригнічених довголітнім царським пануванням, національне освідомлене усіх тих, що здеморалізовані большевицькою агітацією втратили національну гідність, коротко: культурна і політична організація народних мас на національних і демократичних основах — отсій найважливіше завдане українських провідників без огляду на партії.

Ми, австрійські Українці, в подивом і з особливішою увагою слідимо за подіями в укр. державі. Міцна українська держава — се запорука, що і ми осягнемо усі належні нам права в монархії. З тої причини бажали б ми сконсолідовани національних сил, утворені сильної української армії, скріплені західних ворожими зайдами основ Укр. Республіки і міцної влади на Україні. Склад нового укр. правительства вказує на те, що в тім згляді можна вже в найближчій часі числити на зворот до красного.

З життя української держави.

Історичне Засідане Малої Ради.

Засідане Малої Ради з 17. м. м. було присвячене справі ратифікації мира. Соц. фед. Яковлів предложив отсій проект ратифікаційного закону, принятий окремою комісією:

„Ми, Українська Центральна Рада, оповіщаємо, що вдоволяючи змагання українського народу, щоби установити мирні відносини між Українською Народною Республікою і державами: Німеччиною Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною, — дали повновласть нашій Раді міністрів уложить і підписати договір між Українською Народною Республікою в одній стороні і Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з другої сторони. Повновласники обох сторін, зібралися в Берестю Литовським, уложили і 9. лютого власноручно підписали мировий договір, котрий дослідно звичить так (слідует текст договорів). Тому ми, Українська Народна Рада, порішили: приведений висше мирний договір утвердити, ратифікувати і виповнити тепер і на будучий час, а Раді Народний міністрів поручити перевести обміну ратифікаційних актів в місці, вказані в договорі.“

Проти ратифікації виступив від імені меншини жілінці бундовець Рафес, якого заяву принято окликом негодовання.

З широкою і сильною промовою виступив п. Порш. Дні переговорів, казав бесідник, се золоті дні в історії України, українська делегація перша перевела діло мира. Від початку революції ми все бажали покінчити війну. Що тепер важка доля зустріда деякі народи, вина за се паде на національні меншини, що свою тактикою утруднююли працю Ц. Ради. В собі шукайте вини! Обставини були такі, що іншого мира не могли добути. Мали ми відкликнути мир і стати матеріалом для таких експериментів, як Росія? Тому ми війну? Тактика меншиной все та сама: коли ми хочемо перевести організацію, вони зараз виступають ворожо проти нас! Іх змагання все протидержавні! Але мир дасть можність Україні розвинути свої сили і вийде на користь робочих мас. Сей мир має величезне значення не тільки для України, — за її прикладом пішла вже Росія, Румунія, підуть інші держави. Ми ідемо до міжнародного обєднання пролетаріату. Українські соціальні демократи голосують за ратифікацією мира! (Олески.)

За ратифікацією голосували усі члени проти 7, одні здержалася від голосування. Проти голосували російські соц. революціонери, соц.-демократи меньшевики, бунд і польська демократична централія. Оголошено результатів голосування викликalo довгі оплески в салі і на галеріях.

На закінчене говорив М. Грушевський і член мирової делегації Любинський. Останній сказав сі слова: „Ми члени мирової делегації добували право для свого народа. І добули право мира. Добудемо ще одно право — шукати собі своїх другів і в державі і поза її граніцями! Нікому не відмовляємо нашої праці, але просити о неї не бу-

демо. Прапори наші не сплямлені, заборола наші цілі! Ідімо даліше вперед!“

Історичне засідане Ради замкнено коло 1-ої години вночі.

Жертви большевицького терору в Київі.

За 10 днів після панування большевиків в Київі розстріляли вони більше як 5.000 людей. З поміж визначніших особистостей убито митрополита Владимира, міністра рільництва Зарудного, славного лікаря Бочарова, журналіста Чугача і українського політика Бочковського. Тільки цих трох по-слідніх в страшній спосіб засакровано. Разом з ними розстрілено 40 українських соціальних революціонерів і 168 гімназіальних учеників, які вписали ся до Українських Січових Стрільців. Між тими послідніми є богато Галичин. Так само розстрілено 215 українських моряків Чорноморської флоти, які впрочім певністю поводилися зглядом большевиків.

Непорозуміння.

Війска центральних держав вступили на Україну, щоби допомогти українському урядові обчистити край від большевицьких банд та завести в краю лад і порядок. Си поміч центр. держав показала ся дуже корисною. Больше виців здебільшого прогнали з України і, як доносять найновіші вістки, большевики вже покинули її свій крайний приют в Харкові. Рівночасно українські держави в Україні і упорядковують ся діло обміну товарів між Україною і осередніми державами. Серед тих дружніх відносин неміло вражаюти деякі факти надувати, які були предметом інтерпеляцій на Малій Раді. От так виступив з запитом до укр. правительства член М. Ради Павлов в справі суду 14-ого полку пруських гузарів над рядом укр. громадян, а д. Салтан звернув увагу на те, що в дотичнім засуді тих укр. громадян названо російськими горожанами! Зновже в інтерпеляції д. Матюшенка звернено увагу на приказ команданта 3-ого батальону австрійського війска у Рибниці, в якім саме команда наказує „добровільно повернути рибницькому цукровому заводу і всім помічникам всі землі“, загрожуючи, що „всяка проволока у виконанію цього наказу поведе до як найстрогіших заходів до смртної карі включно.“

Сі очевидні надувати безперечно діють ся проти волі правительства обох центральних держав. У відозві австр. війска, розповсюдженого на Україні, виразно вказується, що австро-угорська армія приходить на Україну з дружніми намірами, говорить ся про те, що військо зовсім не буде втрачати ся до постанов укр. уряду, зокрема що до земельної справи. В очевидній суперечності є звіт про військо урядом стоять рівно ж згаданий засуд пруської полкової команди, яка немов шуткуючи собі з того, що німецька держава не лише признала Україну самостійною державою, але навіть післала своє військо боронити сеї самостійності, позволяє собі називати горожак українською державою російськими підданими. В сїй справі укр. міністер судових справ видав розпорядок, в якім поручає укр. властям „повідомляти про кождий такий випадок висши органи влади Укр. Нар. Республіки, які будуть вимагати від уряду німецького та Австро-Угорщини покарання винних німецьких та австрійських властей.“

Правительства центральних держав безпечно потягнуть виновників надувати до одвічальності і постараються унеможливити їх тиранізму, що вороги центральних держав і України раді користувати ся такими хобі лише відокремленими фактами на те, щоби компромітувати велике діло будованих української держави, будованої як раз при підмозі центральних держав.

розумію, що на Україні творить ся сильна державна влада, котра має в своїм остаточному сформуванню завершити всі висліди української революції. Революція у нас кінчиться. В інтересі українського народу, який складається з передовим з селян та робітників, лежить, щоби сі дві класи вийшли з цього процесу кінчения революції з як найбільшою користю, щоби у моменті остаточної ліквідації революції осталися ними й класові здобутки її. Не повинні однак при цьому забути, що скорі закінчені революції в розумінні скріплення державної влади не є необхідна потреба, бо тільки сильна державна влада зможе забезпечити за післяї сі класові здобутки революції, які вони осягнули.

Обміна товарів з Україною.

Експортна комісія прийшла до висновку, що з України без усякої для неї шкоди може бути вивезено для осередніх держав 30,000,000 пудів хліба; таким чином в перші місяці, доки не налагодить ся остаточно зелізничний рух, вивозити м'яту ся по 5,000,000 пудів, а потім залежно від стану зелізничного транспорта, скількість хліба, яку вивозити м'яту, постепенно збільшувати м'яту ся. Крім хліба Україна зможе дати осереднім державам зразу коло 500,000 пудів буракового насіння і 60,000—75,000 пудів насіння клевера, і потім коло 2,000,000 пудів цукру. Згідно з висновками імпортної комісії Україна має потребу головним чином в таких товарах: з огляду на майже повну відсутність запаковочних засобів вона в пайближші часи потребувати не 11,000,000 мішків і значну скількість шпагату. Для задоволення пайблажливих потреб в пайближші часи необхідно привезти: 750 мілонів аршинів бумажного полотна різних сортів, 500,000 аршинів конопельного полотна, брезентісі тканини, хусток бумажних і суконих покривал, шовкових сіт для млинів, целюлози, хемічних анілінових фарб і хльору для продукції паперу, мукомольних станків, друкарських і терфіяних машин. Що до палива, то для одеського й київського вузла треба буде до 19,000,000 пудів вугля і нафти.

Українська гривня.

Про новий укр. грош писе під отсім наголовком проф. М. Грушевський:

Центральна Рада прийняла закон про новий випуск українських грошей. Він установлює, що монетою українською одиницею, на котру буде йти рахунок, буде гривня, рівна пів карбованцю і поділена на 100 шагів. Незадовго будуть випущені срібні гривні, золоті двайцяті-гривні, паперові гроши в 2, 5, 10, 20, 100, 500 і 1000 гривен і дрібна монета в 1, 2, 5, 10, 20 і 50 шагів. Що карбованець наш, як і російський рубль на монету одиницю западто великий, се було призначено давно. Всі європейські краї, крім Англії, рахують на дрібніші гроши: в Німеччині па марки, рівні приблизно півкарбованцю, в скандіпавських краях на корони ріжної величини, в Австрії на корони приблизно такі, як франки, а рівні приблизно 40 копійкам, і т. д. І в Росії давно вже посились згадкою замінити рубель меншою одиницею, тільки не могли рішити: чи перейти на полтинник, чи на франк, і так на сім справа завмерла. Коли Центральна Рада прийняла закон про випуск карбованців, поділених на 200 шагів, тим самим принципіально вже було рішено питане, що монетою українською одиницею буде пів карбованця, поділеного на 100 шагів. Треба було тільки згадати для неї відповідне ім'я. Но довгих міркуваннях українські фракції Центральної Ради прийшли до переконання, що едино правильне буде і тут, як і в справі державного українського гербу, вернутися до старої української монетної одиниці, яка була у нас за часів нашої державної незалежності, до гривні, або як тепер вимовляють у нас се слово (Гривня), до гривні.

Се дуже стара наша одиниця ваги і за разом вартості, початок котрої навіть невідомий. З початку так звався очевидно фунт срібла, що був одиницею міни. Але згодом, як то звичайно бувало з всякими такими монетними одиницями, металічна вага гривні все зменшувала ся. В часах київської держави вона важила тільки коло пів фунта срібла, далі ж ще менше, але гривна все таки довго оставалася у нас монетною одиницею. Аж з тим, як наші землі стали переходити під владу Польщі й Литви, починається ся у нас рахунок на коні, на злоті, перенесений в Польщі й Литви разом з чужою монетою. Іншої грошової одиниці у нас не було крім гривні, — її годить ся як бути нашою монетною одиницею. Була вона одиницею за нашою старою держави, — нехай буде і за нової. Злетіла вона була з фунта на пів фунта срібла до трьох копійок мідю вартості фунта хліба, зможе і підніматися до вартості пів карбованця. А вже її так мали гривну рівну трьом копійкам і гривну чи гривенці рівну десяти копійкам. Нічого, розбиралися люди. Розберуть ся її тепер дуже скоро і помішають московського гривенника в українську гривлю. Приблизно вона відповідати не підімській марці й англійському шилінгу, золота двайцяті-гривнева монета англійському фунтові стерлінгів, 80 гривен приблизно відповідати не 100 франкам, 100 австрійським коронам, 100 італійським лірам. Завданем нашої фінансової політики мусить бути се, щоб такий курс мали наші паперові гроши. Себто щоб наш кредитний білет на 20 гривен дійсно відповідав золотій монеті в 20 гривен, а тоді відповідати не англійському фунтові і золотому двадцяти марковикові і наш паперовий кредитний білет на 20 гривен. Сього треба досягти, і тоді наша гривна буде в честі і поважанні.

Просьба Собору Київо-Печерської Лаври.

Духовний Собор Київо-Печерської Лаври звернувся до Міністра Земельних справ У. Н. Р. з такою запискою. „Духовний Собор Київо-Печерської Лаври звертається з найпізнішим прошенням до Вашої державної справедливості, мудrosti й гуманності. Обов'язково постановою Кіївського Губерніяльного Земельного Комітету від 23. лютого с. р. вся земля монастирська, призначена для засіву весною, передається в користь трудовому селянству. Духовний Собор Лаври дозволяє собі щиро просити пана міністра зробити для Лаври виключність з указаної обов'язкової постанови послідуючим міркуванням: вперед всього Київо-Печерська Лавра, як всім відомо, має виключне важне значення в історії українського пароду. З другого боку, ми просимо принести на увагу те, що значна більшість (80%) чернечого працюючого брацтва Лаври числиться ся зараз 784 чол., складаються ся особи селянського походження і велика більшість з них (до 63%) корінні Українці. Зважаючи на такий склад свого брацтва Лавра має можливість і хоче ті невеликі маєтки, якими вона теперолодіє, оброблювати руками й працею свого брацтва. На підставі цього духовний собор щиро просить Вас, пане мініstre, зробіть можливість для Печерської Лаври і лишіть перехому за нею ті земельні маєтки, якими вона теперолодіє, щоб Лавра і в будущий час віставалася перехомую святыною українського пароду при всіх своїх правах, якими вона користувалася з самого існування і які вона по всій спадливості заслужила своєю довговічною діяльністю на копись українського пароду.“

Як польські леґіони гуляють на Україні.

(З інтерпелії д. Матюшенка на Малій Раді.)

На засіданні Малої Ради з дня 24. м. м. її член д. Матюшенко поставив запит в справі подій на Поділлю, в якій м. и. наводить слідуюче доповене пов. комісаря Літинського:

„Ось уже другий день до мене доходять з Чорного Шляху чутки про те, що самочинні загони Поляків, що зовуть себе польськими леґіонерами в Уланівській, Терешпольській, Хмельницькій і Ст. Синявській волостях роблять реквізіції і рострілюють тих, хто не корить ся їм. З. 16. марта с. р. командант польського війска в Ст. Синяві не порозумівався піз змою, піз з іншими представниками української влади заарештував увесь склад Ст. Синявської волостної управи і других осіб і віддав їх до воєнного полевого суду за те, що вони, не доставили польському війску фуражу і що в місяці лютому затримали якогось леґіонера Брилінського, який віз з собою до Хмельника 29 крісів. В тій-же Синяві командант польського війска відав наказ про здачу населенем зброй...“

Далі: „Начальник участкової міліції Джигишіс в Тернополі повідомив мене, що загін Поляків, чоловіка в 40, узбрєніх скорострілами і крісами, у вечір 17-го марта прибув у с. Митниці і почав забирати коней і хліб. Селяни с. Митниці звідившись з селянами Маркуси, Рибчинець, Кача-вки і Войтовець узброєно пішли на Поляків і після бою з людськими жертвами відібрали коней і скіпостріл...“

— По моїм відомостям — додас інтерпелант — тут убито 23 чол.

...18-го марта до Поляків прийшла підмога з артилерією і скорострілами. Поляки відступили до Качанівки і обстріляли село зі скорострілів і гармат. Село згоріло. Селяни озброюють ся далі, щоб дати одії Полякам. Жінки й діти утікають до Хмельника. Харчу її помешкаль для них нема...“...

Губ. комісар телеграфує 18-го марта: „Польські леґіони забирають військове майно, що належить демобілізаційним комітетам“.

Друга Холмщина.

Румунія проголосила апексію Бесарабії до румунського королівства. Вже від часу, як Румунія приступила до війни по стороні Росії, віддали ся на Бесарабію румунські післякі, де вони остали її досі. По вибуху революції Бесарабія забажала стати окремою республікою і права в съому її не можна було відмовити. Східно-європейське питання рішастє ся по засаді самоозначення народів колишньої російської імперії і центральні держави пішли на руку стремлінням поодиноких неросійських народів давної Росії. Бесарабія забажала стати окремою республікою. Але се не подобало ся Румунії. Проти волі населення, і то не лише українського але й румунського, румунське правительство порішила сей румунсько-український край загарбати. Сей факт визвав рішуче спротивлення із сторони укр. правительства, а передовсім із сторони укр. населення Бесарабії, яке заспіве київське правительство просльбами узвільнити його з під румунськими підданими. Стала ся річ піебувала, якої не годен розум схопити. В часі, коли всі воюючі велики державами іменем цімої колишньої України, отже й Холмщини. Мир з тими державами заключила Україна включно з Холмщиною. Осередні держави зобов'язані бережені недоторканності її границь. На берестейській мірі означено граници України на захід від Холмщини. А властиво: українські делегати на берестейській конференції явилися, пересправляли і підписували договір з чотирма воюючими державами іменем цімої колишньої України, отже й Холмщини. Мир з тими державами заключила Україна включно з Холмщиною. Осередні держави зобов'язані берестейським договором, якої наслідком може бути тільки дуже незначне спростоване граничної лінії. Але — кого Бог хоче карати, тому розум відбирає... Проти крицького бльоку середноєвропейських і союзників держав виповили війну і показали свою силу, зорганізувавши в Галичині знаменитий страйк, як демонстрацію проти Австро-Угорщини — добряги — забуваючи, що виявлена в нім сила, се сила не їх, але тої держави, проти котрої була вимі-

казувати ся нівайскому населеню здоровити кожного румунського офіцієра. А щоб впоїти глибше почуте авторитету перед силою грабіжника серед населеня, велено обносити по селах румунську офіцієрську шапку, як знак нової влади, якій належить ся пошанівок. Пригадується швайцарська традиція про ғеслерівський капелюх. Румунія велить віддавати честь своїй „паларії“, якою хоче прикрити її українські землі Бесарабії. На південно-східній політичній фронті України повсюдно друге холмське питане, то ще з добавкою того, що маємо тут до діла з отвертим ворогом і віроломником, який ще підносить претензію на премію за віроломство. Треба падіти ся, що в єм українсько-румунським спорі міротатів в єм підірваним центральні держави поставлять ся по стороні заприяненої з ними української держави, а, розуміється ся, не по стороні її. Маргільмана і решти чесної компанії. Нехай собі Румунія беруть румунську частину Бесарабії, Українцям нема діла боронити її сього. А українська частина Бесарабії належить етнографічно і географічно і мусить належати й підітично до України. Бесарабські Українці не будуть покласти ся румунські паларії.

Кого Бог хоче карати...

Кого Бог хоче карати, тому розум відбирає. Польська політика за час війни потверджує зміс сеї приповідки. Зачало ся було від хоробливого маяченя про те, що весь світ світової війни концентрується в тім, аби з єї війни вийшла велика, по можності як найбільша Польща. Польська воєнно-політична література на всіх європейських мовах старала ся перевести доказ сего, яке то величезне значення мусить мати для світа відтворене історичної Польщі. Коли осередні держави заняли частину української території, Поляки відразу зажадали анектувати їх до Польщі. Прилучене тих і всіх інших українських і не тільки українських земель на схід, які прийшли в ході війни здобути осереднім державам, трактовано з польського боку як річ самозрозумілу і від сповнення сего бажання узялених польськими політичними орієнтацією. На вадаток мала Австрія відступити ще її свою польську ба й українську частину Галичини, а по можності й Німеччина зв'єрнути Полякам Познанщину і дати польській державі вільний доступ до моря. Не можна заперечити, що осередні держави, під вlivом суггесції про значення польської справи, живленої десятками літ, йшли дійсно довгий час на руку химерам польської політики. Бетман Гольвег з його концепцією побільшена Польща коштом австрійської Галичини, а в слід за ним й короткозорі австрійські „державники“ поспішили ся були навіть винести на річ Польщі вексель, якого, правда, не прийшло ся реалізувати. Обіцяно Полякам, за обіцянку створити польську армію, бодай за обіцянку лояльності, і се і те і друге; прилучено до Польщі Холмщину; кажуть, що обіцяно ще й прилучене палих земель на схід. Однак в уяві польських політиків все те було западто низькою ціною купна. Виходило на таке, що Поляки властиво роблять тільки ласку осереднім державам, позволяючи собі освободити з під Росії і будувати Польщу на польських і непольських землях. Тільки проголосивши відокремлене Галичину сама Австрія отягнала ся, що здалоши на зустріч польським престесіям, які по ст

рена, що се сила, яку в них впойла і яку може — коли тільки захоче — сяж сама держава у них відбрати.

Осередні держави заключили мир з українською державою, а візовані нею на поміч післиали туди свої війска до помочи для усталення порядку, колоченого большевицькими наїздниками. Річ найприродніша в світі, коли зважити, що не лише слабі державні організми — а слабою є кожда нова держава — але й найсильніші держави теперішньої системи політичної і мілітарної рівноваги, не в силі устояти ся самі про себе. Та лихий лихе думає і, як се не дивно, а з факту переступленя границь України Поляки стали набирати нової надії, що, мовляв, ще не згинула історична Польща... Колиб судити по голосам польських часописів, то осередні держави на те післиали на Україну свої війска, щоби — доїхати кінця українській державі і її незалежності. Польські політичні діячі, яких на якийсь час збило було в пантелеїку створене української держави, стали міркувати, що анужується тепер при помочі Австрії спекти всепольську печеною і давай брати ся на помисли. Польська преса заговорила про — окупацию України, а старий краківський грішник „Час“ навіть виписав на ужиток осередніх держав рецензту в статті про „Обовязки її цілі окупациї“.

Уpritomnіm собі ще раз значінє німецько-австрійської експедиції на Україну. Передовсім замітім, що українська держава повстала сама, без нічиеї помочі і вступила в мирові переговори як самостійна держава. Розуміється, що створене української держави було і мусіло бути на руку осереднім державам. Вони заключили з Україною мир, а завізвані опісля українським урядом пішли Україні на поміч. Підчеркуючи характер своєї помочі німецький шеф заграничної політики після висилки помічничих корпусів зазначає виразно, що Німеччина кождої хвілі, коли тільки українське правительство призначає дальшу поміч зайвою, відкличе свої війска з України. Цілком так само глядить на справу Австрія. Та орган галицьких „можновладців“ ігнорує цілковито се становище і весь без того ясний характер мілітарної експедиції на Україну і — поглузувавши в української держави, як в чистотного діла, „створеного на борзії гр. Черніном і бар. Васильком“ — запускає сонду в іпший бік, дораджуючи Австрії, щоби вона замість бавити ся в творене укр. держави, найкраще просто загарбала сумежні події України і, розуміється, загарбавши їх, повернула назад польським дідичам їх маєн.

На означене сеї польської рецепти є добрий англійський вираз: *moral insanity*. Бо нічим інакше як невідчимим упадком моралі не можна назвати сеї рівно наївної як злочинної ради на адресу осередніх держав, потоптати ногами міждержавний трактат, а довіре, з яким Україна звернула ся до осередніх держав, ужити на те, аби його обманути. Поминуши те, що осереднім державам їх власний інтерес паказує берегти недоторканності України і що анексія українських земель не лежить ані в інтересі Німеччини ані в інтересі Австрії та що редукція теперішньої східноєвропейської програми осередніх держав до анексії сумежних українських полос означалаби непростиму легкодушність, яка мусіла би пісметити ся на тих самих державах, то при тім всім певне ще її те, що Німець на таку раду може відповісти тільки по німецьки: *Der Schelm denkt, wie er ist.* А вже вершком найвіnosti є думати, щоби осередні держави могли допустити ся на Україні святотатства на те, аби привернути права польським дідичам, двигачам ідеї історичної Польщі на Україні. Лякаючи осередні держави маревом перенесеня аграрної революції з України до Австрії і Німеччини панове Поляки повинні не спускати з ока сеї обставини, що вивласпене великої посілості на Україні є не тільки ділом соціальної революції, але передовсім і національним політичним здобутком. Через вивласпене польських дідичів перестала існувати на Україні польська квестія в своїм давнішім характері. Коли польський дневник лякає осередні держави за потуране сому вивласненю гнівом інших європейських держав, які на його думку не позволять на санкцію такого перевороту, то забувас він на одно, а власне, що на захід польсько-української граниші, в решті Європи такої анальгії, такого різкого відмежування між селянством і великою посілістю також і під національним зглядом нема. Страхи на Ляхи.

Зсумовуючи свої погляди на українську справу каже краківський орган польських консерватистів: „Дотеперішні погляди на Україну і її будучість мусять улягти зasadницьчі ревізії, бо були виразом оптичних злуд і мильних інформацій”.

Що погляд центральних держав на Україну не улягне і не може улягти зміні, сего ми певні. Запорукою для нас є сам інтерес тих держав. Натомість не є ми певні того, чи такі виступи, як отсєй і йому подібні виступи польських органів преси не вплинутъ на ревізію державної України на становище до Поляків, супроти котрих Укр. Центр. Рада і її правитељство досі дало безліч доказів далеко йдучої уступчivостi. Такими виступами не утревлюється ся добрих відносин між народами. Не погляди осередніх держав на Україну, лише погляди Поляків і їх оцінка справи польської і справи української є виразом оптичних влуд, невміlosti розріжнити велике від малого і добре від злого, є впливом хробливої меѓальбоманії і звихнення моральних засад и поліtiцї. Кого Бог хоче карати, тому розум відбирає.

Чого прийшли Німці на Україну.

Під таким заголовком видавництво „Відродження“ в Києві випустило отсє вже другим виданем брошурку, в якій простою мовою виведено розмови з проф. М. Грушевським, през. міністрів Голубовичем і представниками німецького військового штабу в Києві та оповідане Центр. Ради до громадян республіки.

На запитання видавництва представники підміського штабу сказали:

— Німецькі війська прийшли на Україну по просьбі Українського Правительства, аби встановити знов спокій і лад. Таким чином німецькі війська-гості Українського Правительства, і тому відношения помежі ними добрі. Українські війська підлягають найближчій німецькій старшині і під їх проводом воюють спільно з німецькими військами.

Відношене до населення дуже не однакове, дивлячись по поглядам і відношенню населеня. Усі бажають порядку і розважливі громади, котрі стоять на боці Правительства, бачуть у Німцях своїх визволителів і задоволені з їх

сва, бачути у Німцях своїх визволителів і задоволені з їх приходу. Вороги Правительства, як рівно і усі, хто через розрухи міг богатіти, і насамперед широкі кола, котрі були нацьковані і неправдиво освідомлені, ті бачуть у Німцях своїх ворогів і бояться через їх щось стеряти. Особливо треба підкреслити, що більша частина селян гадає, що Німці покликані богатими поміщиками, аби перешкодити роз'їлу землі. Се — брехня, бо Німці ні в якому разі не мають наміру втрачувати ся у внутрішній політичній відношенні Українців. Велика частина євреїв бачить свої інтереси по-рушеними Німцями, бо воно під час панування большевиків мали змогу робити дуже гарні діла торговлею заграбленим майном. (На сім місяці видавництво завважає, що воно не цілком поділяє погляд на ролю більшості єврейства у большевицькому повстанні. — Ред.) Німецькі війска затримують, арештують громадян України лише тоді, коли захоплюють їх під час злочинства і коли немає на місці органів української влади, або воно не мають сили вжити відповідних кроків. Коли в окремих випадках було по другому, то се ігруювалося на неправдивому розумінню. В звязку з сим Українці, заарештовані німецькими військами, будуть передавати ся українській владі для притягнення до суду. В багатьох випадках суд був учинений війском через непорозуміння обставин; відповідні пояспіса і вказівки проблемні. Що до запитань, як далеко піде німецьке військо по Україні, то се у першу чергузалежить од бажання Укр. Правительства. Залишиться ся німецьке військо на Україні доси, поки не буде досягнута мета його прибутия; себто, поки не настануть спокій і лад і не зміняться ся остільки, що ми що не загрожувати-ме, і коли се буде відповідати бажаням Українського Правительства. В разі то було-б потрібним — Германія, не дивлячись на важку боротьбу на західнім фронті, цілком в силах надіслати на Україну ще национальне більше війська.

В одовішенню У. П. Р. знову читаемо:

Україна пережила тяжкі часи, яких давно не перевивала. Саме в той час, як Центральна Рада доводила до кінця своє діло — мир з західними сусідами і розпушення до дому втомленого, змученого війска, найшли на нас російські большевики. Шішов огонь і руїна по землі нашій. Горіли городи і села. Лила ся невинна кров. Пішилося все багатство землі нашої.

Большевики збаламутили богато і наших людей, особливо солдатів, фальшивими чутками і порожнimi обіцянками, яких не могли здійснити, і захитали оборону нашої країни. Їх підтримували також ті прихильники царської влади, піщнителі трудящого народу, що не хотіли допустити, щоб Україна була вільною і незалежною, щоб істалися в силі свободи, проголошені третим і четвертим Універсалом.

Російське правительство большевицьких народних комісарів заявило ся знищити Українську Центральну Раду і поставлене нею Правительство Народних Міністрів, щоб не дати їм довести до кінця миру. Всіми силами повело воно наступ на Київ і стало його безжалісно руйнувати гармат і палити. Тоді Центральна Рада і Рада Народних Міністрів, щоб заховати від знищення столицю України, вийшли з Києва і перенесли свою діяльність на якийсь час на Волинь. Але весь сей час — і під обстрілом Києва

Республики, так при тій самостійності її незалежності стоять і буде їх боронити від усякого замаху. Як віддала вона всю землю робочому народові земельним законом, так на тім вона і стоїть. Закони, видані на користь робочих, також будуть і далі в силі. В усе се Німці не мішаються і ніякої зміни в тім не мають робити. Вони приходять як наші приятелі і помічники на короткий час, щоб помогти нам в скрутну хвилину нашого життя, і не мають заміру в чим небудь перемінити наші закони і порядки, обмежити самостійність і суверенітет нашої Республіки.

Офензива на заході.

Від початку німецької оfenзиви на заході вже минули три тижні. В перших десятюх днях проломила німецькі війська англійський фронт під Камбрє і посунулися аж на яких 15 км під важнє місто Аміен. По довшій перерві 4. цвітня розпочався знову завзятий бій на сім фронті, так що всі сподівалися удара на Аміен. Однак, що бачимо? Замість того Німці вдарили на ворогів на іншім місці, так що той наступ заскочив їх несподівано; бо два дні пізніше, то є на 6. цвітня, перейшла до наступу армія, розташована на південній ріці Оазі, і відперла Французвів пози канал Елет. Але й сей удар був тільки посереднім маневром: Англійці і Французи сподівалися продовження німецького наступу між Аппа—Компієн і спровадили сюди всі свої розпорядимі резерви, аби стримати Німців. Рівночасно з сим ударом приготовляли Німці повій на півночі, в околиці Армантьєру. На 9. цвітня розпочала ся там живійша боєва діяльність, яка переходить відтак у велику битву. Величезний удар наших союзників влучив на ослаблене місце, бо Англійці забрали були відсік свої резерви і кинули їх в околицю Аміену. Вислід був над всі сподіваними, бо побито знов Англійців і здобуто важні місцевості і залізничні шляхи, забрано богато тисяч мужа у полон і добуто значні скількості воєнного матеріалу всякого роду. Обставини для ворога дуже прикрі через те, що їх резерви зменшилися о богато соток тисяч і нема також великих падій на дальншу французьку поміч. До 15. цвітня випослили втрати ворогів: більше як сто двайся тисяч полонених а до того три до чотири рази стільки мертвих і ранених, понад тисячу п'ятьсот гармат і налічні скількості іншого воєнного матеріалу і поживи.

Положене ворогів таким чином стає дуже критичне, бо вони стоять перед вибором: або стратегічний відворот серед полішения ворогови надзвичайно цінних осель або борба на теперішнім босвищі до послідного мужа, що мусить спричинити величезні втрати.

Дотеперішні підприємства Німців обіймають безпосередно тільки англійський фронт, судачи однак по деяким признакоам, з тими двома великими ударами ще далеко не вичерпана стратегічна програма найвищої команди. Покищо жертвує Французи свої найкращі резерви, щоби вдержати захоплений англійський фронт.

Ми бачимо тут на заході новий спосіб наступу на ворога. Хотай всі сподівалися великих успіхів Гінденбурга, то все таки він виступив тут з цілком новою методою, поставив ворогів знову перед нові загадки. Іменно тепер не йде бій о якусь певну ціль, тільки розпадається раз тут а раз там, вносячи заколот в ряди ворогів, яким відбирається можливість робити відповідні зарядження. З огляду на стягнене величезних мас війск на західному фронті, Німці не йдуть на такий пролом, як приміром під Горлицями в році 1915. Вони стараються ослабити ворогів у інший спосіб. Головна ціль Німців мабуть та, щоби здобути Париж і Кале. Упадок сего послідного міста мав быстрашні наслідки з огляду на положення ворогів у Франції, бо з тим перервано-б найкоротше получене між Англією і Францією. Німці докладають таким чином всіх сил, щоби зумусити ще сего року закінчення війни.

Закон про загальний обовязок праці.

Правительство предложило Палаті послів проект закону про загальний обовязок праці.

На основі закону з 26. грудня 1916. можна буде
зокликати до воєнних чиніть поза боєвою лінією всіх
відбільших до праці мушкін у віці до 50 років. Цісарським роз-
порядком поширено сей обов'язок на мушкін у віці до 55
рік в тим обмеженем, що їх обов'язок чиніть би тривати може
лише в 6 тижнів. На основі нового законопроекту будуть
обов'язані до праці для воєнних і публічних цілій всі
мушкіни від 17. до 60. року життя та всі жінки від 19. до
40. року життя. Не будуть обов'язані до праці крім чужин-
ців: особи, що відбувають активну війкову службу, і ті,
які обов'язані до особистих чиніть воєнних, активні уряд-
ники: двірські, державні, краєві, повітові і громадські,
члени конституційних корпорацій (пр. обох Палат парля-
менту), голови повітових виділів і їх заступники та члени
громадських старшин, душпастирі, потарі та учителі публіч-
них шкільних заведень.

Обов'язок прації уважається публичним обов'язком, який вимагати його мають право: держави, краї, повіти, громади та в інтересі загалу також інші правні корпорації та фізичні особи. До прації покликати муть обов'язково тоді, коли не зголоситься ся до неї добровільно достаточне число осіб. Працюючі одержувати муть плату відповідну до своїх здібностей, звання, родинних відносин та життєвих потреб. З правила особи, обов'язані до праці, остануть у своїм постійнім місці побуту, у вимкових случаях (прим. для воєнних і рідкісних робіт) будуть працювати і поза місцем

свого замінника. Проти покликання буде міг внести відклик покликаний і його роботодавець. Покликане подасть умови що до часу праці, яка тривати може через неозначений або означений час.

Для організації, установленої згаданим законопроектом праці, будуть введені в житі окремі публично-правні органи, а саме: державні комісії праці і також краєві та повітові комісії. Державна комісія буде складатися з предсідателя (державного та адміністраційного урядника) і 16 членів (8 представників підприємців і 8 відкоручників працюючих), покликаних міністром краєвої оборони та одного судді покликаного міністром справедливості і 6 представників центральних покликаних предсідателем; краєва комісія: з предсідателя (державного адміністраційного урядника), скарбового урядника та 8 членів (4 представників підприємців і 4 робітників) — всіх покликаних шефом краю, офіцера покликаного міністром краєвої оборони і судді, покликаного президентом дотичного вищого суду краєвого. До повітових комісій праці належать між: державний урядник адміністраційний, покликаний шефом краю, офіцер, покликаний міністром краєвої оборони, суддя, покликаний президентом дотичного трибуналу I. інстанції і 6 членів, іменованих шефом краю, по 3 представників підприємців і робітників.

Державна комісія праці між іншим буде установлюти рід праці, для якого буде установлений обов'язок праці, оскільки сего не означує закон, буде верховним органом для краєвих і повітових комісій і рішати-ме про відклики від рішень краєвих комісій. Краєві комісії будуть між іншим виконувати поручення державної комісії, вести нагляд над діяльністю повітових комісій та рішати про відклики від рішень тих комісій.

Повітові комісії праці будуть між іншим покликати людей до роботи, означувати плату і умови праці та рішати з заключенем всякої судової інстанції про всі спори, спричинені публичним обов'язком праці. Від тих рішень прислугує відклик до краєвої комісії і далішій відклик до державної комісії, коли рішена двох попередніх інстанцій не є однозначні.

На постанові сего законопроекту повинні звернути особливу увагу наші послі, які вони не стануть законом.

Для учительства.

В 7. і 8. числах „Буковини“ в дні 12. м. л. подав був я хвальному учительству народних і міщанських школ до відомості проект субкомітету бюджетової комісії у парламенті в справі вимірювання дорожнього додатку в році 1918 для активних і пенсіонованих учителів і учительок публичних народних і міщанських школ, як також для відвідів і сиріт по тих учительських особах цілої Австро-Угорщини. Сим разом подаю тим своїм товаришам і товаришкам до відомості, що на засіданні бюджетової комісії вдалося згаданий законопроект ще в деяких точках направити в користь вимірювання сего додатку, як виходить з слідуватого виказу:

Дорожній додаток виносити не для сталих і пропівізоричних учителів:

Літа служби	I. класа женонаті або відціл з 1 дітьми	II. класа женонаті або відціл з 1 дітьми	III. класа женонаті з 2 дітьми або відціл з 3 дітьми	IV. класа женонаті з 3 до 4 дітьми або відціл з 4 до 5 дітьми	V. класа абльше як 4 дітьми або відціл з 5 дітьми
Для народних учителів.					
до 10 літ	972	1440	1969	2496	3024
від 10 до 16 літ	1272	1752	2280	2808	3336
від 16 до 23 літ	1548	2106	2544	3072	3600
від 23 до 40 літ	1752	2472	3000	3528	4056

Для учителів міщанських шкіл.

до 10 літ	1272	1752	2280	2808	3336
від 10 до 17 літ	1548	2016	2544	3072	3600
від 17 до 27 літ	1752	2472	3000	3528	4056
від 27 до 40 літ	2016	2916	3588	4260	4932

Дорожній додаток для замужніх учительок зістане з вимірюванням після I. класи. Субститути і помічні учителі обох полів і учителі, що настановлені із ремуніерацією, одержуть дорожній додаток в квоті 548 кор. Учителі на пенсії отримають:

1. народних шкіл до 15 літ служби 576 К, поверх 15 літ служби 720 К;

2. міщанських шкіл до 10 літ служби 576 К, від 10–20 літ служби 720 К, а поверх 20 літ служби 756 К.

Для відвідів по народних учителях призначено: до 15 літ служби помершого мужа 468 К а поверх 15 літ 576 К, а по учителях міщанських шкіл до 10 літ служби 468 К, від 10 до 20 літ служби 576 К, а поверх 20 літ служби 684 К.

Дальше наступила зміна що в тім, що для сиріт без родичів призначено сим разом замість 360 корон до 500 корон, для таких лише без батька підвищено із 216 К на 300 К, а на копець для учителів або по них оставших родинам, що побирають платню в дорозі ласки, із 180 К на 300 К.

До сего хочу додати що слідує: До родини учителя зачисляється його жена і всі діти, що ще стоять під його опікою. Сей законопроект принятий на посліднім засіданні посолської палати перед великодніми феріями. Всі видатки на сю запомогу будуть виносити 180 до 200 мільйонів корон, з чого припадає після сеї ухвали на дер-

жаву 70% а на поодинокі коронні краї 30%. Від палати послів має піти сей законопроект ще до палати панів, а по його ухвалі і в сій палаті до цісарської санкції, і аж тоді стане він правосильний. Але в житі увійде сей закон лише у тих краях, де виділи краєві згодяться на покрите квоти, що припадає на них. Ті краї, що не будуть мати на разі средств на покрите сих видатків, одержать відповідну суму тимчасово з державної каси на свій рахунок. Вимірює виспе наведеного дорожнього додатку відповідає точно висоті дорожнього додатку для державних урядників, а то для народного учительства від 11. до 8. ранги, а для міщанського учительства від 10. до 7. ранги, значить: кождий ряд повищшого йокау відповідає одній ранзі. Дорожній додаток буде виплачувати ся місячними ратами.

На конець мушу ще зазначити, що на сей законопроект палата панів мабуть не згодиться в одній точці. Правительство обстоювало іменно рішучо на квоті по 50%, наколи палата послів ухвалила квоту 70% і 30%. Правительство мотивувало своє становиско тим, що згадане учительство оплачує краї а не державу, за те знов представники поодиноких коронних країв підносили дійсність, що теперішні фонди краєві находяться в дуже ліхім стані і що деякі краї, особливо ті, що потерпіли від війни, не будуть в спромозі виплатити грошеву суму, що припадає на них, і тамошнє учительство мусіло би таким чином остати ся без дорожнього додатку. Надто заявили представителі країв Низької Австрої та Стрий міністерства скарбу, що они протестують проти нарушения їх автономії правителством; они призначать самі висоту дорожнього додатку для своїх учителів, а держава мала би потім лише виплатити їм відповідну квоту. Правдоподібно закінчиться ся справа в такий спосіб, що згаданий законопроект верне ся від палати панів назад до палати послів, де мусить прийти на всякий спосіб до згоди між правителством а по послами, здає ся, як я вже сімнав був у своїх перших дотичніх звіті — на квоту 60% для держави а 40% для поодиноких коронних країв.

Посол Н. Спинул.

НОВИНКИ.

† Іван Нечуй Левицький. 2. цвітня в 10. годині ранком, у Київі, помер видатний український письменник-повістяр Іван Левицький. Народився він в 1838 році в сім'ї сільського священика на Київщині. Після скінчення духовних шкіл семінарії та академії довгий час учителював по середніх школах, а потім, залишивши учительство, почав працювати над своїми повістями, яких він написав досить чимало. В цих повістях показав себе гарним майстром рідного слова і щирим громадянином рідної землі України. Виступивши на українське літературне поле в початку 70. років і с., дб останнього часу не покладав рук, працюючи на користь нашому рідному народу, у якого були з ним братерські відносини. Найкращими з повістей можна вважати: „Старосвітські батюшки та матушки“, „Кайдашева сема“, „Причепа“, „Нахмарил“, „Бурлачка“, „Микола Джеря“ і невмирощі „Баба Параска та баба Палажка“.

† Др. Андрій Кос. Зломаний важкими переживаннями як засланець, вивезений в р. 1914 Москавами на Сибір, помер в Комарні у рідній бувший парламентарний посол, один з основателів „Ruthenische Revue“, оборонець в процесі 101 укр. студентів, визначний укр. діяч в Калушині, де був адвокатом, др. Андрій Кос. В. Й. п!

† Сильвестр Яричевський, письменник, професор гімназії в Сереті, основатель українських товариств на Буковині, помер 30. марта с. р. в силі віку, заподіувавши на карбункул. Оспротив жінку і четверо дітей в віці 11—5 літ. В. Й. п.

Краєвим президентом кн. Буковини іменовано дотеперішнього управителя буковинського правителства г'р. Ендріфа. Буковинський комітет для запомоги збігцям вислав з сего приводу до краєвого президента письмо такого змісту: „Високодостойний пане г'оafe! Черновецькі газети з дня 30. марта доносять, що Його Величтво, наш Монарх зволив заменувати Вас краєвим президентом Буковини. Комітет для буковинських збігців через те почуває себе до милого обов'язку, висловити Вам, пане краєвий президенте, свої пайщиріші бажання. Маючи перед очима неопинені користі, які випливають з сего іменування для нашого рідного краю, Комітет для буковинських збігців дає вираз переконаню, що не можна було поставити красного відповідішого мужа на чолі краю, повірити лішним рукам віdbudovu нашого краю, тяжко павіщеного воєнним ліхолітіем.“

Відзначене для наших послів. Цісар надав послови Антонови Лукашевичи рицарський хрест ордеру Леопольда, послови Ілл Семаці офіцірський хрест ордеру Франца Йосифа а послови Николаєви Спинулови ордер желізної корони III. класи. Поздоровляємо щиро наших послів до сих високих відзнак.

Краєві уряди, а то Буковинський Краєвий Відділ, Краєвий Банк і Краєвий Рахунковий Уряд мають з кінцем сего місяця перенести ся до Черновиць, де в перших дніях мая пічнуть свою постійну діяльність.

Велике Свято Відродження України, яке готовить осібний комітет, відбудеться в Чернівцях 19. мая 1918 р. з такою програмою. Свято лічиться ся рівночасним торжественним Богослуженем в православній катедральній і в гр. кат. парохіяльській церкві о год. 8. рано. О год. 10½ будуть виголошенні промови на площі коло міського театру,

а відтак відбудеться академія в самім театрі. О год. 11½, уставить ся вся суспільність під проводом своїх організаторів до походу. Маніфестаційний похід при співучасти музики перейде головними улицями міста, а розважать ся коло „Народного Дому“. Вечером відбудеться концерт, а по концерті комерс. Комітет звертається до всіх представників укр. товариств, до учительства, священства та всіх укр. інтересів, щоби подбала о як найбільший здвиг учасників від всіх місцевостей Буковини. Старі і молоді, діти, жінки, дівчата і парубки, особливо з поблизуоких околиць, повинні громадно рушити з села і прибути точно на се свято в святочних одягах з прaporами, лентами і таблицями. В маніфестації не повинно бракувати ніякого стану, ні одного українського патріота! Сеж наш святий обов'язок показати світу, що й ми буковинські Українці вмімо шанувати своє національне Я. Наша недалека будучість буде залежати від нас самих. За комітет: Др. Артимович, голова, Ст. Маркевич, секретарка.

Свято мира й української державності в Стебнах відбулося в неділю 24. лютого с. р. величаво і вроцісто в присутності великого здвигу народу в обох боків Черемоша. Образи цісаря Карла та союзних Монархів і образ великого гетьмана України, Богдана Хмельницького були унаглядненім сего торжественного акту. По відправі молебні отцем Титом Тим

як ц. і к. міністер, але також як речник австрійських Поляків. „Австро-угорське правительство — пише доктор Ледерер — в австро-польськім полагодженні бачить єдину гідну осягнення ціль в трактуванні польської справи. Полагоджене в сім дусі вважають слідно загроженим. Бо остали глубокі наслідки договорів, які вів з українськими делегатами в холмській справі гр. Чернін, омотаний по думці Поляків своїм злим духом, буковинським послом Васильком. Але й сі зміни, які заповідено в сій справі, які однаке поляки в Галичині вважають невистарчуючими, не спровадили звороту. Противно вороже становище Поляків супроти гр. Черніна ще більше споважніло, коли наспілі автентичні відомості, що п. Кільман старанно описав в справі холмській якогось-небудь впливу на грава Черніна. В становищі Поляків, які хвилево не стоять за гр. Черніном, є певне ослаблене становища міністра".

Міністер публичних робіт Гоман-Герімберг прибув 7. цвітня в товаристві кількох міністерських урядників до Черновець, щоби взяти участь в першім засіданні прибічної ради для віdbudovi kraju, яке віdbudulo ся два дні пізніше в черновецькім ратуші.

Новий Командант жандармерії на Галичину і Буковину. Голосно відомий з часу оборони перед російською інвазією генерал-майор Фішер іменуваний командантом жандармерії на Галичину й Буковину.

Наша Консисторія по давньому звичає легковажити собі національні почування православних Українців на Буковині. Помимо довголітніх протестів Українців не перестає обсаджувати Румунами парохії в українських громадах і інші посади, які безперечно належать ся Українцям, при-міром в Шипоті і Сер., Станіцах горішніх і інших громадах. Адміністратором протоєреяства в Заставниччині консисторія звіменувала Румуна о. Гакмана. Оскільки новоіменованій клерик, що має обійтися провід в чисто українській повіті, володіє українською мовою, про се свідчить най-ліпше стилізованій ним самим обіжник: №р. 74. „Подаючи сіє консисторське розпоряджені (sc. іменоване о. Гакмана адміністратором) всечесним душпастирам до відома, запро-шаю, звернути особливу увагу на прикрі обставини сих часів, слідуючи тепер тим більше словам спасителя: „до-брій пастир полагає душу за овци“, ревно исполнити всі душпастирські задачі, аби прихожани остали ся добрими хрис-тиянами і лояльними гражданами" і т. д. Як бачимо, о. Гакман не вдоволяє ся накиданем нам свого язичія, але бажає надто научувати наших селян, що кровю запечатали свою вірність державі й доказали під час війни велику політичну зрілість, про їх суспільні обовязки. О. протоєрей начеб говорив: Ви, Українці, намагайте ся, кілько хочете, затверти в письмі і в суспільнім житті всякий слід по сумніві пам'яті нез'орієнтованості національної та політичної, ми, Румуни, ваші опікуни, мов та зла совість мено нагадувати вам незрілість вашого минулого.... Спасибі Вам, Всіх. оо. Румуни, за Вашу опіку й за Вашу приянн до нас! Дарма Ви, славні нащадки славних кольо-пістів з Риму, силкуюте ся тримати нас і на далі в своїх руках. Український мужик давно виріс в Вашій інешції олікі. Дуже застановіть ся над тим, чи в Вашім таки таборі й між прихожанами Вашої народності йшло все як слід в поточній часі війни!. Український народ, сту-пивши раз на широкій шляхі власної державності, і на бу-ковинській, своїй землі геть заживе своїм житем, з'уміє незабаром подбати з власних сил о просвіті своїх синів і їх виховане в питомі дусі християнства й патріо-тичності!

Православний священик.

Виснові полекші для студентів вищих шкіл. Ц. і к. міністерство війни позволило на увірене деякі полекші для студентів вищих шкіл, які тепер віdbuduaют військову службу, щоби уможливити їм дальше студіюване. Академікій абсолвенти середніх шкіл, які служать тепер у війську, можуть в академічні році 1917—18 дістати одноразову відпустку на протяг п'ятирічні 4 тижнів в цілі вложена іспиту, або на протяг 12 тижнів, щоб могти записати ся на університет і вислухати семестер. При увіреню відпусток першінство будуть мати ті, що служать при війську від 1914. р. Відпустки удають командант дотичної військо-вої формациї. Пінчут ся відпустки в дні 28. цвітня. В разі потреби мають академічні власти зарядити окремі курси і репетіторії для урльопованіх студентів. Рівночасно академіки, що служать при війську, не потребують окремого дозволу військової власти в цілі вписані себе на універ-ситет: можуть вписати ся, коли викажуть ся посвідкою для студій, або як військова власть приділить їх до міста, в якім находити ся університет. В тих полекші можуть користати також академіки, що повніть однорічну військову службу.

З житя буковинської столиці. Під сим наголовком містить „Діло“ допис в Чернівців. Зміст її такий: Чернівці були ще до поспідніх днів одиноким зі столичних міст Австрії на східній фронті, що жили по часті в не-певності, бо хоч на українськім фронти вже давно минула була небезпека, то на поблизу румунським фронти були до останніх днів відносини доволі заострені і неясні. Мимо сего вже від перших днів по звобождению Чернівців (серпень 1917) починало місто поволі вертати до нормального житя, а тим самим п'ятирічні війни поволі затиралися. Причиною сего було також і се, що місто зовнішні майже не потерпіло, бо кромі знищеного зелівничого двірця і кількох домів в місті усе остало в цілості принайменше зовнішнє, бо в уладженях камениць позістали доволі великі сади чужої господарки. По заключенню міра з Україною місто значно ожило, а населене відітнуло свободніше.

За редакцію відповідає: посол до ради держ. Николай Синиця.

Склепові вистави не полішають нічого до бажання і хоч дорожня велика, але можна все дістати. Що до запровідів, то в перших дніах по відході австрійських війск не полішало воно нічого до бажання, опісля значно погрішило ся і долерва в поспідніх дніах завдяки торговельним зносинам з Україною слідно деяке полішнене. Жите міста представляє тепер інтересний вигляд Іого інтернаціональність з перед війни тепер ще більше змогла ся так з причини ріжнонаціональної мішаниці війск, а з другої сторони через дуже оживлені рухи із за кордону. Цілими дніами бачиться ся тут довгі ряди будто наших жовнірів, що вертаються з половиною, одітих переважно в російські мундири, то знов полонені більшевицькі банди, або часом українських жовнірів і офіцірів, що приїжджають в різних військових справах. Дучуть ся також транспорти російських Поляків-жовнірів, які переходят кордон, щоби через Австрію дістати ся до Польщі. Кінотеатри і каварії перевопнені, переважно військовою публікою, яка шукає тут розривки при звуках військових оркестрів. Не збуває також концертів, а в короткім часі має також театр розпочати свій сезон. Школи в більшій часті відчинені, тільки університет розпочне свою працю аж по феріях. Українська інтелігенція, котрої тут доволі, головно між молодіжю, якою не дуже рухається ся, а доказом сего хоче ти, що заключене міра з Україною не викликало замітного відгомону в таких маніфестаціях як в Галичині і ограничило ся тільки відправлением Богослуженя в тутешній гр. кат. церкві в дні 3. марта. Селянське населене в околиці дуже свідоме і живо інтересує ся народними справами та по просту розхоплює українські часописи, які можна тут дістати в кождім склепі. В книгарнях не брак також українських книжок, головно новішіх політичних видань Союза визволення України, які находять покупців також між селянством, що радо шукає по скленах за українськими книжками. Заключене міра з Україною віdbudulo ся тут дуже радісним відгомоном серед усього населення. Говорить ся також богато про будучність Буковини та про її прилучене до будучої української провінції в Австрії. Ос. З.

Управа Бібліотеки Наукового Тов. ім. Шевченка звертає ся отсім до всього українського громадянства, а передовсім до шановних авторів, редакцій і видавців, як рівно до наших Товариств і інституцій з уклінною просльбою прислати до Бібліотеки Товариства всі — свої чужі — видання, що вийшли від р. 1914. аж досі, як в українській мові, так і в якій-будь іншій, коли вони присвячені Україні і укр. справі, а саме: книжки, брошюри, журнали, газети, справоздання, програми, відоази, оповістки, афіші, переписні листки, мапи, взагалі всякого роду листкові видання до найдрібніших, розуміється ся також і всякі — офіційні й неофіційні — видання як із часів російської окупації австрійської України, так і з перед неї і по ній, а також усікі друки, що ти чи іншим шляхом доходили або й досі доходять сюди з закордонної України. Шкода велика, що всі такі друки пропадали без користі в приватних руках, якщо ся або затрачували ся, коли тимчасом зібрали в воєнні архіви бібліотеки можуть вони бути дуже цінним матеріалом до нашої історії за часів великої світової війни, а передовсім можуть уже тепер значно допомогти бібліографічній комісії Товариства при уложеню розпочатих нею публікацій: 1. „Загальна українська бібліографія за 1914—1916 рр.“ (реєстр усіх друків, виданих у сім часі по українські) і 2. „Голоси чужинців про українську справу в часі світової війни“ (реєстр окремих публікацій і часописних статей та заміток на сю тему). Управа Бібліотеки сподівається, що наше громадянство зрозуміє цілу вагу справи й охочо відгукнеть на сей заклик. За кождий найменший дар, за поодиноке навіть число газети (особливо українських і московських, виданих в Австрії в 1914 р.). Бібліотека буде дуже вдачна. Прислати треба на адресу: Львів, ул. Чарнецького ч. 24. Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка. При надсиланні витинків із часописів конечно треба додатно означувати, де, коли і в якій числі друкували ся дана річ. Просить ся також шан. авторів по змозі о ласкаве відкрите своїх криптодімів та псевдонімів, що ними підписували вони свої праці. Вол. Дорошенко.

Воєнний альбом 80. полка піхоти. 80. п. п. видає в найближчім часі воєнний полковий альбом. Дохід з сего артистично-історичного твору призначений на фонд від і спірт по відважніх героях. В альбомі хочемо вшанувати пам'ять тих, котрі головами лягли в обороні рідного краю, а грядучим поколінням передати вірний образ геройських діл, яких доконали сини австрійської України в рядах 80. полка в завзятих борбах на сході, полуостріві і полуострові заході, і тому просимо всіх, що мають, або мали своякі, знакомі в нашій полку, прислати воєнні записи, описи життя, фотографічні зображення, портрети убитих і попавших в полон на адресу: „Schrifftleitungen des 80-er Kriegsalbums in Rimaszombat, Ungarn. Fototografien, porträts i записки звернемо в короткім часі в подякою.

Лист з того світа. Львівська „Gazeta Wieczorna“ подала відомість, що в Корниловичах самбірського повіту знайдено на улиці страшно побитого українськими мужиками двірника п. Гінку за те, що не підписав польського протесту проти відборвання Холмщини від Польщі, так що побитий за кілька днів помер від ран в самбірськім шпиталі. За кілька днів одержало „Діло“ письмо, в якім читаємо м. и. от що: „Не знаю, в якій цілі пущено в світ таку брехню, бо я не є ані Поляком, ані не підписував ніякого протесту в справі Холмщини, ніхто мене ані не побив ані не забив і ніхто з корниловичів горожан не

увязнений і ніяке слідство в тім напрямі не ведеть ся. В Корниловичах є щось до 50 душ латинського обряду, але їм ані не синить ся про якісь протест в справі Холмщини і з українською більшістю живуть вони в найліпшій згоді. Для того не розумію, звідки прийшло комусь пустити до польських газет таку брехню, що аж чоловік стидати ся мусить! Зараз появленю ся тої газети в Самборі прислоало самбірське старство умисного післанця, щоби справдити, що на тім е, також і постерунок жандармерії в Країнцергу вислав знова свого жандарма і оба тільки здвигнули раменами, побачивши мене здорового при щодені моїм занятю. З правдивим поважанем Тома Гінка, начальник громади.“ (Печатка: Громадський уряд в Корниловичах).

Падеревський — полновіком польського війска. Вільзон іменував відомого польського піаніста Падеревського полковником польського війска, яке Поляки в Злучених Державах організують до боротьби по стороні антанту. Се військо має вже се весни появити ся в Європі і звати участь в боях.

До давних приятелів і знакомих моєго покійного мужа, директора „Рускої Каси“ в Чернівцях, звертається отсюю дорогою з горячою просльбою, щоб вони взяли на увагу теперішній тяжкий час і зволили сплатити як не всі, то хоч частину зваженнях у музея почищок. З поважанем Ани Горда, Бродина, Буковина.

Вже вийшов з друку БУКОВИНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР на звичайний рік 1918.

Зміст його таки: Календар і інформаційна частина; Воскресла (вірш); О. Олесь; Самостійна Україна; Молитва, І. Карлик; Як віdbudulo ся проголошене Укр. Республіки; Віdbudova звіщення областей, п. Лукашевич; Куди діти ся кацапам?; Наша будучність; У. С. С. в борбі житі і традиції; Лист із поля, Кругом тихо, В. Атаманюк; Світова війна. (Огляд воєнних подій в р. 1917); Жовнір за плугом (пар. пісня); В Празі (з воєнних споминів О. Попа); Про віселенців, п. І. Семака; Комітет для підмоги бук. збігцям (Н. Сп.); Табор збігців в Оберголяброні (Н. Сп.); Жите і доля віселенців на Мораві; Вражіння (вірш О. Спинулівни); Українське шкільництво на Буковині під час війни (Ом. П.); † Остап Попович (посмертна згадка); Не плачте пенько (вірш); † Гаврило Гордій (посмертна згадка); Державне заоштартене родини воїнів в часі війни, заоштартене немічників воїнів, додатки за медалі, чиннільби і школи воїні, др. Павловський; Воєнні співомовки, Яблонецький і 48 ілюстрацій найновіших знімок.

Ціна календаря 3 корони.

Замовляти можна: в Адміністрації „Буковини“ Wien IX., Schwarzspanierstraße 15.

Вже вийшла з друку книжка п. з.

ВІЙСКОВІ ПРИЧИНКИ і заоштартене родин осіб військових.

Практичний порадник, заоштартений 33. взорами прошень представлень, зажалень і відкликів

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“.

Великден.

Великден! Від тисячі літ обходить український народ се найбільше свято, свято воскресення Христового, злукаючи з ним давні народні вірування, привязувані до воскресення природи. Для віками гнобленого народа був великден ї святом надії на кращу долю. Так як Христос воскрес із гробу, як з мертвоти воскресає природа до нового життя, так угнетений український народ вязав все з тим святом весни надію на свое відроджене, на визволене. До церковного співу „Христос воскрес“ долучувалася пісня-надія „Воскресне Україна“. Не затратив сеї надії український народ і в тім воєніні часі, коли чаша його горя переповнила ся вверх. Ся надія веліла йому перетривати се велике лихоліття, вона додавала сили і мужності українським борцям за волю, аж поки надійшов довго віками очікуваний слінний час.

Воскресне Україна і „разочаровать ся“ вороги п. I пінув в безодню, з якої немає вороття, пайбільший ворог України, московський царат і вже торішнього Великденя український народ з вільною груди міг співати пісню свого визволення. На звалищах давньої тюрми народів український народ став будувати своє власне державне жите і святкуючи сьогодня другий з того часу Великден Україна рівночасно святкує свято воскресення української державності. Те, до чого не доставало віри нашим батькам, те що переходило ї наші наймілівіші дожидання, те стало ся дійсністю. Українська держава воскресла, воїстину воскресла, по сотках літ неволі, і український народ святкує сей Великден як вільний член великої сім'ї народів. Та радість із свята відродження українського державного життя побільшується ще через те, що сегорічний Великден на Україні є для неї рівнісно святу мир. Поміж кільканадцятьма державами, втягненими в сю світову завірюху Україна перша проголосила і передперла домагане завершення страшної ріні, сповіючи тим велике післанництво серед народів, за що їй належати меться вдачна згадка в памяті людства. Україна була першою державою, яка змогла розоружити свої війска і присвятити ся праці коло будована нового, мирного державного життя. Ще вештають ся по окраїнах української держави остатки ворожих московських ватаг, але дякуючи видатній помочі заприєзжених осередніх держав, остаточне очищеннє України се лише питане близької будущності.

Україна воскресла, воскрес до нового життя весь український народ. І ми по сім боці кордону пероздільни думкою святкуємо се свято українського воскресення, світлом того, що їй ми доловили цегол під будову нової будучини цілої нашої нації, а рівночасно свідомі ми її сього, що з піднесенем значення і поліпшенням судьби наших братів, що її піднесене запачання і поліпшення судьби ї нас самих. Вже само заключене міра з Україною подложило кінець тому становища безконечної руїни, якої місцем був наш край як терен воєнних операцій. Галицький і буковинський боєвий фронт перестав існувати і могли повернутися в рідні сторони сії найнечасніші з поміж нещасливих жертв війни, якими були наші виселенці. Скінчило ся скітальство насильно від рідної землі відірваних жінок, старців і дітей і кого тільки не здержує воєнний обов'язок, той зможе забрати ся до праці над приверненем давніого життя.

Ми, по сім боці кордону, ще не змогли кинути оружя з рук. Люти вороги з іншого боку далі добирають ся до основ нашої держави і союзників, ради доїхати їм кінця. Та ми Українці свідомі сього, що побіда осередніх держав, які помогають українському народові строїти свій державний будинок е рішучою передумовою скріплення і самого істновання української держави і через те, користуючись з одної сторони овочами міра з Україною, з другої сторони будемо далі боронити з границями нашої держави ї основ нашої народної політики. Заключа-

ючи мір з осередніми державами Україна скріпила їх боєву і господарську силу, а проломивши першою вал міжнародної ворожині приспішила недалекий кінець сеї страшної війни.

Горді успіхами державою України і з серцем повним надії на скорий кінець воєнного лихоліття та на поліпшення долі ї нашого народа стрічако ми й святкуємо сей Великден.

В справі Холмщини, східно-галицького і буковинського питання всі Українці одної думки.

Дня 23. цвітня с. р. відбула ся нарада буковинських українських парламентарів і соймових послів під проводом голови союза послів п. Ніколая Василька. Посол Василько здав обширне звідомлене зного побуту у Київі, куди він поїхав членом австро-угорської комісії по товарообміну з Україною. По його словам Австрія вже тепер мала би була велику скількість збіжі в Україні, як би австрійські війска не були так довго зволікали з вишарованем, чи дали часу большевицьким бандам збіжі, яке було в магазинах і післяхірах по містах, почали вивезти, почали зніщити. Так що тепер центральні держави звісили тільки на те збіжі, що в руках селян, росіян по широкому просторі української держави. По селах знов провадять шалену агітацію проти центральних держав двірські офіціяльні, які подишли ся по селах і йдуть рука в руку з більшевиками й Москалами. Селяні дають ся тим лекше порушити, що з Австрійцями прийшли в край польські легіоністи і польські війска, які спорадично поробили навіть кроки понаставляти павад у маєткі тамошніх дідичів, зневідажених в цілі народі. Запаси збіжі у селян перевищують всякі сподівання, так що по його відділі можна було сподівати ся довогу більшої скількості збіжі, тим більше, що українське правительство згл. Його комісія не протишила ся способами поступування при добутку збіжі а також і справа транспорту завдяки австрійські-військові управи руху наладжена дуже гарно. Очевидно що сприяюче становище українського правительства стояло в тісній звязці з переконанем, що постанови берестейського договору будуть додержані точнісно також і Австрією а довре до особи уступившого тепер гр. Черніна граво при тім велику роль. Посол Василько висказав переконане, що з цими обставинами мусить бута обнаковлені і новий міністер і що він подбає про те, щоби Українці забули про жовтневі акти і віднеси Холмщини до Польщі, які припали якраз при кінці його урядування.

Українці Австрії висказали ся з першим днем війни за оборону монархії і дали не тільки в полі, але й в парламенті докази на це; і сьогодні не бажають вони нічого більше, як щоби саме українське збіжі удеялиши їх австрійським співгорожданам перетривати цей тяжкий час і тому самі вони зобовязані перестерегти нового міністра загравничих справ, щоби він не важив ся ї на йому відступити від берестейської умови.

В цім згляді солідарні всі партії австрійських Українців, що показало ся також в неділю 21. с. р. при нараді нарад в президента міністра, в якій з українського боку взяли участь митрополит гр. Шептицький, голова укр. парламентарів репрезентації, з двома членами президії і він (Василько). В холмськім і східно-галицькім та буковинським питанням нема осібних партійних тактик — тут всі Українці одної думки.

Уступлене гр. Черніна занепокоїло не тільки Українців, які слідили головно поспідівими місяцями за його успішною діяльністю в новому довірі, але його уступлене не зрозуміли всі Австрійці, котрі одушевлені його патріотичними поривом бачили саме в йому і його свідомому цілі і сильному проводі надію на скоре закінчене війни. Про причини його димісії шепчуть собі тільки на вуха — дуже часто змінюють її з листом цісаря до принца Сикста з Парми. Граф Чернін заявив же і отверто, що це неправда і що „Клеманс провадить низький похід клевети против нашого монарха.“

Краєвий маршал принц Ліхтенштайн говорив в суботу 20. цвітня с. р. на одніх зборах, „що гр. Чернін мусів уступити, бо без Поляків немав більшості в делегаціях“ — звітнє обчислене голосів делегації показує якраз

противне; отже правдиві причини усунення цего державного мужа й на далі в містичній тьмі. Беєдник суміщається, що це тепер в такім тежкім воєнім часі годить ся з конституційного становища а також і з огляду на в крові дійсно здобуті права народу.

Звідомлене голови прийнято до відома і висказано йому повне довіре.

Державний переворот на Україні.

На протязі одного дня український загал в Австрії був сильно сквильований випадками в Києві. Телеграфічний дріт розвіє вістку про арештовані членів українського кабінету, пп. Жуковського, міністра війни і Любінського, завідуючого ділами міністра загр. справ, з приказу німецького команданта Айхгорна. Причиною арештовання мала бути їх співдіяльність в акції вимірії проти визначних діячів наближені до осередніх держав, ведений якимось „Союзом для спасення України“, якої першим виступом було спрямоване директора держ. банку д. Доброго. Арештовані членів українського уряду поділяють сильно й на весь загал осередніх держав, серед якого спершу виринуло питане, чи випадки на Україні, а то агітація проти осередніх держав і строгі міри проти неї не вплинуть некорисно на так важну для осередніх держав справу товарообміну. Німецька преса потрафила відрау дати заспокоєні німецькому загалові, заявляючи, що київські арештовані не означають зміни у взаємному відношенню України і осередніх держав, а є плаваки випливові стремління осередніх держав, завести на Україні сконсолідований відносини. Для самих Українців було в тім сконстатовано тільки ці по-тіхі. Однак вже відомості наїбліжшого дня потрафили виплинути успокоючо і на український загал в Австрії. Помінаючи факт, що арештованих скоро вупущено назад на волю, виявило ся, що не тільки арештовані члени українського кабінету, але й увесь дотеперішній український кабінет перестав мати ґрунт під ногами. В той сам час прибула була власне до Києва делегація селянських організацій України, які самі порішили скинути дотеперішнє в більшості соціал-революційне правительство. Причиною нездовolenia селян в політиці соц. революціонерів є їх аграрна реформа. Як небудь соц. революційні партії треба призвати великі заслуги коло діла будови української держави в попередомові хвили, то однак ясна річ, що їх занадто радиальна і чужа світогляду українського селянства політика зачала ставати гальмою сконсолідованого державного організму, так що треба було поробити в тім напрямі зміни. Нове українське правительство буде складати ся з елементів уміркованих під зглядом соціальних, за те радикальніших під зглядом національних. Мабуть що топ йому будуть надавати українські самостійники. Повинно се бути міністерство сильної руки, так потрібно для новозбудованої держави. Доносять, що на чолі міністерства має стати генерал Скоропадський.

Як дуже немило була вістка про арештовані членів українського кабінету а між ними передовсім п. Любінського, визначного берестейського діяча (незрозумілі виходить нам і арештовані пані Ткаченко, відомі в літературі під іменем Наталії Романович), то за те сі другі вісти про поступи сконсолідовані українських державних відносин наповнюють нас спокоєм і вдовoleniem.

З України.

Державне будівництво на Україні.

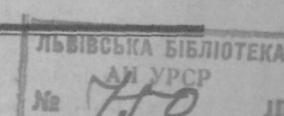
Будова української держави — каже Дмитро Дороженко в разомові з співробітником „Діла“ — знаходить ся наслідком большевицької руїни в дуже важкій стані. Все зруйноване: не тільки моральні цінності, конче потрібні в державнім будівництві, але й матеріальні засоби (зелінічі шляхи й мости, машини й вози, телеграф) зовсім знищенні, — а як без них організовувати державне житє?

Та все таки державне будівництво поступає наперед, державний апарат організується й сконсолідується.

Господарське положене таке, що українське правительство без сумніву зможе виновити свої зобов'язання супроти осередніх держав. Коли-б тільки осередні держави, особливо Австро-Угорщина, виповнили свої зобов'язання.

По дорозі з Києва до границі поля оброблені нормально.

Наладжується мир з Росією, якого заключене значно облекшить внутрішні будову української держави. Головою

мирової делегації назначено відомого діяча української соціально-демократичної партії Микоду Порша.

В Київі тепер велике зацікавлене білоруською справою. Урядові круги переговорюють з білоруською комісією про українсько-білоруську границю, яка буде безперечно визначена по етнографічному принципу. Крім того заснувалося Товариство українсько-білоруського зближення, якого головою є власне Дмитро Дорошенко.

— А чутки про окупацію осереднimi державами?

— Такі чутки так само, як у Вас, ходять і в нас, однака їх треба вважати безпідставними. Є се „побожні бажання“ різних „приятелів“, які — можна надіяти ся — не сповняться.

Українські дипломатичні зносини.

Правительство призначило дипломатичним заступником у Віднії А. Яковлєва, члена парт. соц. федералістів. Він має перевести виміну ратифікаційних грамот в державами почвірного союза. Рівночасно призначено Дмитра Дорошенка, бувшого генер. губернатора Галичини Й. Буковини, члена соц. фед. і Михайла Полозова, члена партії соц. рев. для потифікаційної місії в нейтральних державах.

Послом до Румунії назначено українське правительство Миколу Галагана, члена Малої Ради. Український посол до Туреччини Микола Левитський, бувший член української мирової делегації, вийшов Київ через Віден до Царгорода.

Швейцарське правительство назначило дотеперішнього заступника Швейцарії при російському правительству Одіє провізорічним заступником Швейцарії при українському правительству. Разом з Одіє вийдуть з Петрограду до Київського рада, зложена в швейцарських кущах в Петрограді, яка зайдеться наяванем господарських зносин між Україною і Швейцарією.

Протест України проти анексії Бесарабії.

На засіданні рішила Українська Центральна Рада дня 16. цвітня, що слідує:

1. Українська Народна Республіка не узнає рішення про прилучене Бесарабії до румунського королівства, бо воно не відповідає свободному виразові бажань народів, заселюючих Бесарабію.

Тому Українська Народна Республіка домагається не-реведена плебісциту і вилучення сих частин Бесарабії, які заявляються за прилученем до України.

2. Українська Центральна Рада поручає Раді Народних Міністрів звернути ся з протестом до Румунії і союзних держав проти поневолення і насильства над народами Бесарабії. Українська Центральна Рада не признає проклямації в 9. цвітня і поручає Раді міністрів ужити всіх заходів, щоби Бесарабію після її власного бажання отримати в Україною.

Українські Установчі Збори.

Спір про те, чи мають бути на Україні скликані Установчі Збори (конституанті) чи краще підготувати ґрунт до парламенту, а тимчасом законодатну владу по-ручити вести далі Центр. Раді покінчився.

На засіданні Малої Ради 11. цвітня запало рішене за скликанем Установчих Зборів. В дискусії забирали голос представники всіх фракцій. Іменем українських соц. рев. заявився Шраг за Установчими Зборами. Так само за Установчими Зборами промовляли: представник „бунда“ Рафес, представник рос. с. д. Зарудін, український селянин (укр. с. р.) Одинець, народний соціаліст Гомбарт і сіоніст Гросман. Проти промовляли: самостійник Луценко, укр. с. ф. Кушнір і від польського демократичного центру Рудницький. За Установчими Зборами, але на підставі нових виборів і за скликанем їх на день 12. липня, промовляв укр. с. д. Порш. При поіменному голосуванню на 46 голосуючих 27 голосів було за скликанням Установчих Зборів на день 12. мая на підставі виборів в грудні і січні, 15 голосів за новими виборами до Установчих Зборів і скликанем їх на 12. червня, а 4 члени Ради усунулись від голосування. Так отже українські Установчі Збори зберуться 12. мая. По голосуванню проф. М. Грушевський висловив своє вдоволене, що Рада додержить обіцянки і передасть свою владу Установчим Зборам.

В справі засівів на Україні.

Український міністер земельних справ Микола Ковалевський видав отсю відозву до селян України: Брати селяні! Наближається час посіву. Наближається час, коли ви мусите напружити всії свої сили, аби не зоставити незасіяним ні один крок землі. Селяні! Українська Центральна Рада видала закон, по якому всі землі нетрудових господарств мусуть перейти до рук трудового селянства. Поки сей закон буде проводитися в житі, приписано Земельним Комітетам взяти негайно всі землі в своє розпорядження і передати в користування трудовому селянству. Ніхто не може змінити земельного закона Української Центральної Ради і вся земля в Українській Народній Республіці зостанеться в ваших селянських руках. Се весни ви, селяні, вже мусите засісти всі землі своїми силами. Ви мусите засісти їх не гірше того, як вони засівалися поміщиками, бо на Україні не може зменшити ся хліб, не може родити менш цукрового бурака. Хліб та цукор, то єдине багатство України, бо Україна не має своїх копалень золота. За хліб та цукор ми купимо все, чого нам бракує: плуги, машини, знаряди, мануфактуру і вважаємо все, що потрібно нам і чого нема в нашій дер-

жаві — Україні. Селяні! Не вірте вашим ворогам, які кажуть, що хтось забере ваш врожай і не буде платити вам за цього громі. Сі чутки пускають наші вороги, які хотять, щоб землі залишались незасіяними і щоб всі казали: ось не стало поміщиків і земля не засіана — без поміщиків настільки голод. Знайте, що то посіє, той пожне. Брати-селяні, приписану вам засіти всю землю по послідньому клапти. Не встигнете засіти рану ярину, сійте пізні гречку, просо. Як що буде стояти вам на перешкоді засіву пшін, або чого не буде вистарчати у вас, то негаючись, сповіщайте Земельний Комітет, або телеграфуйте Київ-Посівлюща і звідти ви мати-мете допомогу. Пам'ятайте, брати-селяні, що в ім'я щастя й добробуту нашої батьківщини — України не може залишитися незасіяним жадний крок землі. — Народний міністер земельних справ Микола Ковалевський.

Для оминення непорозумінь в аграрних справах.

Австрійська команда звернулася до укр. міністерства земельних справ з прошенням дати відповідні вказівки, як розвязувати непорозуміння в аграрних справах; австрійське правительство хоче дати відповідні розпорядження у своїх відділах, щоби не вмішувалися в компетенцію земельних комітетів і представників української влади. Київські днівники повідомляють, що міністерство земельних справ виробило вже проект бажаного розпорядження. Зміст його такий: Бажане правительство Української Народної Республіки є, щоби населене звернулося як найсильніший увагу на себе, щоби вся земля була обсіяна. Австрійські власти мають обов'язок помагати в тім населеню, але мають вистерігати ся, щоби необдуманим або необережним поведіннем не викликати нарікань селянства. Тому австрійські командали мають придержувати ся таких вказівок: Всі нетрудові землі передамо в розпорядження земельних комітетів і давні властителі можуть управляти їх тільки за згодою земельних комітетів. За обсів і оброблені відповідають тільки земельні комітети; їх розпорядження можуть знести лише комітети вищого типу або міністерство. Реквізиції і закупна можна переводити тільки в присутності представника української влади, або за дозволом харчових управ. Прикази і зазиви до населення мають бути підписані українськими, комісарами або управами; переводи на інші мови мають бути пільно перевірені. Земельні комітети дають господарям посвідки про розмір землі, якою можуть володіти і збирати урожай. Планове співділанс австрійських і українських влади можливе тільки при переведенні тих вказівок.

Галичина в українській державі.

В київській „Робітничій Газеті“ в 16. с. м. в статі п. з. „До уваги міністерства закордонних справ“ д. Оверченко, обговорюючи найближчі завдання української демократії: організацію державного апарату і укріплення державної свідомості в низах народних, вказує на копечність змобілізування всіх інтелігентних досвідчених і розуміючих сії завдання культурних сил звертає увагу на використання всіх свідомих і здібних діячів в військово полонених, жалючи, що з боку уряду не зроблено до сього часу ніяких заходів. „Ta поки уряд — пише він — зважиться що зробити з цього приводу, то будуть розгублені ті укріпителі народної влади і державності української, які до сього часу непомігли, але ще зносячи всі кривиди і матеріальні недостатки лунали скалу непроглядної темряви і відкривали очі нашій безпорадній хоть революційній демократії. Багато таких непомітних для ока каменярів, будівників з появою Німців опинилися в непевнім і навіть безпораднім становищі — се полонені Галичани. Вони тепер мусять покинути роботу і повернутися до Австрої, або ж повинні переходити на нелегальне становище і тільки тоді продовжувати роботу далі. І се в той момент, як у державі майже зовсім не має інтелігентних організацій і державно-будівничих сил. В богатих містах нашої республіки, де вже вступили Німці, як передають нам, обявлено, що всі бувші воєннополонені поверталися до своїх військових частин. Отже коли сі люди потрібні для німецької армії, то як же ми можемо байдуже позувати ся людьї, які займають в українській революції в деяких місцях може і першорядне місце і без котрих робота по державному будівництву в богатих галузях і місцевостях може зовсім стати. Таким чином міністерство міжнародних справ мусить всі засоби вжити, аби всі полонені Галичани, які ввели революційну і державно-будівничу роботу були залишенні в Українській Народній Республіці на місцях і аби німецька влада розпорядила ся, щоб повернено було і тих, хто вже відійшов. Ні одного інтелігентного і культурного громадського робітника з Галичини полонених міністерство міжнародних справ не повинно уступити — бо се рівночасно підриває ґрунт, на якій опирається Самостійна Українська Народна Республіка.“

Поляки на Україні.

„Київська Мисль“ подає, що після одержаних дн. 14. м. м. в Київі відомостей, прийшло коло Немирова, подільської губернії, до кровової сутички між тамошніми селянами і польськими легіоністами. Легіоністи намагалися зарекрувати в чотирох селах харчі, але стрінулися з оружием опором з боку селян. Тоді поляки почали артилерійський обстріл і спалили села. Борба селян з легіоністами ведеться даліше. До сеї інформації подає „Kriegs-Lwowski“ в 20. цвітня ось таке пояснене на підставі оповідання свідка, що повернув в Поділля: В Винниці коло Немирова розквартувався п'ятий полк уланів з П. кор-

пуса Міхаєлса. Полк в силі 600 чоловік, був на квартирах в селах Давенюхах і Журавлівці. Улани насильно реквірували харчі. Обурене сим населене, уоружене між іншими в скорострілі, напало дн. 13. цвітня на три ескадрони уланів і знесло їх цілковито. Четверта ескадронна серед завалів бой вступила до Винниці.

Польське міністерство на Україні.

З Київа доносять: При українськім правительстві є особіні польські міністерства, які затруднюють кілька-десятеро урядників. На чолі стоїть Мечислав Міцкевич, адвокат. Віцепремістром є В. Руницький, також адвокат. Відомом просвіти управляє Ст. Калиновський, фінансами — Варшава. Відомом промислу і торговлі керує відомий економіст З. Петкевич. Більшість належить до соціалістичної лівії і гравітує до П. П. С. або до кадетів. Останніми часами утворила ся при польській міністерстві Польська Рада, вложена в делегатів всіх польських сторонництв. В маю має бути скликаний великий з'їзд Поляків до Київа.

Чорноморська флота для України.

По донесеню Аваса центральний комітет Чорноморської флоти подає до відома, що на поручене Української Ради для 23. с. м. заявив делегат флоту, що наслідком заключення міра між Україною і почвірним союзом Крик, Севастополь і Чорноморська флота припадає Україні. Комітет зробив флоті предложене виставити український стяг і призначати У. Ц. Раду в Київ.

Український Народ Буковини!

Відпоручники всіх буковинських українських товариств, згуртовані в „Осереднім Виділі“ в Чернівцях, постановили уладити в день 19. мая 1918 р. Свято Воскресення України.

Се свято перейде ось яким ладом:

о 8. год. рано відправлять ся богослуження в гр.-прав. катедральній і гр.-кат. парохіальній церкві, де будуть виголошенні проповіді;

о 10. год. рано буде в театральній салі академія, а на збріній площі перед міським театром всенародне віче;

о пів 12. год. рано рушить похід, який перейде всіма головними вулицями міста, — також попри дім правління, де передасться народні домагання, — до Народного Дому, де після промов розвяжеться;

о пів 8 год. вечером буде в салі міського театру концерт, а відтак комерс.

На сім першім всеукраїнським народнім свята повинен бути весь наш народ. Мусимо віддати честь всім тим, що своїми головами встелили нам дорогу до світлої будучності, мусимо показати світові, що уміємо оцінити сю велику історичну хвилю, мусимо обявити всім наші народні домагання на австрійській землі. Тож святою повинністю кожного свідомого Українця бути на сім свята.

Всі мусимо явити ся сього дня найпізніше о 10-ї год. рано на площі коло міського театру, селянство під кермою своїх провідників, з прапорами та відзнаками, де впорядчики уставлять похід.

По повітових містах повинні завязати ся повітові, а по селах місцеві виділи, щоби привести на свято можливо найбільше число людей.

Нехай кождий дбає, щоби

Знаменне пастирське послане галицьких українських владик.

Українські греко-католицькі владики в Галичині віддали спільне пастирське послане до свого священства і своїх вірних, яке читається ся тепер по всіх греко-католицьких церквах в Галичині й Буковині. Послане закликає духовенство до єдності між собою і з'єднання в народом.

Наводимо вмисне кілька місце в послані, щоби показати, з якою теплотою відносять ся свої національні князі церкви до духовенства і вірних, в протиєнстві до чужої нам по національноті церковної влади на Буковині.

„Єдність священиків зі своїми єпископами між собою, єдність священиків з народом і усунене всякою розлому і роз'єдання в народі — читаемо там — нехай буде працюючою нашою працю! Само Боже провидіне всказує нам нечаке на потребу єдності і помагає до єї осягнення. Відпала, вникла причина розділу на партії в народі народі.

В виду змін і прояснень, які спричинила світова війна, та клічів принятіх цілім культурним світом про самоозначене народів, погляди тих священиків, які уважали наш народ за один народ з російським, во всіх народних питаннях мусили піднести змінам і зближити їх до загалу нашого духовенства. Від хвилі упадку царата, переворотів в Росії і признання цілім світом українського народу за народ самостійний, відмінний від великоруського, стає ся неможливий той розділ в народних понятках, який ділив наше духовенство до війни. Дальше руководити ся тими самими засадами, якими руководили ся перед війною і найбільше умірковані члени московофільської чи староруської партії значило би безумовно шкодити нашему народові і противити ся його добру.

„Не можемо входити у внутренні пересвідчення політичні чи народні люді, але мусимо жадати від усіх священиків одної праці і одного духа. Священики, які мали би інші почування національні як весь народ, є в совіті обовязані примінити ся в цілі зовнішній праці, до всіх прочих, свої особисті пересвідчення мусять в праці залишити і відмінити ся до народу, якого суть душпастирами. Ми такої праці жадали би від кожного Німця, Француза чи Бельгія, якому мали би повірити душпастирство над українським народом, ми не могли би позволяти на якунебудь агітацію політичну чи національну, противну національним почуваням українського народу. Такої самої праці будемо домагати ся і від кожного священика, що належав до т.зв. московофільської чи староруської партії. Будемо домагати ся, щоби без згледу на які-небудь особисті національні пересвідчення не ставляв ніхто ніктої перепони всестороннім розвитку національного життя і культури українського народу; а навпаки служив йому і зичливо відносив ся до всіх його справ“.

„Після принципу Апостола: „Всім вся бихъ чужинець, працюючи як душпастир серед українського народу і для нього, мусить відречи ся свого особистого патріотизму, взяти хрест Ісуса Христа і з любови для Христа і для своєї настіні стати всім для свого стада, Українцем для Українців, щоб їх спасти“.

Послане галицьких владик закликає духовенство до єдності з своїми єпископами. Чи можлива є та єдність і у нас на Буковині в православній церкві при теперішніх обставинах? Князь галицької, унітської церкви це вірний спін свого народу, який пішов на заслане московське, не хотічи відцурати ся свого народу. Він став приміром для свого духовенства, яке ступало його слідами. А в нас? Князь церкви чужий більшості своїх вірних по національноті, ба що більше, він оказал ся завзятим ворогом своїх вірних, ворогом українського народу на Буковині. Тоді як князь галицької церкви опинив ся на російським вигнанію остаючи вірним своїм переконанням, своєму народові і державі, буковинський князь церкви заважав своєм священству „аби молило ся за російського царя і воїнство його“, Тому в нас єдність між священством і єпископом не могло бути і доти не буде, доки ми не будемо мати своєї української, православної дієцезії на Буковині і свого українського владики-єпископа.

З уст галицьких владик виходить, що священик повинен стати для свого стада всім — „Українцем для Українців, щоби їх спасти“. А в нас? Чи поведене попів-румунізаторів по наших селах, які роздвоювали народ і ширili ненависть між своїми парохінами не говорить ясно про все? А що церковна влада на те? Ворожа церковна влада піднімала сюди кирину роботу, ба навіть давала похвали і відзначення за цю діявольську роботу.

Послане переходить вкінці і до громадянських задач духовенства й вірних.

„Настануть часи, коли і в українській державі і в нашому краю мусить наш народ видати премного люді, що на провідних становищах будуть мати повірене собі загальнє добро у всіх напрямах народного і економічного життя. Історичне положене, в якім приходилося нашему народові і тут і там жити, справило, що у нас мало людів і премного в кождім напрямі праці. І на церковний і на народний низі справдієве ся то пам'ятне і велике слово Христя: „жатва многа — діллателей мало...“ Широко і далеко розташують ся лани, пожовкі вже, готові, а женців мало. Ми всі до одного відчуваємо ту елементарну потребу людів. Маємо всюди сповнити великі задачі, а до них розмірою так малі сили.“

„Віруючий християнин в такім положені не може забувати на той приказ Христя: „молітте убо Господина жатви...“ Треба нам піднести всенародний юдейський приказ до неба о людів, великих, провідних, визначних, свя-

тих людів. Мусимо собі випросити, бо випросити премного можемо; ми се віримо, ми се з досвіду знаємо. Мусимо випросити собі великих святих, дійствеників, апостолів, учителів, які скріпили би і у нас національне жити, святих і великих провідників у всіх напрямах житя церковного і народного. Нехай та молитва стане всенародною, щоденною молитвою, нехай її повторяють і діти в школі, і народ зібраний в Церкві і священики при престолах; і наї розуміють її донесливість всім християнам.“

„Хтож не видить, яким добром для народу в дочаснім життю, але і для Церкви в духовнім життю велики геніальні учени чи поети, що, будучи вірними Христінами, підносять цілу християнську культуру народу більше, чим чимного довгих минуліх поколінь? Хтож не видить, як потрібними велики геніальні провідники народу в життю політичному, які після Божого закону зуміють розвивати найбільші труднощі, що стають на дорозі в розвою народного державного житя, або генії, що провадять народ в нові світлі епохи розвою, розцвіту, добробуту. Таких людей потреба нам, і таких людей можемо у Бога випросити.“

„По війні лишає ся нам тисячі спіртів і весь народ бере їх нечане на виховане. Вони стають немов дітьми всіх нас. Ті, що дають лепти на виховане, на захисти спірті, нехай же не поскушать пам'яті о них в своїх молитвах. То покоління спірті, виховане всім народом, могло би за ласкою Божою і повинно би видати людей, яких нам тепер потреба. Почуваючи ся до вдачності для цілого народу, повинні зростати в тім ідеалі, щоби всему народові помочи, весь народ двинути; працею цілого житя і жертвою цілого житя відплатити ся за діянане від всіго народу добро. — Дай Боже, щоб то покоління видало великих, могучих, святих людей, і у всім відповіло нашим надіям і нашим за них і за весь народ молитвам. „Господи! Господи, призи з висоти й виждь и посіти виноградъ сей еже насади десница твоя!“

Вважаємо своїм обовязком подати і обговорити це знаменне послане галицьких греко-католицьких владик. Думки висказані в нім най приймуть широ й наші православні священики в надію, що не довою нам прийдеться ждати на таке послане нашого українського, православного владики на Буковині.

Румунські насильства в Бесарабії.

Вже в останніх числах натякнули ми в статті „Друга Холмщина“ про надужита, яких румунські наїздники донувають ся в занятій ними безправно Бесарабії. Тепер можемо подати дещо подрібніше про сі справи на доказ того, до якого степеня дійшло румунське засліплене. Ми згадували про шапку румунського офіцера, якому по приказу начальства мало поклонити ся цивільне населене. Отже ся цікава справа з шапкою представляла ся от як:

В місточку Єдинець, хотинського повіта, було розліено по улицях слідуючий приказ:

„Румунські офіцери мусить бути витані населенем місточка Єдинець на от який лад:“

1. „Кождий, хто обовязаний витати, має пристанути на місці, в лицем оберпеним в сторону начальства і бістро та по геройськи, в усмішкою на лиці зняти шапку до самі землі.“

2. „Щоб населене привчило ся того, і щоб приказ був точно переведений, буде моя командацька шапка обношена на дручку по улицях і всі будуть обовязані віддавати їй честь по правилу назначенному в першій точці сего приказу.“

„Командант гарнізону міст. Єдинець, капітан Димитріу, начальник поліції Єзефтіреску, за предсідателя правління Вулен.“

Разом з тим знаменитим, просто історичним, приказом установляє ряд документів, що населене Єдинець від часу вступлення румунських властів підчищується ся страшним насильствам і знищанням. Тероризоване населене — пише „Кіевская Мысль“ не сміє жалувати ся. За важкіші проповіні завів капітан Димитріу кару смерті. Для прочих проповіні приято одну кару: буки. От приміром дали старикові 75 літ десять буки за те, що мов він недобре вимів сміг перед своїм домом. За також проступки висікли 14-літнього хлопчука і старшу жінку Шимону Бик. Вона три рази зіміла під ударами. Її привертали до притомності а відтак сікли далі. За теж висічено старика Дувіда, а як його дочка Любія Шергородська стала за вітця просити, то висікли її і ті сором казати як.. Російська часопись висічли кільканайць драстичніших подібних випадків насильства, від якого можна тільки увільнити ся високим хабарем.

Про ще драстичніші випадки терору доносить Київська „Робітнича Газета“, в якій подана от яка пізка нелюдських румунських надужитж:

Проти Румунів не можна було й слова говорити. Ось деякі факти:

1. У Кишиневі тілько за один день були скочлені 20 чоловік Румунії, вивезені за Кишинев і розстріляні. Одного з них не добили і коли їх пригорнули землю він перечекавши, поки Румуни зникли, вилі і потім сповістив про се молдавського міністра юстиції Савенко. — 2. Сей же Савенко одержавши з цілої Бесарабії документальні дані про сотні нечесуваних злочинств та розбій Румунів передав документи „предсідателю міністрів“ Інкульцю, котрий потім замість протеста перед Румунами панери приховав і промовчав. — 3. У Кишиневі під час окупації його Румунами забито силу молдавських солдат за те, що не хотіли слухати приказів Румун та відмовлялись віддавати честь румунським офіцерам. — 4. Захоцено і певно де подіто (кажуть всі, що постріляно) комісарів Ру-

мунії з Білецького повіту і Літвінова з Сорокського повіту за те, що населене східні повітів протестувало проти розбій та злодійства Румунів. — 5. По слухам розстріляна відома соц. дем. еврейка Грінфельд, за те що користувалася великим авторитетом серед демократії та селянства. — 6. Розстріляли Чумаченка бувши молдавського міністра земельних справ. — 7. Забили до п'ямерти учительку Сватенко та учителя Грисика за навчане на укр. мові українських селян. — 8. Коли було Бендерське земське віbrane, то генералмайор Ізвареско оточив будинок скорострілами, у сєредиці віввів солдат, а сам виступив в відповідною промовою, в котрій категорично запевнив, що „усякий, хто буде агітувати проти Румунії і стояти за Україною буде викинений за Дністр, або викинений у Дністр“ (дословні слова генерала). — 9. Коли земське віbrane вибрали членом управи Бруні (Українця), то Румунії під карою смерті примишли його відмовитись. — 10. Молдавському міністру П. Ерхану заборонено категорично говорити по політичному моменту, коли узнали, що він, против насильства над Бесарабією. Тіж самі Румуни заборонили вибирати його, коли земство вибирало його своїм головою. — 11. Скрізь земським віbrанам заявили, що коли населене буде висловлюватись проти Румунії, то се буде свідчити про агітацію земців і тоді вже Румуни знати муть, що робити. — 12. Розігнані усі повітові, волосні і сільські селянські комітети. — 13. Запечатані українські підручники там де находили. — 14. Знищені усі соціалістичні комітети. — 15. Суд ведеть ся... скорий Румунами-офіцерами без якої то не було „юриспруденції“ і від сего суда стогне нещасна Бесарабія. — 16. Вивозять у Румунію всю тужольську суму військового майна, що на міліарди карбованців залишилась в Бесарабії. Вивозять з великим поспіхом і вже в Сорокського повіту, де залишилось все майно 9 та 8 армії і 29 корпуса вивезено все до останнього щебля у Румунію. — Скрізь стоять зараз глухий стогні і розпач, або тишина могили.

Усе населене і українське і єврейське і молдавське, як манії небесної жде визволення з сього пекла Україною. На Україну інші усе уповані терорізованого, змordованого населеня.

Побачивши румунську ласку, вже міністри молдавські Крісті та Савенко хотіли іхати до Київа вкупні з лідером бесарабського селянства Щиганко, але Румуни дізнались з яким духом іхали вони і не дали потяга.

Зазначені вище і безліч ще інших фактів утворили зараз таке становище, що коли була зараз була післана хоть маленька військова сила на визволене Бесарабії то все населене поголовно стало б захисту свого житя від Румун.

Опир з передторішнього листопада.

На території Холмщини, окупованої Австрією розписано вибори до варшавської державної Ради. Ся обставина стоїть в яркій суперечності з берестейським договором і викликала вона велике розгорячене серед українського народу по обох боках кордону. Берестейським договором виразно признано Холмщину складовою частиною України. Тимчасом окупаційні власти, не оглядаючись на сей обважуючий міжнародний трактат спокійнісенько трактують Холмщину немов складовою частину Польщі. Берестейський договір для наших окупаційних власти в Холмщині немов не існує. Сі власти сего договора нем

до України от що пише польський листок „Заднече Народове“:

„Забули Німець і Українець, що заким відрве кусень нашої Польщі, наперед має запитати ся нас о дозвіл... Прийде отже, або і вже прийшов Німець до нашого села і буде вас спокушувати, або више своїх наймитів, Українців і інших піділених людей. Буде вас спокушувати як сатана спокушує до гріха — величими обітницями. Обіцяє землю, ліси і пасовиска, свободу від податків. Але селами на се не пристануть. Бо з православною Україною прийде знов хмара бородатих попів, а іов заповіти ся церкви, а іов стануть перероблювати костели на церкви, а іов в церковний давні буде гудіти голосніше від костельного! Разом з попами прийдуть стражники і давні хахли, що втекли з Москалами. Вони вернуть ся і знов будуть домагати ся своєї давніої землі. Присилують вас віддати землю, которую ви через три роки орали і обсівали. Прикажуть за се платити чини і то не рублями, а карбованцями. А карбованець паперовий буде вартий стільки, кілько захочеть ся Українцям! Польські школи Німець замкне, або Українець замінить на церковні школи, як було давніше. Бо як вже так має бути, щоби Українці ридили Поляками, то мусять се зробити, щоби польський хлоп був ще темніший.“

От бачимо, якими способами старають ся польські агитатори на Холмщині дурити людей та мають це відвагу намовляти темних мужиків до того, щоби загарбували власність тих нещасних виселенців, що поки що мусять короти нещасний вік на засланю.

З поля битв.

З заключенем миру з Україною, Росією та тимчасовим миром з Румунією закінчилася війна на сході. Війска, які пішли на Україну без бою майже очищують край від більшевицьких банд, які не ставлять значчайшого опору. Німецькі війска заняли цілій Крим і пристани Севастополь і Феодосію.

Та за те на західніх фронтах лютує заважа боротьба між Німцями з одногом, Англійцями, Французаами, Бельгійцями і Американцями в другого боку. Німці вдалили великою силою проти Англійців, щоби пробити собі дорогу на Кале і тим самим дістати ся до побережя каналу Ля Манш, звідки з далекострільних гармат могли би острілювати Англію. Англійці, Французи, Бельгійці й Американці старають ся всіма силами перепинити німецькі заміри. Дорога на Кале веде через Іпер, за який тепер йде заваятій бій. Німці обійшли Іпер з трох сторін і лише з великими жертвами тримають Англійці це місто, очевидно на те, щоби укріпити ся в новій лінії.

Доля Іпуру і Кале рішить мабуть також війну і мир.

На італійському фронти борба артилерії і попитки розвідників.

Більші бої почали ся коло Єрусалиму на ріці Йордані. І святих місць не обминула світова різня.

НОВИНКИ.

Веселих Свят читачам і прихильникам желає
— Редакція Буковини. Христос Воскрес!

Найближче число „Буковини“ появить ся в Чернівцях, куди вже віхали наші редактори. В справах редакційних і адміністраційних просимо звертати ся від тепер на адресу: Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Український дипломатичний заступник у Відні. В суботу 27. цвітня приїхав до Відня український дипломатичний заступник в Австро-Угорщині п. Андрій Яковлів. П. Андрій Яковлів уродив ся 1872 р. в Чигирині на Київщині. Він є адвокат в Київі. Поза адвокатурою займає ся громадянською, публіцистичною і науковою діяльністю. Працював в українських часописах і журналах („Громадська Думка“, „Україна“, „Літературно-Науковий Вістник“ і ін.). Його праці по історії козацчини 16. віку високо цінують ся спеціалістами. Яковлів належить до української партії соціалістів-федералістів. Як член сеї партії був обраний в цвітні 1917. р. до Української Ради від міста Київ. В Центральній Раді заняв визначне становище в фракції соціалістів-федералістів і був обраний у члені Малої Ради. В березні с. р. обняв становище директора каланчії Центральної Ради. Тепер українське правительство назначило його дипломатичним заступником у Відні, поручивши йому при тім особливу місію в справі ратифікації миру з Австро-Угорщиною і виміні ратифікаційних грамот, з усіма державами почівного Союзу, яка — як відомо — має настути в Відні.

Привіт графу Ендіорфові. Посол Ніколай Василько вислав новоіменованому президентові Буковини привітну телеграму слідуючого змісту: Союз українських парламентарів і соймових послів з Буковини користується ся першою нагодою по моїм повороті в Київ, щоби дати вислів свою широму і радісному вдоволеню із за дефінітивного іменування Вашої Всечестності краєвим президентом на Буковині. Вірні своїй глибоко вкоріненій і вишробованій

традиції українського населення краю будуть заступники українського народу на Буковині й в будущині придержувати ся своєї програми вірності цісареві й державі. Вони переконані, що у Вас, Ваша Всечестність, найдутъ вони зрозуміле для культурних і господарських потреб їх народу, якого потрібно для поглиблена сеї програми серед широких мас населення передовсім тепер після тяжких воєнних переживаль краю. Ніколай Василько.

Винниченко в Київі. На засіданні У. Ц. Ради явився несподівано Володимир Винниченко, бувший президент Генерального Секретаріату. Поява Винниченка викликала серед членів Ради велике зворушене, бо від наїду большевиків на Київ не було про цього ніякої вістки, а в газетах з'явилися були павіті відомості про його смерть. Тепер виявилось, що Винниченко пережив сей час на Криму в однім селі, де працював пад новим твором.

Смерть бар. Гавча. Дня 20. с. м. помер в 68. році життя барон Павло Гавч, президент Наїв. Раухікової Палати, бувший кількаразний президент австрійського міністерства. Його премерство памяте в історії Австрії, бо за цього виринула справа виборчої реформу до австрійського парламенту, яку докінчили однак його наслідники. Повалене бар. Гавча, до чого в головній мірі причинили ся Поляки, стрінгули були Українці з жалем, бо з ним повалився його проект виборчої реформи, куди корисніший від того, який опісля переведено.

Перші достави збіжка з України. Організація достави збіжка з України до Австро-Угорщини й Німеччини вже почала працювати. Після телеграфічних донесень з Київа український уряд дав вже до диспозиції центральних держав два мільйони сотинарів збіжка і паші. В последніх днях привезено через границю 1200 вагонів із засобами живи. З того тепер припаде більша частина Австрії, а від червня і липня буде одержувати більше Німеччина. Вже до самого Відня привезено перших 100 вагонів муки, збіжка і фасоль. Якість муки пекарі собі хвалять.

Український кооператив Галичини для товарообміну. У Львові заснувалося ся товариство „Український кооператив Галичини для товарообміну“, що є спілкою кооперативних союзів: „Сільсько-господарських спілок „Народної Торговлі“ як союза споживчих спілок, „Союза збуту худоби“, „Союза кредитового“, „Земельного банку“ і „Дністра“ при співчастії найважливіших кредитових товариств в краю з основним капіталом 1 мільйон корон. Конститууючі збори відбулися ся дія 15. с. м. Головою ради вибрано д-ра Теофіля Кормоша з заступниками д-ра Юлія Савчака і о. Юліана Татомира. Секретарем вибрано Івана Іжицького. До дирекції ввійшли: Микола Заячківський, др. Лесь Кульчицький, Сильвестр Гарасимович. Союз розпочав свою діяльність старанем о збіжку на засів для Східної Галичини. Збіжка се від українського правительства було вже обіцяне, однак завдяки становищу австрійської комісії господарської збіжка се не надійшло і о скільки приїде то запізно.

Нові заряджені в справі рекламованих. Ц. к. намісництво оголосило наслідком рескрипту ц. к. міністерства краєвої оборони з 6. цвітня 1918.: Задійснена в цвітні 1917. р. контроля звільнених від військової служби кінчиться з днем 30. цвітня 1918. р. і до сего часу мають всі, які зголосили ся до сеї контролі, дістати рішене ц. к. міністерства краєвої оборони в справі внесенного прошения. Органи, які провірюють легітимаційні документи осіб звільнених від служби в загальнім ополченю призначати-муть, почавши від 1. мая 1918., важними тільки такі легітимації, в яких власті, що їх виставляє стверджує, що дана особа є звільнена ц. к. міністерством краєвої оборони і се рішене запало найскорше дія 10. цвітня 1917., або пізніше. Тим самим тратять свою важність всі посвідки звільнення, оперті на рішеню ц. к. військових команд, згайдно на рішеню ц. к. міністерства краєвої оборони з перед 10. цвітня 1917. З днем 1. мая 1918. тратять також важність всілякі урядово виставлені звільненя на вичікуване на цивільнім становищі рішення в справі реклами (т.зв. Abwartebeleidigung), також позволення на відложене речення зголосення до військової служби (т.зв. Einrückungsaufschübe), а політичні особи мають зголосити ся в політичній повітовій власті о виставлене нової посвідки (Bescheinigung), яка стверджує, що можуть дальше остати на своїм цивільнім становищі. Однаке завважується, що ся власті може тільки тоді виставити посвідку, коли рекламиований не осталася на своїм цивільнім становищі повні 10 тижнів, числячи від дnia, коли був останній раз звільнений рішенем ц. к. мін. кр. оборони, згл. від дnia, в якім має зголосити ся до військової служби. Уділене права вичікування поза сей 10-тижневий період часу є безусловно недопускаємо. Політичні власті будуть видавати згадані посвідки також на випадок внесення нових подань о перше звільнене. Уродженці в р. 1900—1894 можна рекламиувати тільки в тім випадку, коли вони управляють рільним господарством і не можна їх заступити. Поєднані на вичікуване видавати-муть політичні власті на приписані друковані формуларі в німецькій мові. Сей розпорядок не відносить ся до функціонарів, занятих при державних і краєвих властях.

Сполучене Дніпра з Вислою. В Департаменті водних шляхів розроблено план ведення Дніпра через Прип'ять з Вислою, Дніпрою і Десною. В районі Дніпровських порогів буде закладено чотири величезні гати і величезні сили турбін, які будуть давати енергію заводам і фабрикам Дніпровського району.

Український дневник у Відні. У Відні став входити український дневник „Відроджене“, видаваний міністерством війни. Ціль, яку собі ставить сей дневник, є підтриманням приязніх відносин між Україною і Австро-Угорщиною.

Варфоломеївська ніч. Як ми довідалися з безумовно певних жерел, Поляки готувались на 10.—12. лютого відштовхувати Українців на Холмщині Варфоломеївську ніч. Справа була вже зовсім налагоджена, були навіть надруковані і порозліповані на польських будинках написи: „Ty mieszka rodzinę polską“ (Тут живе польська родина), але довідавшись про це, німецький головнокомандувач, генерал Лінзен, вжив енергічних заходів, позаштовував верховодів порозставляв військо і т. д. і таким чином йому пощастило одвернути це страшне кроваве діло. Нова Рада.

Не буде анексії України! Київська „Нова Рада“ оголосила інтерв'ю одного свого співробітника в председателем австрійської торгової делегації гр. Форгачем. Він категорично заявив, що Австро-Угорщина не має ніяких анексійних пляшів і не мішують ся до внутрішніх справ краю. Се що німецькі війска оперують в північній частині України, а австрійські в подудній не можна уважати, що будьто би Австрія і Німеччина поділили обсяг своїх впливів на Україні, але се стало ся в наслідок чисто географічного положення. Війска Австро-Угорщини перебувають на Україні в цілях приятельських і їх відофас ся негайно, як лише заведеть ся порядок.

Вже вийшов з друку буковинський православний **КАЛЕНДАР** на звичайний рік 1918.

Зміст його таки: Календар і інформаційна частина; Воскресла (вірш); О. Олесь; Самостійна Україна; Молитва, І. Карлик; Як відбулося проголошене Укр. Республіки; Відбудова знищених областей, п. Лукашевич; Куди діти ся кацапам?; Наша будчість; У. С. С. в борбі житю і традиції; Лист із поля, Кругом тихо, В. Атаманюк; Світова війна. (Огляд воєнних подій в р. 1917); Жовнір за плугом (пар. пісня); В Празі (з воєнних споминів О. Попа); Про виселенців, п. І. Семака; Комітет для підмоги бук. збігів (Н. Сп.); Табор збігів в Оберграбену (Н. Сп.); Жите і доля виселенців на Моравії; Вражіння (вірш О. Спіннілівни); Українське шкільництво на Буковині під час війни (Ом. П.); † Остап Попович (посмертна згадка); Державне заохочене родин вояків в часі війни, заохочене неміччиків воєнних, додатки за медалі, чини та інші; і 48 ілюстрацій найновіших знімків.

Ціна календаря 3 корони.

Замовляти можна: в Адміністрації „Буковини“ Чернівці, ул. Петровичі ч. 2.

Вже вийшла з друку книжка п. з.

ВІЙСКОВІ ПРИЧИНКИ

і заохочене родин осіб військових.

Практичний порадник, заохочений 33. взорами прошезнього представлень, зажалень і відкликів

написав

ВОЛОДИМИР ЦЕЛЕВІЧ.

Ціна одного примірника 2 к., зі звичайною пересилкою о 10 сот. більше, з порученою пересилкою о 65 сот. більше.

Книжка на часі. Просимо спішити ся з замовленнями, пра- силаючи рівночасно гроши на адресу:

КРАСНЕ ТОВАРИСТВО ГОСПОДАРСЬКЕ

„БУКОВИНА”
виходить поки що кож-
дої п'яниці.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплата:
річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 5 К
Ціни оголошено;
Рядок петитовий двошапаль-
товий 60 сot., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.
Поодинокі числа 20 сot.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині”.

Свято міра й української державності в Чернівцях не відбудеться!

Комітет празновання Свята міра й української державності повідомляє нас, що він рішив із огляду на події на Україні в і доложити свято на відповідний час.

Дня 19. мая с. р. відбудеться в 9. год. рано лише богослужене в катедральній церкві в Чернівцях, а ввечері о год. пів до 8. концерт в честь Тараса Шевченка в міському театрі, на який просить всіх явитися.

*

Посол Василько, який на першу вістку подій в Київі виїхав до Берліна, де в найближшім контакті з дотеперішнім послом української республіки Севрюком старається вияснити німецькому правительству ціли теперішнього режimu і склад теперішнього правительства в Київі, звернувся телеграфічно з Берліна до Народної Канцелярії з бажанем, з огляду на зміну відносин на Україні відступити від заміреного свята радости дня 19. мая, яке серед теперішніх обставин, як він виразився, мусило бутискорше святом жалоби.

На Україні.

Цареславна Росія московщина Україну докладно. Не допускала української мови до шкільної науки й тим позбавила Україну освіченої верстви. Росія заборонила була й українську літературу. Дуже мало інтелігентних людей вивчили мову свого народу. Загал інтелігентних Українців — то були малороси, що любили ніби свій край а радше цілу матушку Расю, але не хотіли нічого й чути про українську окремішність.

Опірь Малоросів обдарила Росія Україну ще одним добрим. Поперше родовитими Москальями, що мали на Україні добре посади по урядах, банках, фабриках і жили українським добрим, яким торгували. Помагали їм Жиди, яким закон веляв жити на Україні і збогачувати ся українським коштом. У самій Московщині дозволено було жити лише таким Жидам, що розбогатіли на Україні і могли платити державного податку річно що найменше 2000 карбованців. Опірь них могли жити в цілім російськім царстві ще такі Жиди, що почищували ся на докторів. Всі Жиди на Україні були по своїй розговірній мові Москальями.

До міст а особливо до промислових міст напливали з Московщини родовиті Москали. Українські робітники належали до найгірше оплачуваних і їх було менше. Через то вони обмоскалювалися. Лиш на передмістях доживали ще бідні Українці. Міста на Україні мали вигляд майже чисто московський.

Українським осталося ся тільки село. Але селяне здебільшого малоземельні або й безземельні. Великі земельні власники з малими віймками чужинці на українській землі: Поляки і Москали. Мало було українських хуторів, з яких повиходили перші українські писателі, учени і поети. Але вони напів зросійщені.

Московщина стала великою світовою державою тим, що поневолила Україну, яка своїми богацтвами годувала Москали, оплачувала московську культуру і процеси Французам, Бельгійцям і Англійцям. Ці союзники Росії давали Москалим гроши на військову справу, на железніці і промисли. Усі їх капітали йшли на збогачене Москалив а процеси за ті гроші платила Україна своїм хлібом. Москали виростали у великий світовий народ, виробляли свою культуру, а Українці ніди і стали московськими рабами.

Настала світова війна. Росія мала кровю своїх народів заплатити своїм західно-европей-

ським приятелям за їхнє поміч. Але німецькі й австрійські війска мали ліпший провід і дісципліну. Російські приятелі не могли побороти їх а самих Москалів у війні страшно розбито. Цар і його правительство готові були миритися, а російська дума сего не хотіла. Вибухла велика революція. Дума не могла вдергати ся при кермі держави. Робітничі і жовнірські ради взяли верх і довели край до цілковитої руйни.

З вибухом російської революції зачали в Київі гуртувати ся Українці. Було їх дуже мало. Між першими були Шаповал і князь Куракін, який залишив на Україну професора Грушевського. Зачала ся організація Української Центральної Ради. До гуртка інтелігенції і студентів прийшли відпоручники селян, робітників і жовнірів а вкінці додовнено її ще на 30% відпоручників від неукраїнських політичних партій і організацій. Українська Центральна Рада стала парляментом України.

Українська Центральна Рада домагала ся широкої державної самоуправи в злуці з цілою московською державою. А тимчасове московське правительство гадало заспокоїти Українців дрібницями. Воно відразу постановляло Українців краєвими і повітовими комісарами на австрійських окупованих землях Галичини й Буковини, обіцяло дати українську народну школу на Україні і навчаннє кілька предметів українською мовою в середніх і вищих школах. На цю уступку Українці і не зважали. Вони жадали державно-правового самоврядування й українізації всіх шкіл. Щоби приєднати собі допомогу Українців для військової офензиви, пішло московське правительство нібито на уступки в користь українських домагань. Але справді ніколи не думало додержати своїх обіцянок.

Московська офензива не вдалася. Заледви вдалося за допомогою Українців здергати наші й німецькі війска на самій границі. Московські війска стали розбігати ся. Українці взяли на себе оборону фронта від Волині до Румунії, від ріки Прип'яті до Чорного моря. Головний провід українського фронту обняв генерал Щербачів. У той сам час в Петербурзі взяли верх країні соціалісти мрійники, так звані большевики. Своїми мировими гаслами і нездійсніми соціальними домаганнями розбили вони російську армію. Офіцерів від найнижчих до найвищих вибрали собі самі жовніри.

Українська Центральна Рада і тодішнє міністерство, генеральний секретаріат повинні були використати рішучими заходами московську державу неміч і взяли ся до будівлі власної держави. Українські граници треба було обставити українським війском, не допускати ані до війска ані до краю большевицьких агітаторів, газет і брошур і завести як найострішу карність за всяку спробу нарушения карності. Цеї задачі українське правительство не виконало і в цім його перша і найбільша історична помилка. Большиницькі гасла соціальної рівності і політичної необмеженої волі взяли верх. Українська трохи мілююча армія розпала ся. Большиницькі розбігли ся по всій Україні. До них приїхали ся всі неукраїнські народності. З півночі прийшли їм до помочи московські ватаги. Полки зорганізовані Українською Центральною Радою один за другим або попереходили до большевиків або заявляли свою невтральності.

У тім часі перегорювали про мир в Берестю Литовським. У хвили, коли українська міжнародна делегація заключила мир з центральними державами, уся Україна була під владою московського большевицького правительства. Німці й Австрійці залишили мир з українською владою без краю, з генералами без жовнірів. Це було відоме обидвох сторонам.

Українське правительство закликало Німеччину а відтак і Австроугорщину до помочи против большевиків. Для українського правительства і для середньоєвропейських держав настала дуже прихильна хвиля. Треба було незвичайної терпеливості й вирозуміlosti з обидвох сторін. Без непорозумінь не могло обйтися і не обійшлося.

Без Німців не було би самостійної держави. А з Німцями українське правительство не може погодитися ся. Німці мають робити порядок на Україні а їм кажуть не вмішувати ся у внутрішні

справи України. Одно з другим не можна погодити. Треба терпеливості з обидвох сторін. Шо недосвідні Українці скоро втратили її, це не дивно. Але дивно, що Німці пішли на нерозважний крок. При їх помочі розігнано Українську Центральну Раду і давне міністерство та настановлено гетьманом всеї України Павла Скоропадського. Чи добре це стало ся, чи зло, не знаємо покищо. Тимчасом всі, що стояли за Українську Народну Республіку, поборюють гетьмана і ганять Німців.

Чому став ся такий наглий державний переворот на Україні? Щоби це зрозуміти, мусимо мати на увазі: 1) Німці конечно хотять мати на сході міцну українську державу і 2) без них українська держава не може збудувати ся. Щоби центральні держави могли переперти свою волю перед світом, мусять вони вийти з війни побідниками. На це треба їм хліба з України, за який їм приходиться дорого платити грішми і кровю. Щоби мати хліб, треба уладнати земельну справу на Україні.

Тут повстасє питане — бути, чи не бути. Українська Центральна Рада ухвалила закон, яким вся земля орікається ся державною власністю. А селяне розвязали земельне питане по своєму і розділили дідичівську землю поміж собою. Тепер хотять вони закріпити землю на свою власність. Про нікії соціалізації не хотять нічого й чути. Український міністер рільництва видав розпорядок, щоби вся земля була обсяяна. А селяне не квапляться ся з тим, бо не знають, хто буде збирати хліб. Гроздить голод.

Щоби дати натиск розпорядкові українського міністра земельних справ, німецький головний командант приказав під владним йому німецьким командам підтримувати всіма силами сільські земельні комітети, щоби земля була обсяяна. Неукраїнці зачали троюдити проти Німців, що вони мішаються у внутрішні справи України. Внесено запитане до міністра в Центральній Раді, яка ухвалила остру резолюцію.

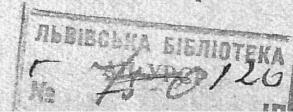
По селах убійства і неустанна стрілянина. Війска центральних держав розоружують населене і карають тих, що стріляли в них. Проти цого виступив міністер судівництва Ткаченко і заборонив українським тюрам примати засуджених німецькими судами, бо це означає також вмішуване у внутрішні справи. Як мають війска центральних держав обезбройти большевиків по селах, коли на них стріляють а вони не сміють оборонятися, Бог знає. Здавало би ся, що одна рішучість може помогти.

Найрішучіші вороги української державності зноміж усіх неукраїнців на Україні це тамошні люди. Вони використовують присутність війск центральних держав на Україні до того, щоби троюдити населене а й саме правительство против Німців. Роблять це на то, щоби щирити нелад і непорозуміння та ворожнечу, щоби тим не допустити до скріплення української держави. Недосвідні Українці на жаль дають ся за ніс водити своїм ворогам а ті незамітно роблять дальнє свою погубну для України роботу й приготовляють грунт для великої Росії. Громадська думка на Україні виробляється ся тими ворогами й вона переносить ся й до нас. Тому уважно з огнем! Уважайте, відки вітер віє й куди воно йде!

* * *

Кабінет міністрів гетьмана.

Отаман Ради міністрів, міністер внутрішніх справ і часовий мін. почт і телеграфів Ф. Лизогуб, був голова полтавської зем. управи, в останній часі займав висше становище в адміністрації Кавказу. Мін. просвіти і час. мін. заграницьких справ М. Василенко. Мін. фінансів А. Ржепецький (православний, польського походження), кадет, член кін. городської Думи, директор банку. Мін. торговлі і промислу С. Гутник (жид), кадет, одеський фінансіст, голова одеського біржевого комітету. Мін. хліборобства Кіянін, гол. полтавської губ. земської управи. Мін. харчів Ю. Соколовський, полтавський економічний діяч. Мін. праці Ю. Вагнер, б. проф. київського політехнічного інститута, управитель відділу праці у воєнно-промисловій комітеті. Мін. здоровля В. Любінський, лікар. Мін. шляхів Б. Бутенко,

інженер, начальник подільських залізниць. Мін. справедливості М. Чубинський, б. секретар кримінального касаційного департамента. Державний контролєр Г. Афанасев, професор, б. управитель філії державного банку. Держ. секретар М. Гіжицький. Тимч. упр. мін. війни А. Слівінський, полковник, начальник ген. штабу.

Російсько-українські мирові переговори в Київі.

Російські мирові делегати приїхали до Києва, де ведуться з ними переговори. Делегацію, яка вийшла на переговори з Росією до Курска, відкликано і відбрано повновласти.

Нові порядки на Україні.

Теперішній тимчасовий президент міністрів Лизогуб заявив у розмові, що задачею правительства є, встановити назад приватну власність та привести спокій і порядок в краю. Державною мовою є мова українська. Міністерства меншинстій розв'язуються, а міські і земські самоуправу зреорганізуються.

Відкликане Севрюка.

Дотеперішнього посла Української Народної Республіки в Берліні Ол. Севрюка відкликано. Віденський посол М. Яковлів остає.

Парламент відрочений.

Президент міністрів Зайдлер шукаючи більшості в парламенті, на якій міг би оперти ся, мусів вхопити ся способу, випробованого не одним з його попередників, до відрочення парламенту; а як не вдасться ся й далі найти більшості для державної конечності, то прийде ся їхати знов на § 14.

Хороба, на яку калікує парламент з самого початку його істновання, се національне питане народів, заселяючих Австрію, вічний спір Німців з Чехами, Українців з Поляками, Словінців з Німцями й Італійців з Німцями. Кождочасне правительство купувало собі звичайно більшість в парламенті всякими концесіями. Однак завсіди мусіла йти концесія для одного народу на кошт другого, так що національне питане засторювалося з рік на рік.

Прийшла війна і зміщала національності на полях битви. Кождий народ пролив кров за цісаря й державу, кождий домагається за те й належних йому прав. Війна видвигнула ще одне питане: самоозначене народів. Кождий народ хоче сам рішати свою долю. І так домагаються ся Чехи й південні Славяні своєї власної держави в рамках Австрії, Німців в Чехах національної автономії, Українців поділу Галичини й утворення коронного краю з східної Галичини й Буковини, Поляки за то прилучення цілої Галичини до Польщі і т. д.

Вилічити сю хоробу парламенту можна лише радикальним ліком і то перебудовою держави у федерацію. Та парламент у теперішнім його складі не годен рішити ніякої реформи і тому навіть тепер, коли президент міністрів др. Зайдлер задумав перевести поділ національних округів в Чехах (т. зв. окружні старости) мусів відрочити парламент, щоби перевести сю реформу в дорозі розпорядку. Цею реформою думає др. Зайдлер ослабити національні спори в Чехах. Та треба сумнівати ся вже тепер в це, бо так Чехи як і Німці не вдоволені з такого рішення.

Тимчасово ведуться переговори в парламенті, в який спосіб здобути більшість в парламенті. Знов ведуться торги за німецько-польську більшість. Поляки ведуть з д-ром Зайдлером переговори — через міністерство заграницьких діл, бо становище „польського кола“ зависить від розвязки польського питання. Поляки ставлять слідуючі умови для вступлення свого до кабінету: 1. Запевнене, що Галичина не буде поділена; 2. таке управляння Холмського питання і 3. виможене на Німеччині, щоби при регуляції границь не нарушено Конгресової Польщі. По повороті бар. Буряна з Німеччини буде він пересправляти з провідниками Поляків.

Однаке надія на отворене парламентарне більшості дуже мала, бо притягнене Поляків за всяку ціну відтрутити знов Українців від правительства, і потім знов нема більшості.

Як доносять віденські газети, цісар бере під увагу всі можливі дороги, щоби тільки урегулювати парламентарні відносини. Мається ся випробувати всякі способи, нім цісар проголосить дальшу безчинність парламенту.

Відбудова Буковини.

Робляться приготовання до того, щоби на ново поставити доладно пониженні хліборобські господарства, ремесла й промисли на Буковині, відбудувати хати, посправляти всяку справу чи знарядя, привести до порядку поля, толоки, пасовиска, ліси й ріки. Для цієї річки понастановлювано дорадників для відбудови краю при буковинському правителству й при староствах відбуваються наради, як і що робити.

Місяць тому назад обіхав міністер праці Гоман Буковину. Опісля була в Чернівцях при нім кількадневна нарада в краєвім правительстві. З українських послів належить до дорадників при краєвім правительстві в справі відбудови посол Лукашевич. Є надія, що незабавом розпічнеться вже й робота коло відбудови Буковини. Правительство призначило на це великі суми, які мають вистарчити, щоби направити всю ту школу, яку наробила людям війна.

Щоби можна розпочати відбудову краю, потрібна велика скількість всіляких ремісників, столярів, теслів, слюсарів, мулярів, робітників у лісі і т. д. Треба їх повиреклямовувати з війска. Брак великий усякого матеріалу. Його збирається на збірних місцях, відки розсилати меть ся туди, де буде потреба.

Відбудова зачнеться будовою шкільних будинків і хат та господарських будинків коло хат. Багато матеріалу доставить військо. А всеж таки ще великий клопіт через брак достаточної скількості матеріалу.

На нараді висказувано бажане, щоби як найскорше позаплачувано людям всі ті школи, які поробили війська. Дорадники поставили цілий ряд внесків, які приняті: щоби при відбудові дбати передовсім про те, аби господарства не конечне поставити так, як вони були перед війною, але аби мати притім на оці ѹ найліпше уряджене кожної відбудованого господарства; про регуляцію рік і потоків, будову доріг і шляхів, про використання водної сили на Буковині для всіляких промислів, для вироблювання електричної сили до освітлювання і машин, про наділ землею малоземельних або безземельних хліборобів землею хотяй через законне вивласнене великої земельної посплати і т. д.

У слідуючих числах „Буковини“ буде присвячено більше місця для справи відбудови Буковини.

Мировий договір з Румунією.

Дня 7. мая підписані в Букарешті відноручники почвірного союза і представники Румунії мировий договір, яким заявляють обі сторони, що кінчаючи війну бажають жити з собою на будуче в мірі і приязні. Постанови мирового договору в головному такі самі, як зміст прелімінарного мира з 5. марта 1918 р. в Буфтеа.

Букарештенським миром обов'язується ся Румунія звернути частину Добруджі, яку вона одержала в 1913 р. Північну частину Добруджі відступає Румунія державам почвірного союза. Границю буде долина Дунаю. Союзні держави обов'язують ся подати, щоб Румунія одержала забезпечені торговельної дороги до Чорного моря через Чернаводу і Констанцу. Румунія згоджується ся теж на спростовані граници в хосен Австро-Угорщини, яке означено на окремій, долученій до договору карті. Мешканцям відступлених територій буде оставленна свобода: приняти нове горожанство, або вийти з тих областей. Обі сторони зрікаються військового відшкодування.

Область румунської держави, занята війсками почвірного союза, буде опорожнена що його пізніше в речениць, який буде означений обома сторонами. Число окупаційних війск не буде перевищувати сили шести дивізій. До часу ратифікації мира буде задержана управа окупаційних властей. Зелізниці, поща і телеграф лишаються на дальнє у військові управи почвірного союза. Румунські суди в зasadі перебирають судівництво в занятій області, однак союзні війска задержують судівництво що до осіб приналежних до окупантів армії і в справах карних, якими нарушено прикази військової управи, або які вимірені проти неї.

Право реквізіції в занятій області обмежене тільки на збіже, стручкові овочі, пашу, вовну, худобу, мясо, дерево, нафту і нафтovі вироби.

Від часу ратифікації мира кошти удержані окупантів війск буде поносити Румунія. Ті видатки, які понесли союзні держави на публичні роботи, будуть їм повернені Румунією.

Семим уступом мирового договору обов'язується ся Румунія окремим указом завести рівноправність для всіх віроісповідань, а саме: признати римо-католицькому, греко-католицькому, протестантському, магометанському і жидівському віроісповіданю ту саму правну охорону і тіж самі права, що їх має румунська православна церква. З окрема кожде із згаданих віроісповідань буде мати право удержувати свої школи.

Ратифікація мира має наступити можливо найскорше у Відні.

НОВИНКИ.

З цим числом починаємо видавати нашу часопись знов в Чернівцях. Будемо видавати її тимчасово один раз в тиждень і то все в пятницю, так щоби наші читачі в неділю могли мати часопис в руках. Примо-заразом наших місцевих інтелігентів і освічених селян, щоби нам надсилали дописи про те що діється ся по місцях, бо лише в той спосіб зможе газета освітлювати всесторонно наше місцеве житє потреби і домагання.

З огляду на відкликане свята міра мусили видати це число вчасніше в зменшенні обсяму. Слідуюче число вийде в пятницю, 24. мая с. р.

Від Адміністрації. З перенесенем редакції „Буковини“ до Чернівців буде газета виходити тепер точно і регулярно що тиждня і коштує річно 12 корон. Гроші і замовлення на часопис посылати на адресу „Адміністрація Буковини“ Чернівці, вул. Петровича ч. 2.

Міністер желізниць на Буковині. Від 10-го мая перебував на Буковині міністер желізниць Баньян. Він обглянув всі школи і роботи желізничої сіті а також пересипні шпихлірі для збігу з Україні і Румунії в австрійській і бесарабській Новоселиці. Міністер висказав своє вдоволене, за те, що робота так скоро йде вперед. Він розпитував ся також про житє й бутє желізничної служби і висказав похвали деяким заслуженим желізничникам. Вночі з 12. на 13. вийхав міністер назад до Відні.

Директором ц. к. державної гімназії іменовано бувшого директора кіцманської гімназії др. Агенора Артимовича.

Концерт в честь Т. Шевченка. Задля причин від комітету незалежних відкликано всенародне свято „Воскресення України“, назначене на 19. мая с. р. Тим самим відпадає з програми святої святочної академії й маніфестаційний похід, на який, по нашим відомостям, збиралося доволі велике число українського громадянства з цілої Буковини. Того дня святкувати ме укр. громада м. Чернівців тільки пам'ять незабутного генія Тараса Шевченка святочним концертом, урядженим заходом всіх укр. товариств в Чернівцях. — Чистий дохід іде на сирітський захист. — Ціни місць: Льожа 40 К, першорядне місце 10 К, паркет 8 К, партер 5 К, балькон 1—2 ряд 5 К, з додатком 10% податку на карти. Концерт відбудеться в салі міського театру о 8. год. вечера. Карти продаються передом в музичній накладні Берти Клейн, а в день концерту від 6. год. при касі.

Вінчане п. Романа Дурста, окінченою студентом фільософії з панною Евгенією Туркевич, учителькою в Сторожинці, відбулося у вівторок, 7. мая с. р. в парохіальній церкві в Садагорі.

Наради над отворенем Укр. Касина відбудуться в суботу, 18. мая о 5. годині по пол. в Народнім Домі. Просить ся всіх бувших членів касина, як також і тих, які хочуть вступити в члени, прибути як найчисленніші на сі наради.

Стіпендійні запомоги для студентів університету фільософічного, юридичного і медичного факультету, техніки, рільничої академії і ветеринарної роздає буковинський краєвий виділ. Подані вносити в дорозі ректорату дотичної школи. Термін не визначений. Подавати ся можуть і студенти, що дістали відпустку з війська задля іспитів.

Тов. укр. прав. шляхти на Буковині відновило свою діяльність. На засіданю з дня 13. с. р. здав голова п. Омелян Попович звіт про діяльність товариства, яке в р. 1915/6 утримувало дівочу бурсу а. с. р. примістило в домі тов. захоронку воєнних сиріт українських. Реальність тов. потерпіла чимало шкоди. В наслідок смерті вдови по бл. п. Николаю Владови перейшов дім при ул. св. Трійці по волі тестатора в посідане тов., яке спомагало членів і укр. молодіжі і під час ворожого наїзду на чужині. Із слідуючим шкільним роком задумує тов. отворити ново дівочу бурсу.

„БУКОВИНА“
виходить що пятниці.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплату:
річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“.
Ціни оголошено:
Рядок петітів двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.
Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“.

Національна свідомість на- шого селянства.

Свято міра й української державності відкликало з огляду на невеселі події в Київі. Натомість відбув ся молебень і концерт в честь невмірущого генія України. Наші селяне, хоч і знали, що свято відкликало, приходили майже що дня затрівожені, що таке стало ся. „Нам казали“, говорили вони, „що свято не відбудеться, та ми не вірили, думали, що то якісь агенти розпустили таку вістку. Та тепер прочитали ми вже й в газеті, і видно така вже наша доля, що як тільки піднесеш голову, то прийде удар і знов мусиш її спустити. Скажіть нам, пане: „Що тепер з Україною і чи буде вона?“ З такими запитами зверталися селяне і селянки.

Приходилося потішати їх, що ніяка сила вже не придавить України, що такі хороби, які перебуває тепер Україна, переходові, подібні ж перебували майже всі держави по великих революціях в минулих століттях. А заразом серце радувалося. Народна свідомість, яку нам так сказали-буштуально приходило ся вщіплювати в народні маси, прийшла сама. Хвиля національного відродження, яка перейшла стихійно через цілу Україну, захопила й наше селянство, так мушин, як і жінок. Кождий вже знає, що він Українець, чи Українка, що таких самих Українців там за кордоном велики міліони. Сего не треба нашим селянам говорити, ні писати; вони-ж їх бачили на власні очі під час інвазії, вони бачили з якою гордістю ті сірі салдатські маси припинали собі синьо-жовті стяжечки, щоби показати, що вони сини того поневоленого московськими царями народу, сини України. Вони бачили, як ті „хахли“, — як їх називали Москалі — Українці, святкували „батька Тараса“, як вони вклякали перед образом того великого чоловіка, який хоч в грібі, та своїм живим словом закликав синів нещасної неньки України „Вставайте, кайдани порвіте“, молилися як до святого і плакали, чому Йому, що тільки натерпівся за свій народ, не довелося дожити цеї радісної хвилі, воскресення України. Наші селяни не лиш бачили це, вони самі святкували разом, разом клякали перед образом пророка України, разом молилися, разом і плакали. Вони пізнали з початку наїзду московського своїх ворогів, ворогів нашої держави, Москалів, які нищили все що українське, палили книжки, переслідували і забирали наших передових людей, але вони і відшукали при кінці своїх братів зза кордону, сплелися з ними серцями, так що ніякі кордони більше їх не розлучать. Всі ми Українці, чи тут чи там, глубоко на Україні, ми діти однієї матері — України“.

А тепер просьба до нашої інтелігенції. Не даймо згаснути тій полуміні національної свідомості нашої народної маси. Поможім набути нашему селу часопису і книжку, щоби наші люди раз на завсіди знали, чиїх батьків вони діти. Вдячна ро-

бота отворила ся тепер головно перед нашим священством, для них казальниця доброю трибуною, щоби скріпити те зерно національної свідомості серед нашого українського народу на Буковині.

Шевченкове свято.

Події в Київі, які треба було вважати скорше замахом на українську державність, ніж спробу зміцнити її, спонукали комітет відложити свято міра; було се, як знаємо, й бажання провідника буковинських Українців, посла Василька. А що приготоване до свята було велике, рішено відправити в неділю 19. мая рано богослужене в катедральній церкві, а ввечері устроїти концерт в честь Тараса Шевченка.

Вже з самого ранку була катедральна церква битком набита. На богослужене прибула вся інтелігенція, міщанство і велика сила наших селян, які помимо того, що про відкликане свята було повідомлено повітові комітети в час, а також через часопис, прибули дуже численно.

Перший раз від років залунало в катедральній церкві чисто українське слово. Наші священники оо. Тимінський, Ереміїв, Калинів, Романович, Копачук, Катеринюк, Падура, Евстафієвич, Тащук, Гливка і Василь Боднарів під проводом протоієрея, віцемаршалка о. Драчинського провели службу Божу а співали гарно хор учеників і учениць середніх шкіл. По службі Божій виголосив високопатріотичну проповідь о. Катеринюк, завзываючи нашу громаду покинути всякі партійні спори а взяти ся всіма силами до народної праці, бо роботи багато а робітників мало.

Увечері відбув ся концерт. Як зросла національна свідомість нашого народу і як скріпло українство в самій столиці Буковини Чернівцях, відходить вже з того, що карти на концерт розхоплено за два дні, так що багато мусіло вернутися з під театру, бо не було вже місця. Найприкрайше, що на тім потерпіла головно наша інтелігенція і селянство з провінції, які зробили далеку дорогу і мусіли вертати не будучи на концерті.

Сам концерт випав гарно у всіх точках. Піднести годить ся в першій мірі гру на скрипці п. Перфецького та п-ни Нат. Пігуляк на фортепіані і декламацію п-ни Нат. Пігуляк-Грос. На концерті мала наша громада також нагоду послухати гарного голосу п-ни Боднарікової. Хори вивязалися з своєї задачі також добре а талановатий дірігент п. Шандру заслугує на повне признання, хоч дехто волів би бачити Українця дірігентом на святі Шевченка. Та що до програми концерту дало би ся дещо замітити. Програма була по перше за довга. Подвійних виступів п. Перфецького і п-ни Боднарікової не було конче потрібно. А потім кождий з нас, не говорячи вже про чужинців, яких було споре число на концерті, радше був би послухав української музики, наміст чужих авторів. Відчувався брак також наших пречудових народних пісень, які були викликали захоплення на кождім концерті.

На Україні.

„Село поки що мовчить, майже не цікавиться Центральною Радою і Установчими Зборами і коли ще висловлюється про них в своїх всяких постановах та резолюціях, то це лише якось так по звичці. Але недовіра до соціалістів, до інтелігенції зростає, вже тепер до них почувається якася ворожість. І ось селянська маса мало помітно починає йти двома шляхами. Під впливом духовенства та істіно-руских в обійми монархизму, та під впливом вже нових, своєрідних большовиків до такого анархизму, наслідки якого навіть трудно собі уявити. З захопленням повторюють — „будем різати, будем вішати, будем карувати“, а то росказують якусь легенду, що десь

там на селі селяни вирізали всю семю якогось свого-ж таки селянина — інтелігента, який ніби то тягнув руку за панами. Вирізали всіх жінок, дітей, навіть не залишили собак. А то, що спалили теж другого якогось „буржуя“. Село самітне і безпорадне. По містах горячі дебати, палкі промови, вирішають ся мирові питання, виносяться рішучі резолюції, кидають ся всякі гасла. У села одна думка про землю. Дайте Йому землю, а все інше само собою приложиться. Як отримати землю, як її поділити, як взагалі не позбавити ся її, це все, чим живе і діє село. На селі добре знають, що земельне питання досить складне, що мало сказати „Земля і Воля“ трудящому люду, щоб підійти до цього питання, треба багато знання. І село чекає нетерплячи од міста навчання, поради.“

Так характеризує настрій села й селянства газета „Вільне Життя“, що виходить в Одесі. Те недовіре селян поширилося й до старого правительства соціалістів-революціонерів, які з своєю програмою соціалізації землі зайшли були в глухий кут, з якого їх вигнав аж переворот, до якого причинилися в значній мірі самі зневірені селянє.

Перед гетьманом і новим правителством та сама перепона, на яку спіткнулося й упало старе правительство — земельна реформа. Без рішення земельного питання не удержить ся ніяке правительство, без земельної реформи не може бути й України. Це добре знають всі на Україні, це знає гетьман і його правительство, це знають і німецькі власти, які підпирають теперішній режим на Україні.

І нове правительство вже приступило до обряд над земельною реформою. Не буде вона вправді після проекту правительства такою реформою, якої бажали собі селяни, але кожде рішене земельного питання добре, ліпше ніж ніяке або як найліпше, якого знову не можна перепрощати в житті. Із земельною реформою наступить і спокій в краю, без реформи й найсильніша влада немічна.

Із заяв самого гетьмана і його правительства виходить, що так інституція гетьманства як і правительство тимчасові. Український сойм має рішати про будучий лад на Україні. Із поведіння українських партій та преси можна заключити, що перша буря над гетьманською голововою перейшла і що вони починають ся годити з тимчасовою інституцією гетьманства, про що свідчить факт, що заступники партій провадять переговори з гетьманом про вступлене до його складу міністрів, а орган партії соціалістів-федералістів „Нова Рада“ пише про особу гетьмана навіть таке:

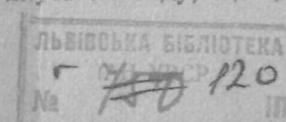
„Говорить ся і пишеть ся, що нова влада стойть твердо на ґрунті української державності та демократичної лівої політики. І коли це говорять про П. П. Скоропадського, то даних для особливого недовіря нема: він у свій час пропонував свої услуги Центральній Раді, він стояв на чолі значної організації вільного коопцтва, коли на теперішній державний розмежі України ще не заходило, коли українська влада в боротьбі з большевиками переживала тяжкі хвилини“.

Всі українські партії провадять за те борбу проти теперішнього кабінету міністрів, який складається по більшій часті з російських членів партії конституційних демократів т. зв. кадетів. Та є надія, що незабаром кабінет буде реконструйований і до него ввійдуть Українці. Самостійники вже заявили свою згоду взяти участь в правительстві під усієм, як їм віддасть ся половину міністерських місць. Найновіші вісти принесли, що в міністерство вступили члени партії соціалістів-федералістів п. Дмитро Дорошенко міністром закордонних справ і п. Лотоцький міністром віроісповідань. Ми стоямо перед сконсолідованим відносин на Україні, які зможуть вратувати молоду державу від загину а недавні прикінці в Київі останутися тільки немилою згадкою в ході подій.

* * *

Українська державна мова.

В міністерствах приказано уживати української мови як державної. Позволено лишитися

в урядах особам неукраїнського походження під умовою, що зложать приречене на українське підданство.

Самостійники візьмуть участь в правительстві.

Повідомляють із певних джерел, що по питанню про участь в кабінеті членів партії самостійників вони вирішили згодитися вступити в кабінет лише в тім випадку, як їм дадуть половину міністерських портфелів. (У. Д. Т. А.)

На порозі голодного бунту.

З Харкова доносять: Команданта 3-го запорізького полку Шаповалу відвідала делегація робітників Жилових шахт і заявила, що робітники 4 місяці не одержують жаловання, вони без хліба. Адміністрація шахт ні якої підмоги їм не дає не дивлючись на те, що в рудниках здобуто 900.000 пудів вугілля. Шість тисяч робітників разом з семями 20 тисяч людей не мають харчів і палива. Можливий голодний бунт. Шаповал телеграфував председателю міністрів Лизогубові, що необхідно урегулювати відносини між робітниками і адміністрацією. (У. Д. Т. А.)

Селянський з'їзд в Київі розігнано.

На 10. мая назначений був в Київ з'їзд безземельних селян, скликаний Селянською Спілкою. Німецька команда рішила недопустити до того з'їзду. Серед видних організаторів Спілки ще на передодні з'їзду переведено арештовані. Принято вимкові міри в цілі недопущення, щоб члени з'їзду зібралися у Київі (на з'їзд мало прибути до 3000 селян). По дорозі до Київа арештовано делегатів на з'їзд. На кораблях, що плили в напрямі Київа, переводжено ревізії. У всіх подорожніх провірювано документи.

Проте до Київа прибуло кілька сот селянських делегатів, які зібралися в будинку фундукліївської гімназії. Там прибули зараз кілька панцирних самоходів і відділи німецьких жовнірів. Всі учасники з'їзду в числі кількасот людей були арештовані. Під сильною стороною їх випроважували із з'їзду. Опісля випущено на волю всіх арештованих членів, а під арештом остався тільки голова зборів. З приводу заборони останнього конгресу селян атакують сильно міністра внутрішніх справ. Побоюються терористичних актів селянства проти приклонників нового правительства.

До українсько-російських переговорів.

«Вісти з України» доносять: Правительство совітів в Москві наглило до розпочаття мирових переговорів, щоби як найскоріше дістати з України збіже. Переговори мають почати ся 22. мая. В переговорах візьмуть також участь німецькі повноважні. На жадані Троцького, щоби застарати ворожі кроки на фронті, відповідено Йому, що доперва коли українська область буде відповідно до берестейського договору очищена з червоної гвардії, застарати ся всяке воєнне ділане. Акція проти чорноморської флоту устане доперва тоді, коли всі кораблі поза Севастополем повернуться до порту і коли Новоросійськ, де знаходяться ще кораблі чорноморської флоти з большевицькою залогою, буде отворений для плавби. Чорноморська флота є без віймку власністю України.

За Бесарабію.

Укр. посол з Берліна доносять, що Румунія готова з Україною зачати переговори що до розмежування в Бесарабії.

Нота румунського міністерства заграничних справ, а членою рішучою відмовою претенсії Укр. Центральної Ради з 13. цвітня проти прилучення Бесарабії до Румунії, надійшла сюди передуера. Вчера почались наради в міністерстві заграничних справ над цею справою в прияві запрошеніх знавців державного права і бувшого міністра заграничних справ, Шульгина.

Україна жадає Криму.

З Київа доносять: Міністер-президент тимчасового правительства поручив міністрові заграничних справ навязати переговори з осередніми державами що до Криму. Тимчасове правительство домагає ся злуки Криму з Україною на федераційній основі.

З Царгороду доносять, що укр. посол при Порті, п. Левицький, звернувся до великого везира з запитом, чи правда се, що Туречина підносить претенсії до Криму. Великий везир відповів, що Туречина не думає загорнути Криму, а вдоволить ся тим, що Україна признає кримським музулманам культурно-віроісповідну автономію.

З'їзд українських соц.-федералістів.

Дня 10. мая відбувся конгрес Українських соціалістів-федералістів. На конгресі — як доносять «Нова Рада» — бувший міністер заграничних справ Шульгин предложив партійну програму що до

заграничного становища України. Партія соціалістів-федералістів відкидає всяку сподівку з північною Росією, однака хоче бути в Федерації з Литвою, Білорусією і Кавказом, в дальнім значінні бажає федерації усіх народів. Шульгин замітив далі, що не можна заперечити, що правительство соціалістів революціонерів зробило великі похиби, але й німецька політика на Україні не була без ошибок. Не є тайною, що теперішнє правительство опирається на осередні держави. Бесідник висказав надію, що берестейський мирний договір буде захований і абсолютна самостійність України не буде нарушена.

З життя учительства.

Дня 31. марта с. р. відбулися збори учительської станової організації вижницького округа у Вижнені, на які прибуло майже все учительство вижницького округа і які гости гімн. проф. пп. Бажалук і Яцевюк.

Голова організації п. Юрій Гордійчук привітав зібраних товаришок і товаришів, вказуючи на страшне лихоліття, яке довелося пережити в сю війну всему українському народові в Австрії а буковинському народному учительству з осібна так в краю, як на еміграції. Згадав також про жертви беззаконності, що була розпаношила ся в перших роках світової війни, як також жертви, що впали на полю битви. П. Юрій Гордійчук вказав зібраним на те, як бувший презид. краю не щадив буковинського народного вчительства, а тимчасом народне шкільництво підупадало чимраз гірше. Коли в західних краях старалися власті як-так підтримати народне шкільництво, в нас на Буковині нічого не роблено. І мало що робить ся в тім напрямі по нинішній день.

(Після наших інформацій краєва шкільна Рада реклямувала зараз по увільненню краю всіх учителів, які не були на фронти, лише міністерство війни не рішило помимо заходів українських послів дотепер тої справи. — Ред.).

Бесідник підносить з натиском заслуги пп. послів Василька і Спинула около опіки виселеного народу. учительства і українського народу.

Надучитель Антін Гринцишин змалював яркими красками ту велику нужду, яка царить тепер на полі народного шкільництва на Буковині. Вже до війни не було в нас відповідних будинків шкільних, а в тих, які були, не було відповідної обстановки і наукних приладів. Війна знищила і то, що було в незавиднім стані. В багатьох селах шкільних будинків зовсім нема, а де ще які є, то вони здемольовані зовсім. Треба буде енергічних заходів, щоб відбудувати зищені шкільні будинки, бо комітети, які мають вести відбудову, стараються відбудувати найперше корчми.

В своїх виводах про теперішнє матеріальне положення народу. учительства бесідник критикував поведення правительства супроти народних учителів та вказав на основні причини сего поведення.

Про відношене народного учительства (українського) до української народної Республіки реферувала тов. пані Марія Гринцишин.

Надучит. Теофіль Рого вський говорить про конечну потребу реформи шкільних підручників для народних шкіл на Буковині. Виказавши всі хиби і недостачі теперішніх підручників, референт вивів дуже річево, як треба би опрацювати шкільні підручники, щоб вони відповідали і вимогам теперішнього часу і світоглядови української дитини.

На сім збори закінчено. Учасники відспівали українські національні пісні і розійшлися, попрощані головою п. Юрій Гордійчуком, домів. Революції, ухвалені повітовим з'їздом учительства, по-містимо в однім з слідуючих чисел нашої часописи.

Вижницьке окружне свято Берестейського міста і воскресення української держави.

Як лише принесли часописи вістку про мир осередніх держав з Україною, постановила сей час вижницька громада відсвяткувати як найвеличайше сю епохальну подію в житті нашого народу. Вже 16. лютого устроїла вижницька школа молодіжі з сеї нагоди святочну академію, а 17. лютого відправлено в місцевих і дооколічних церквах благодарні богослужіння з патріотичними проповідями. Вечером того дня устроїло місцеве українське касино величаві святочні сходини, на яких явилось більш сотні місцевої і позамісцевої української інтелігенції та представники селянства. Був се для вижницьких Українців перший справдішній день радості, день забуття усікого горя, пережитого через три тяжкі воєнні літа. Пляновану на той день народну маніфестацію відложену з ріжких причин на 14. цвітня.

Заздалегідь повідомлені про се комітетом з найвизначніших вижницьких Українців, громади вижницького судового округа, приготовлялись дуже пильно до свята, котрого майже 600 літ очікували з тогою весь український народ. По селах залинуали патріотичні пісні, повітряні заховані перед Москалями прaporи, приготовлено впорядчиків, таблиці, а молодіж, клопці і дівчата, з піснею на устах вправлялися в поході. Важний іспит організованості і народної карності наблизився. В самій Вижніці кипіла праця: приготовлено хор, впорядчиків, відзнаки, прaporи і т. п.

Настає очікуваний день. Вже з ранку стягаються ті, що не в силі іти в рядах до містечка і заповнюють площи коло церквів. По місті звиваються кінні та піші впорядчикі, дістають прикази і відходять супроти кождій свою громаду, щоб завести її на призначене місце. О 9. годині починається коло обох місцевих церков полеве соборне богослужіння, до котрого стає по 5 священиків. Коло православної церкви видніють представники ц. і к. армії, а чудовий хор половини Українців співає Службу Божу. Усюди окружує народ вислані комітетом дівчата, купує святочні відзнаки, паперові голубі карточки з золотими написами «Вже воскресла Україна» та синьо-жовті кокарди, щоби ними прикрасити сьогодні свою грудь.

Тимчасом надходить упорядковані громади, кожда зі своєю старшиною громадською на чолі: Вижненка під проводом надучителя Гордійчука, Багна під проводом молоденьких пп. Спринчинатів, Рівня під проводом о. Фрундзе та надуч. Дольницького. В Черногузах посвячено ранінько величавий хрест на пам'ятку Берестейського Мира і відродження української держави. Підзахарич надходить зі своїм надуч. Заяцем, Міліїв під проводом надуч. Завадюка і о. Смереки, Ростоки з надуч. Гринцишином; за ними Іспас, Лукавець, Бергоміт, Мігова, Лопушна, Мега, Шипіт, ба навіть громадка маніфестантів з прaporом зі Стебнів, хоч свято було заповідне лише у вижницькому судовім округі. Усі громади уставляються на призначені місці коло православної церкви і в її околиці. — А над Черемошом також живе! Там витають відпоручники головного комітету управ. вижницької школи Зеновій Альбота і суд. офіціял Геличак цілі полки галицьких гостей і уставляють їх коло греко-католицької церкви. О год. пів 10 лунають коло обох церков патріотичні проповіді і з уст проповідників місцевих священиків о. протоієрея Семанюка і о. сов. Луцького пливе заповідь любові своєї вітчини, єднання усіх громадян України для одної цілі та зазив до народної просвіти, єдиної запоруки щасливого розвою рідного народу. Многолітством миролюбивому Монархові, українському народові і єго Республіці та гімном «Боже великий Єдиний, Нашу Україну храни» кінчиться богослужіння і народ починає з піснею на устах вирушати в похід.

На переді ясніє величава кінна бандеря з 50 буковинських і галицьких їздців під проводом учителя промислової школи п. Девдюка. За нею ступає душа повіту, громада Вижніця зі своєю увінчаною школою дітвою під проводом пп. учителю Ониськової, Яцевюкової і Танасійчуківної, з гімназіальною молодіжю, окружним комітетом, інтелігенцією, міщанством та з чудовим хором під управою проф. Яцевюка. За Вижніцею вступає удекорований відділ половини Українців, а на шапках у них видніють металеві відзнаки з написом «Україна». Дальше ідуть три прекрасні громади Рівня, Вижненка, Багна зі своїми чудово пристрієніми діточками, з добрими хорами, таблицями та прaporами. Слідно зараз пильну працю впорядчиків та зрозуміння у народу для великої хвилі. На маленьких грудцях першого ряду вижницької дітвої видніють букви: зложиши їх весь ряд і маєш дорого слово «У-к-р-а-ї-н-а». Так і є: се жива наша будуча Україна! Прилучаються в найкрасішім порядку громади: Лукавець, Мігова, Мега, Лопушна, Підзахарич, Ростоки з Петрашами та Мареничами, громадка зі Стебнів, прекрасний Міліїв, Іспас, величаві громади Черногузи і Черешенка. Похід замикають великанський Бергоміт і громада Шипіт. Над головами маніфестантів мають синьо-жовті та малинові прaporи та видніють таблиці з іменами громад та з написами: «Най живе Українська народна Республіка!», «Слава гуцульським Стрільцям!», «Най живе король австрійської України Карло I!», «Слава українській Центральній Раді!», «Най живе українська школа!», «Слава Берестейському мірові!» і т. д. Дуже гарну таблицю несуть ученики вижницької промислової школи, а на ній напис «Най живе український гуцульський промисл!»; над головами половини Українців видніє: «Честь полягли за Україну!» У всіх майже маніфестантів блакитні відзнаки на грудях зі золотою написю «Вже воскресла Україна!» та синьо-жовті кокарди. Коло гр.-кат. церкви прилучаються ся в середині до походу галицьких гостей: громада Куті із знаменитим хором, славні громади Куті Старі, Слобідка, гірські громади та Кобаки. Лунає українська пісня понад руїни м

народу тягнеться довжезним вужом до села Чорногузів. Тут завертає похід берегом до Вижниці.

На виженськім зарінку збудована трибуна. Довкруги ней уставляються помалу великанські маси народу. Витас їх зі щирістю нашого селянини господар Іван Шпитко з Чорногузів коротенькою промовою, по котрій на трибуні появляється сивий ветеран вижницької української громади надучитель Юрій Гордійчук. Ядерно представляє він головні моменти з історії нашого народу та його змагання до самостійності, вказує народові на красу та богатства української землі, на вагу Берестейського міра і утворення самостійної української держави та пояснює ціль маніфестації. Понім заохочує народ до відбудови національного життя, до організації надучителя Гринцишин. До українського жіноцтва промовляють горячими слівами, вказуючи на єго заслуги для України та на єго обовязки для дорогої вітчини, учителька Шадковська та селянка з Рівні Марія Чорней. Привіт від Галичин виголошує старокутський легін Глубчук. Бесід слухає народ з великим заінтересованням, підносячи оклики на честь творців мира, на славу української Центральної Ради та на державність українського народу в межах австрійської монархії. Устами селянина Шпитка, що ще раз з'являється на трибуні, домагається народ, щоби правительство видало негайно заборону продажі алькогольних напітків в вижницькім повіті, відбудувало знищений війною народні школи, ввело їх всюди негайно в житі та внесло в законодатних тілах закон про викуп земель великої посіlosti для поратування безземельних і малоземельних селян.

Вкінці прочитує голова окружного комітету проф. Павлусевич резолюцію: з желаниями з народи Берестейського миру Монархові, з домаганням утворення осібної державної української одиниці в межах австрійської монархії до президії ц. к. міністерської ради, міністерства справ заграницьких та до нашої парламентарної репрезентації. Резолюції приймає з одушевленням одноголосно весь народ і з уст десятьтисячної маси лунає далеко на гори і доли пісня „Вже воскресла Україна!“ По сім заворушують ся уставлені кольони, по-кріплені по тяжких роках війни на дусі народу розділяється та спішить домів. В великий салі гімна зільної бурси засідають тимчасом полонені Українці вижницького табору до скромного підвічірку, що єго з рамени комітету приготовили невтомні наші пані: Гордійчукова, Климова та Геличакова. Дякують салдатам за участь та поміч в святі, визивають до любові своєї рідної України, та до терпеливого вижидання повороту домів, вказують на шкідливість большевицької пропаганди та на вороже відношення Москалів до змагань українського народу надуч. Гордійчук, проф. Павлусевич, вахмайстер Тудан та учит. Лукіянович. Речник салдатів дякує за сердечність, з якою прийняла наших за-кордонних земляків вижницька українська громада, та в імені своїх товаришів обіцяє до загину постяти за свою рідну Україну.

Вже сонечко клонилося спочинку, як опустіла і сала в бурсі і свято добігло до свого кіння. Лишила ся лише мила свідомість у громаді, якою то величезної праці можна доконати при дружному співділанії всієї свідомої суспільності. Вижницька громада доказала, що уміє працювати, а найближша будучість покаже, що по маніфестації піде реальна робота по наших товариствах, а єї назбиралося через три літа дуже богато. Великою відрadoю на будучість є для нас факт, що дуже богато труду прийняло при уладженні свята на себе наше патріотичне жіноцтво під проводом учит. Лукіяновичевої, доставляючи для маніфестації кілька тисяч ушитих відзнак та кілька прапорів. Була се мозольна праця і за неї належить ся пильним робітницям тепле признання.

М.

ПОКЛИК!

Для наших найнешасливіших.

Кому попаде в руки отсе число часописів, той нехай не переочить байдужно отсіх стрічок, бо в тих стрічках порушується одна з дуже пекучих справ.

Ще зимию 1916./17. поміщено в „Ділі“ кілька уваг д. Андрія Волоща в справі воєнних темних. В тій статті хотів автор познакомити наше громадянство з деякими сторонами цього питання. Він звернув увагу на те, що воєнних темних, які взагалі темних, не годиться уважати за людей зовсім неспособних до ніякої праці. Згадав, що у чужинців на тому полі зроблено, як також і про те, що у нас ця справа цілковито занедбана.

Ми знаходимося в тому тяжкому положенні, що крім воєнних темних, які в боях стратили зір, є ще і цивільні люди, що в наслідок неосторожності і необзначення зі справою на своїх власних ногах і по власних хатах потратили світло дня. По найбільшій часті знайшовши ручний гранат, бомбу і т. і. привели їх до експлозії. Це дової знані факти.

Темні жовніри мати муть законом признану і означену доживотню платню немічників, крім ріжних добрідійних запомог та виразовання на щіткарів, кошикарів і т. п. До того служать всяки заклади темних, які під час війни переняли на себе обовязок учити і воєнних темних. Рівнож є спеціальні воєнські заклади, як школа для воєнних (Kriegsblindenschule) у Львові. За те цивільні не мають і не мати муть ніякого забезпечення зі стороною держави. І не тільки страшне нещастя — вічна ніч — є їх судбою, але ждуть ще на них чорні злидні.

Богато з них є жівавих і охочих до праці людей, котрі мимо всього не стратили ще надії до життя. Але коли оставити ся їх без помічної руки, не останеться їм нічого іншого як коротати своє нуждене життя на прошеному хлібі.

У чужинців, що живуть далі від воєнної лінії, не має тих найбільших нещасливців, а мимо того вони вспілі зібрали величезні фонди для своїх воєнних калік, а передовсім для воєнних сліпців.

Наше громадянство обтяжене дosta всякими жертвами, та мимо того не сміє остати під тим зглядом позаду інших. Не сміє остати тих тяжко покривдженіх судьбою без жадної помочі. Моральним і національним обовязком його є подати помічну руку тим найнешасливішим цивільним жертвам війни, які нізвідki інде не можуть сподівати ся ніякої помочі. Тому отворив ся тимчасовий комітет, який поставив собі за ціль заснувати фонд для воєнних сліпців, головно для цивільних. Цей тимчасовий комітет звертається до нашого громадянства з прозьбою приступати в члени того комітету.

По переїзді голови тимчасового комітету Вп. П. Пуллю є від Львова повинен утворити ся там стаї комітет, який переняв би зачату роботу тимчасового комітету. Щоб одначе справа не проволікала ся, звертається ся отсім підписаний тимчасовий комітет до жертволовів сердець нашої суспільності з горячим зазивом складати хочби і найменші лепти на згадану високо-гуманну ціль. Нехай кождий селянин чи робітник, інтелігент чи жовнір, старий чи молодий, своєю хочби найменшою лептою допоможе створити фонд для підвищення незавидної долі наших цивільних сліпців. Рівнож звертаємося до наших фінансових і інших інституцій з горячим проханням, прийти нам теж з помочию.

Як-що збереться значна сума, то найдальше йдучою мрією підписаного комітету було-би окрім одноразових і інших запомог давати також, що найголовніше, згаданим людям доживотню місячну або річну допомогу.

Коли показала ся можливість, то можна було розширити діяльність фонду і на інших українських воєнних темних, а передовсім на Укр. С. С.

Перед війною було у нас богато темних. Вони тиняли ся по краю як жебраки, або, попавши у чужі заклади, денаціоналізувалися. Війна підвищила дуже скількість тих нещасливих, тому являється ся незвичайно пекучою справою засноване укр. закладу темних у східній Галичині. Засноване отже такого закладу стане і мусить стати теж одним з найважніших змагань згаданого фонду.

В надії, що наша суспільність не перейде байдуже попри цю справу, але щедрими датками схоче улекшити важке життя нещасних братів, оголошуємо цей поклик.

Ласкаві датки і зголошення в комітет просить ся слати на адресу: Вп. П. Наталія Пуллю І-Барвінська, Львів ул. Вірменська ч. 19.

Склад тимчасового комітету такий: Пуллю І-Барвінська, Марія Герег, Вікторія Гладишовська, Ольга, Ластовецька, Н. Барвінська, Андрій Волошак, Евгенія Ковердович секретарка, Маруся Пуллю.

За комітет: Кат. Пуллю.

НОВИНКИ.

Військових, яким висилаемо нашу газету, просимо написати нам зараз, чи доходить до них „Буковина“, бо хто не відповість, тому перестанемо її висилати. Всіх цивільних, що хотять побирати „Буковину“, просимо прислати передплату, яка конечна на покрите нечувано великих коштів. Переплату просимо слати або особисто передавати тільки до „Руської Каси“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2, яка єдино управлена приймати гроши на рахунок „Буковини“.

Східну воєнну область знесено 20. с. м. зовсім, так що на цілій Буковині вільна тепер вже їзда без пашпортів і пропусків.

Президент краю вийшов до Відня, відки поверне на другий тиждень.

Особисті вісти. Посол Семака вийшов в понеділок 20. с. м. до Відня.

Черновецький університет отворено с. м. Повна наука йде тільки на богословськім виділі а на філософічнім і юридичнім відбуваються тільки військові курси, на які записалося поверх сто слухачів.

Суд присяглих в Чернівцях стане знов розвідяти 10. червня с. р. Відбудеться поки що 7 розправ, 5 за злодійство а 2 за вбите дитини. Також наслідки війни.

Приватні телеграми вільно вже надавати до Черновець і з Черновець.

Румунізаторську агітацію заборонено Румунії провадити в Австро-Угорщині. Ся постанова мирової угоди в Буковішті стверджує, що така агітація була; ми відчували її на власні тілі так само як і москові фільмівську, проти обох добре плачених агітацій могли ми бороти ся тільки словом.

Борба за церкву. Не обійшлося без неї, доки могла відбутися 19. с. м. величава служба божа в день Шевченкового свята в Черновецькій катедрі. На просьбу комітету до прав. консисторії, щоби дозволила Українцям відправити службу божу в день свята мира, яке приготововано було на 19. с. м., відповіла консисторія, що не може на то призволити ізза Румунів, хоч для них править ся що неділі чисто румунське богослужіння в церкві св. Параскеви, та хоч в найбільші свята і в Кatedрі для Українців співають хіба як Господи-помилуй. На таку відповідь заявили Українці, що як для них нема в Чернівцях церкви, то буде служба під голим небом. Тоді консисторія помякла, відступила церкву а Румунів казали перепросити і запросити на ту неділю до церкви, що є при резиденції. Та на тім не конець, бо коли завідатель катедри, о. Тарнавський, довідав ся, що свято мира відрочено а замість него буде поминальне богослужіння за Шевченка, хотів він відтягнути дозвіл, але почув на се таку відповідь Українців, що втратив охоту далі воювати. Так то попи-румунізатори все ще не дають нам і Богу помолити ся!

Промоція нашого земляка Франца Єнджеївського, адвокатського концептента в Сторожинці, тепер ц. к. поручника при 95. полку піхоти, на д-ра прав відбула ся дnia 22. с. м. Се була першою промоцією на нашім університеті від вступлення щісаря Карла I. престіл.

Відзначене. Цісар надав золотий хрест заслуги на стяжці медалі хоробрости з мечами ц. к. начальникови почти в Мігові п-ові Юрієви Яничкови.

Український народний театр в Чернівцях. Український народний театр під дир. п-ні Рубчакової загостив на короткий час до нас, до Чернівців і грає в міськім театрі. В тяжкі часи перевірала п-ні Рубчакова театр. Одначе й при браку сил ролі обсаджені добре і штуки грані до тепер виходять бездоганно, про що свідчить й те, що театр кождий раз переповнений. Душою театру тепер безперечно п-ні Рубчаки. Так п-ні Рубчакова як і п-ні Рубчак це старі наші знакомі і любими на сцені. П. Рубчак знає і цінить не лише своя а й чужа публіка і що вечера збирає він грімкі оплески. П-ні Осиповичева заслугує не лише на повне призначене своєю грою, але й на пошану. П-ні Пилипенко вибила ся за час, від коли ми їй не бачили в нас, також на одну з перших сил в театрі а її добрым партнером показав ся п-ні Бензаль. З других сил годить ся піднести п-ні Левицьку, Кохан, та панів Волинця і Демчишина. Всі інші достосовуються добре до гри. Думаємо, що дирекція продовжить свій побут в Чернівцях. Репертуар на слідуючий тиждень, містимо на іншій місці.

Новий пенсійний закон для війська предложило правительство парламентови. Сим законом підвішується дотеперішня пенсія для інвалідів, яких поділено на 4 клясі після того, чи вони більше чи менші здібні до праці. По ухваленю сего закону подамо його приписи в нашій газеті.

В Карлові тижні, який устроено від 9. до 16. с. м. в Чернівцях, зібрано за відзнаки і цвіти поверх 15 тисяч корон на фонд для вдів і сирот військових.

Українські залізничні урядники в Чернівцях заложили собі товариство, яке має заступати їх справи. Виділ, що складається з 9 членів, вибрав головою асистента Сенька Ганчарюка, заступником ревідента Василя Брагу а писарем Володимира Сороневича. Щастя, Боже, молодому товариству, що свідчить заразом про національну свідомість єго членів.

„Czernowitzer Morgenblatt“ називає ся нова німецька газета, що стала виходити в Чернівцях с. м. щоденно. Доси помістила вона й статю послання Лукашевича про Україну, щоби познакомити чуж

† Людмила Драгоманова — як доносять з Києва — померла 16. с. м., проживши понад 70 літ. Покійна була товаришкою житя і праці свого мужа, Михайла Драгоманова, почавши від його громадянської та наукової діяльності в Києві, потім на політичній еміграції в Женеві, в кінці в Софії. По смерті мужа вернула до Києва.

Календар на р. 1918 видала і бук. правосл. консисторія, який містить тільки церковний календар. Правопис фонетична.

Склад одіжки, матерій і обуви, засновано в Чернівцях, де буде можна їх купити по уміркованій ціні, але тільки на підставі посвідок, які будуть видавати дотичні уряди при магістраті і староствах.

Страшні скарги підносять люди на самовілью деяких начальників а ще більш секретарів громадських в справах причинків для жінок і родин вояків, виставлювання пропусків, роздачі живностій, лихварської торговлі по селах і т. д. Сі скарги повинні списати докладні і по правді люди в селі і передати їх повітовій народній канцелярії, яка їх провірить і пішле куди треба.

Православний календар на 1918 рік можна набути ще в Народній канцелярії в Чернівцях. Хто візьме календар в розпродаж, дістане значний опуст. Зміст календара дуже цікавий і пожиточний.

Із ц. к. держ. гімназії в Чернівцях. Подається до загального відома, що саме тепер отворила ся ще одна (паралельна) приготовча кляса при гімназії. Зголосення учеників о приняті до тої приготівки приймаються щоден (рано) в дирекції гімназії. — **Др. Альберт Артемович**, ц. к. директор.

Концерт. Заходом кіцманецької української гімназіальної молодіжі відбудеться в суботу, дня 1. червня б. р. о 8. год. вечером в салії громадського дому в Кіцмані концерт в честь кобзаря відродженії України. Білети можна набути в день концерту від 4. год. по полуничні при касі.

Воєнна пам'ятна книга 22. полку краєвої оборони. 22. полк краєвої оборони задумує не забаром видати воєнну пам'ятну книгу а до хід з цього твору призначити на фонд відів і сиріт по упавших на полю слави. В отсій книзі хочемо звеличати всії геройські подвиги нашого полку, вшанувати пам'ять тих, котрі наложили головами в обороні вітчизни, а всім тим, що прийдуть за нами, лишити вічну пам'ятку, що розкаже їм колись, як хоробро боролися всі сини нашої зеленої Буковини, будьто на східнім — будьто на полуночно-західнім боєвищі, одним словом, все і всюди, де тільки їх поставлено. Звертаємося ся тому до всіх, що боролися в рядах нашого полку або мають там своїх чи знакомих, з проосьбою, прислати нам всякої роди записи, нариси, фотографічні знимки, портрети — головно поляглих або попавших в полон — висилати на адресу: „Schriftleitung des Kriegsgedenkbuches des k. k. Schützen-Regiments Nr. 22 (Ersatz-Bataillon) in Friedek (Schlesien). Фотографічні знимки і портрети, на яких просимо подати точні адреси, звернемо властителям з подякою.

Катастер українських технічних сил. Всіх українських інженерів просимо безповоротно зголосити ся письменно або особисто до Української Технічної Комісії у Львові при вул. Зіморовиця ч. 20. Супроти величезних змін, яких в останнім часі зазнає Українського народу та великих задач, що в найближчій вже будучині наших інженерів очікують, заложене катастру післяні евиденція технічних сил являє ся необхідною коначностю. Потрібні такі дати: Ім'я і написко, дата уродження, студії. Рід фахівців праць і спеціалізація (дороги і мости, архітектура, железні-бетонове будівництво і т. д.) Теперішнє заняття (служба державна, приватна, військова). Докладний адрес. Спис має обійтися усіх українських інженерів (будівляних, культури і т. п.) а також студентів висших технічних закладів, які вже віддавалися практичним працям на полі техніки.

З української Технічної Комісії відбудови Галичини пишуть нам: З початком марта звернула ся Українська Технічна Комісія за посередництвом преси до українських інженерів і техніків з зазивом, зголосувати ся до катастру технічних сил. В зазиві була коротко зазначена ціль і вага такого спису. Українські часописи з повним вирозумінням значіння сей справи помістили кільканадцять разів зазив. Здавалось, що зголосяться всі інженери і техніки Українські, котрих число пів тисячі перевищає. В дійности зголосило ся лише 80. Не хотимо думати, що то байдужність була причиною такого скупого числа зголосень. Радше думаємо, що не всі зрозуміли мотиви, якими руководили Українська Технічна Комісія, та які користі безпосередньо для самих інтересованих такий катастер може приносити. Не узглядяючи навіть потреби з'єднання, обчислення і взаємного порозу-

міння наших технічних сил, не привязуючи великої ваги до можливих найгарніших — вже в близькі будущності — уловин житя українських техніків, катастер вже зараз є дуже пожаданий і корисний — в першій мірі для самих інженерів. Українська технічна комісія є до тепер одиноким огнищем, що гуртує укр. технічні сили, а як така потребує списів і адрес всіх техніків. Що раз частіше, чи то поодинокі інтересенти чи то власти звертають ся до Комісії за поданем адрес та по близькі вказівки о інженерах, чужі фірми звертають ся о подане називскі відповідних спеціалістів, а Комісія на жаль лише таки запити без відповіді, бо сама не має в тім напрямі жадних інформацій. Наші народні репрезентанти звертають ся о предложені кандидатів на відповідні місця, а Комісія, не зидаючи кваліфікації поодиноких інженерів, не може їх пропонувати; найчастіше буває, що знане є називско інженера та збрaku адреси не можна з ним порозуміти ся.

Польських легіонерів, як доносять польські газети — перевезено в числі до 5000 людей до концентраційних таборів в північній Італії, де відбудеться перегляд і побір до ц. і к. армії. Нездібні до військової служби вернуться домів, прочі будуть зорганізовані в окрему групу. Увільнених вислужених австрійських офіцієрів відіслано до кадрівих полків, до яких належать, де будуть переведені доходження офіцієрським судом, чи вони не нарушили офіцієрської чести і тим самим не заслужили на деградацію. В Гушт і Шекленче за задержано 95 офіцієрів і 24 жовнірів, проти яких з кінцем мая відбудеться судова розправа на основі акту обжаловання команди Чернівці. Задержано також 20 підофіцієрів і жовнірів.

Переписка редакції.

Вп. Курачукові в Бродині. Вірш Ваш за довгий і тому не можемо його помістити в нашій часописі.

Вп. Польовий в Н. Мамаївцях. Вашу допись про вибрики вахмайстра жандармерії Завера і про громадську господарку п. Микулинського передалими нашим послам до ужитку.

РЕPERTUAR
Українського Народного Театру зі Львова
під дирекцією К. Рубчакової
в Чернівцях салія Мійського Театру.

В четвер, дня 23. мая 1918 „Украдене щастє“ нар. драма зі співами і танцями на 5 дій I. Франка. В п'ятницю, дня 24. мая 1918 „Маруся Богуславка“ істор. драма зі співами і танцями на 5 дій M. Старицького.

В суботу, дня 25. мая 1918 „Галька“, опера на 4 дії Монюшки.

В неділю, дня 26. мая 1918 о годині 3 по пол. „Чорноморці“ оперетка на 3 дії M. Старицького, вечером о год. 8-їй „Ой не ходи Грицю, та на вечерниці“ народна драма зі співами і танцями на 5 дій M. Старицького.

В понеділок, дня 27. мая 1918 „Паливода“ комедія на 4 дії зі співами і танцями Карпенка Карого. В вівторок, дня 28. мая 1918 „Катерина“ опера на 3 дії Аркаса.

В середу, дня 29. мая 1918 „Дай серцю волю, заведе в неволю“ нар. драма зі співами і танцями на 5 дій Кропивницького.

В четвер, дня 30. мая 1918 „Хмара“, нар. драма зі співами і танцями на 5 дій Суходольського.

В п'ятницю, дня 31. мая 1918 „Циганка Аза“ нар. драма зі співами і танцями на 5 дій К. Галісевича. Білети продається що дні від 9—12 рано і від 3—8 по пол. при касі в театрі.

Ц. к. радник судовий в п.
адвокат Омелян Оробко

правний дорадник краєвого банку, вернув з Відня й веде свою канцелярію в Чернівцях при ул. Панській ч. 14.

Адвокат і оборонець у карних справах

Др. Г. Френдель

вернув з Відня й веде свою канцелярію в Чернівцях, при ул. Амброза ч. 11, I. пов.

РУСКА КАСА

для общності і пожичок
стов. зар. з обм. порукою

в Чернівцях, вулиця Петровича число 2.

Приймає вкладки щадничі на книжочки :: :: і на біжучий рахунок :: ::

3¹/₄ — 5%

Вкладки зложені на біжучий рахунок виплачує каса сей час без виповіди.

Урядові години від 8—12 в полуночне і від 3—5 по обіді.

Добре знана торговля

Табакара

мішаних товарів, делікатесів, вина, коняку і інших напітків находитися як передтим при вулиці Петровича ч. 7 коло Народного Дому.

Буковинський православний

КАЛЕНДАР

на звичайний рік 1918.

Зміст його такий: „Календар і інформаційна частина“ Воскресла (вірш), О. Олесь; Самостійна Україна Молитва, I. Карлик; Як відбулося проголошене Укр. Республіки; Відбудова знищених областей, п. Лукашевич; Куди діти ся кацапам?; Наша будучість; У. С. С. в борбі житю і традиції; Лист із поля, Кругом тихо, В. Атаманюк; Світова війна (Огляд воєнних подій в р. 1917); Жовнір за плугом (пар. пісня); В Празі (з воєнних споминів О. Поп-а); Про виселенців, п. I. Семака. Комітет для підмоги бук. збігцям (Н. Сп.) Табор збігців в Оберголябруні (Н. Сп.); Жите і доля виселенців на Моравії; Вражня (вірш О. Спинулівни); Українське шкільництво на Буковині під час війни (О. П.); † Остап Попович (посмертна загадка); Не плачте ненько (вірш); † Гаврило Гордій (посмертна загадка); Державне заоштрафнене родин вояків в часі війни, заоштрафнене немічників воєнних, додатки за медалі, чинитьби і шкоди воєнні, др. Павловський; Воєнні співомовки, Яблонецький і 48 ілюстрацій найновіших знимок.

Ціна календаря 3 корони.

Замовляти можна: В РУСКІЙ КАСІ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Українська Друкарня

Тов. „Руська Рада“

Чернівці, улиця Петровича, число 4 виконує всілякі роботи в галузі друкарства входячі як:

діла, брошюри, часописи в різних мовах, заголовки на листи, қоверти, фактури, білети візитові, запрошення, пропуски і т. і.

„БУКОВИНА“
виходить що п'яниці.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплату:
річно 12 К
піврічко 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“.

Ціни оголошень:
Рядок п'єтітовий двошаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

„BUKOWINA“
Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.
Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowitzgasse Nr. 2.
Announcepreise
Kleiner Anzeiger: 1 Petzizeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.
Pränumerationspreise:
ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K
Einzelnummer 20 h.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“.

Наша національна відбудова.

Четвертий рік війни добігає до кінця і ще не видно краю сеї страшної бурі, що все ще завдає нам нові тяжкі удари, спричиняє дальші величезні страти-шкоди. Повних три роки, бо від серпня 1914 до серпня 1917 р. була українська частина Буковини полем битви, на якім кипіли безнадійні бої, ляла ся кров, горіли людські оселі, стояли пусткою урожайні поля, тремтіли люди зі страху перед знущаннями а й перед смертю, коли не тиняли ся в голоді і холоді по чужій чужині, де й покрила сира могила чимало бездомних збігців так само, як тисячі їхніх рідних братів, що поклали буйні голови на всяких фронтах довженої боєвої лінії.

Хто годен почислити, оцінити й нагородити величезні страти-шкоди, які поніс наш народ в сій жорстокій боротьбі народів? Говорять, що наші люди мають таку силу гроша, про яку їм ніколи й не снило ся. Ale о скілько більші маєтки в скринях людей інших країв нашої держави, куди воріг й не ступив своєю тяжкою ногою, де не зробив ні найменьшої шкоди? А кілько маленького гроша не дістало ся до рук нашого хлібороба або їх вирвано єму із за непросвітності?

Та усі страти матеріальні перевищають моральні шкоди, які поніс наш і так бідний народ під час сеї світової заверюхи. Наші школи стоять з малими віймками й нині ще порожні, де їх не знищено зовсім. Наші церкви у великій часті ізза браку священиків рідко коли отворені. Наші просвітні і всі інші товариства за щелій довгий час війни не виявляли ніякої діяльності. Все завмерло а в чималій мірі загинуло, пропало зовсім. Національно-політичне жите вже четвертий рік спить твердим сном. А все, що зроблено за час війни, аби по змозі хоронити наш народ перед ще більшими стратами майна ба й житя, аби полагодити і направляти спричинені шкоди, аби кілько мoga піддержати наше національне жите, аби відвернути ворожі замахи на наші політичні права й аби наші добутки зберігти, ба й збільшити: все отсе, увесь сей величезний тягар і труд мусили до нині двигати єдино наші послі. Політична робота наших чотирох послів, а передусім їх голови п. Василька, у віденськім парламенті і поза ним звісна хоч здебільша нашему заголови із нашої газети. Що вона йшла розумною дорогою, се показало ся з того, що на ній зійшли ся з нашими послами й ті, яких газети довгий час ганили політику послана Василька. Ale й поза самою політикою не дармувалася та горстка наших послів, які були вільні від військової служби Всі без ріжниці партій находили у наших послів пораду і поміч, оборону, охорону й ратунок майна, ба й житя, при чим і оборонці наражали ся й самі на небезпеку. Правда, годі було домагати ся, щоби послі оставали в краю під час ворожого наїзду на те, аби попасті ся в московські руки й карати ся на Сибірі замість щоби поза краєм ставати своїм людем в пригоді.

Наши послі піддергували за весь час і наше національне жите, впливаючи на міроздайні круги, щоб шанували наші національні права, загрожені воєнними обставинами і зарядженнями, підтримували нашого духа проти зневіри і розпуки словом і ділом, видавали газети і книжки, Піпірали школи і бурси під час визволення краю і т. д. Додаймо до того ще всі заходи около збігців під час трикратного ворожого наїзду на наш край, а стане чайже кожому ясно, що годі совітський людині домагати ся ще чогось більше від кількох рук. Та ба, ще ся той не вродив, що би всім додив. І сего всого декому замало або не в лад, бо по єго думці виходить таке, чому послі не забороняли військам реквірувати, жандарам арештувати, ворогам стріляти і взагалі війну провадити. Бо справді на таке виходить їх дитинча балачка. Та сеї великої роботи поза кружком послів не слідно навіть тепер, хоч вже далі рік, як більша частина краю вільна від ворога. Правда багато наших людей ще нема дома, але ж бо знаємо і з мирних часів, що в нас все було більше невдоволених як щирих робітників, хоч найліпша догана: зробити красше. Десятий місяць минає від послідного визволення краю і за весь той час визискують ріжні плявки наш народ, проти чого нема кому єго оборонити, бо нема щирих людей, що порадили, написали, що і як треба. Навіть не у всіх повітових містах здобули ся наши інтелігенти отворити народну канцелярію, хоч послі дають на те й гроші, ба й люди самі не поскупили за добру раду, добретись, на коли ріжні писарчуки обирають їх немилосердно за пусту мазанину.

Заключене міра з Румунією відвернуло й послідну небезпеку від нашого краю, а надто 20. с. м. вийшов урядовий розпорядок, що Буковина не є вже воєнною обlastю. Час і пора взяти ся зі всієї сили до відбудови нашого національного жите. Треба нам відновляти всі а всі наші товариства, читальні і каси і всі а всі інші. Хоч мало ще робітників дома і мало що зробимо, а все-ж таки буде початок, хочби який слабенький. Бог дастъ, повернуть люди домів, то застануть хоч зародки відбудови й будуть на тім ґрунті будувати далі. Тож до праці, братя і сестри!

На Україні.

Бурян анархії, посіяний большевиками на Україні, не легко виполоти. Тут і там появляються озброєні банди, ширять пострах серед селян, нищать власні, убивають худобу і палять ліси. Багато селян пристає до банд. По всіх усюдах повно ще большевицьких агітаторів, які возять великі суми грошей із собою. Про сучасне положення на Україні наспілі такі вісти до адміністративного відділу міністерства війни в Київі:

„На Волині в ізяславському повіті нищать селяни панські засіви. В повітах Дубенському та Луцькому горять державні і приватні ліси, підпалині злочинними ватагами. Селяни в більшості уоружені. На Полтавщині в Лубнах населення пробувало ставити німецьким військам озброєний

опір. Німецькі та українські відділи розпочали гарматний вогонь. Населене склало зброю і зустріло війська з хлібом, сілю і хресним походом. Після походу натовп проголосив „гура гетьманові“. На село Горошино Німці наклали контрибуцію в тисячу карбованців за укриване агіаторів, в котрих відібрано велику суму грошей. В Кременчуці зорганізована нова міліція. На границі Кременчуцького і Золотоношского повітів помітно схоплено бунтарів. Вислано значні німецько-українські сили. В Прилуцькому повіті незначні сутички. Із Миргородського повіту послано до Києва одну гармату, чотири кулемети й набій відібрані від розбищацької ватаги. До Золотоноші прибули німецькі війська для ліквідації безпорядків.

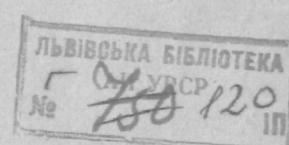
На Поділлю настрий населення не зовсім спокійний. В Ямпольськім повіті в с. Качківці емісар народних комісарів, Криворучко зібрав відділ в 300 чоловік селян, маючи гармати, покинуті 31 дивізією й організує повстання. Зараз 7000 селян присягнуло Криворучкові, що підуть на Ямполь, то сей відділ збільшив ся на 40.000 чоловік. У Дужині сього-ж повіта селяни розграбували склад зброї. В Балтськім повіті ведеться агітація проти Німців. До української влади населене ставить ся прихильно і виявляє зацікавлені що до української армії. В Ольгополі австрійською владою арештовано команданта й декого з урядовців, по розясненню Австрійців за те, що вони вели агітацію проти теперішньої влади на Україні. На б цукроварнях існують робітничі союзи. Завданем своїм вони лічати боротьбу за 8-годинний робочий день й взагалі за поліпшене економічного становища.

На Херсонщині селяни випасають всюди озимину. В Київщині в Канівському повіті настрий підвисхений — покищо спокійно. На Чернігівщині йде до заворушень. Появляються селяни большевицькі ватаги, грабують і тероризують населене. Селяни приступають до ватаг. В Кролевецькому, Сосницькому і Мглинському повітах неспокій.“

Сумні, невеселі се вісти. В Київі і в п'ять губерніях України заведено з огляду на єї події і через те, що на Україні було „все готове привернути давну самодержавну Росію“, як доносять німецькі часописи, стан облоги.

В послідній числі нашої часописи подали ми вістку, що гетьман поручив провід міністерства заграницьких справ п. Дмитрові Дорошенкові, бувшому генерал-губернаторові Галичини й Буковини. Нам буковинським Українцям звісне добре не лише імя, але й особа п. Дорошенка з часів послідної інвазії в Чернівцях. Він тоді показався великим приятелем і добродієм українського народу в Галичині й на Буковині і тому поручене проводу міністерства заграницьких п. Дм. Дорошенкові наповняє нас радістю і надією, що доля України на зовні спочиває в добрих руках. Сам факт, що гетьман повірив провід міністерства п. Дорошенкові, є доказом, що гетьман має намір, щоби бодай заграницька політика була „українською“. Дорошенко звісний також яко давний прихильник центральних держав, так що й німецький амбасадор барон Мумм може бути спокійним, але доки внутрішня адміністрація буде спочивати в руках російських кадетів і русофільського по більшій часті міністерства, які всі адміністраційні місця обсажують своїми прихильниками, мусить вважати кождий Українець господарку гетьмана підготовленою до нового зросійщення краю.

Сходини в Українськім Клубі, в яких взяв участь гетьман Скоропадський і заступники

центральних держав показують, що гетьман має намір і внутрішну адміністрацію повірити Українцям і елементам демократичним, як то виходить з його заяви. Часописи принесли вже хоч непотвердженої вістку, що між гетьманом а українськими партіями прийшло до повної згоди і що утворити новий кабінет поручив Скоропадський Шелухинові, бувшому міністрові судових справ в кабінеті Голубовича. В кождім разі тривога перших днів по перевороті уступила місце надії, що незабаром прийде до сконсолідовання відносин на добро й славу української держави.

Визначний Українець про гетьмана.

„Українське Слово“ містить лист, який написав оден з визначних київських діячів до посла Цегельського під датою 14. мая с. р., в котрім він між іншим пише:

„Загальна думка, що сей (Лизогуба) кабінет недовготривалий, що він скоро завалиться і прийде новий чисто-український... Гетьман особисто людина чесна, повна добрих намірів, стоїть твердо на самостійнім і національнім грунті, але він не може побороти впливів оточення військово-аристократичних кругів. Ще три дні тому можливе було порозуміння, але лихі впливи перемогли. Уряд (Лизогуба) стоїть — бодай формально — на національному грунті, але веде політику реакційну з політичного і соціального погляду. Отже довго такий уряд не вдергиться. В будущість дивимося з вірою й надією. Можуть мінятися особи й уряди, але нація наша вже не вмре і держава наша не загине.“

*

Розмова з українським послом у Туреччині М. Левицьким.

Український посол до Туреччини Микола Левицький переїздив 23. с. м. з своєю дружиною через Львів у дорозі до Києва. Співробітник „Діла“ мав нагоду з ним розмовляти й довідався, що газетні чутки про відкликання Левицького не мають жадної підстави. Левицький сказав, що про переворот довідався лише з часописів, а від нового уряду не дістав ніякої відомості. В цілі вияснення на місці політичного положення його становища рішив Левицький на власну руку удати ся до Києва. По своїм переконанням Левицький укр. соціал-демократ (в партії бере участь від 1905 р.) і не хоче служити монархічному правительству. Песимістичних гадок що до будучності України Левицький не поділяє. Не лякав би його і правий курс, якби праві елементи, що стали при владі, були свідомими Українцями. На думку Левицького повинен прийти укр. коаліційний кабінет. Про свій побут у Туреччині панство Левицькі згадують дуже симпатично. В часі свого побуту в Царгороді п. Левицький порушив між іншим справу повороту полонених Українців, становище котрих дуже тяжке. Турецьке правительство не думає задерживати полонених і тільки з огляду на те, що мир ще не ратифікований, бранців не висилається ся до дому. Однака є надія, що вдасться сю справу полагодити ще перед ратифікацією в дорозі осібних переговорів з турецьким правительством. Такої бодай думки Енвер-Паша, з яким у сїй справі конферував Левицький. Відіздячи передав Левицький ведене спів полонених своєму секретареві. Назад із Києва до Туреччини Левицький мабуть не верне.

За українську мову.

Міністерство шляхів видало такий наказ: „До міністерства надходять відомості, що деякі висши урядовці примушують служачих балакати з ними на московській мові, що повертались для перевідкладу надходячі до інституцій прохання в укр. мові, та що служачі здебільшого припинили навчання державної мови на курсах. Наказую твердо памятати, що в Укр. Державі державна мова є українська і наказую на всі письма в українській мові на тій же мові відповідати. Знosiни з висшими інституціями, особливо з міністерством, мусять провадитись і на російській мові, але поступово мусять переходити на державну мову. Всі оголошення та розпорядження, які входять за межі внутрішнього діловодства, мають появитися на українській мові. Наказую звернути особливу увагу на найскоріші вивчені державної мови урядовцями телеграфу, а до того призначити в конторах ко-

ректорів знайомих з держ. мовою, які вправляли телеграми більш важного змісту. За всяку плутаницу з текстом телеграми відповідати-ме телеграфна служба. В друкарнях мусять бути заведені шрифти букв української мови, яких бракує в російській азбукі. Стампілі та печатки наказую перевісти на держ. укр. мову. Всі офіційні і напів-офіційні органи мусять видавати на державній укр. мові“. — Міністер шляхів Бутелко.

Донщина, Кубанщина, Чорноморщина, Ставропольщина в границях України.

Київська „Рабочая Жизнь“ з 19. мая повідомляє: Передчора під проводом міністра праці Вагнера відбулося засідання Ради при міністерстві праці. На засіданні сім міністер Вагнер, доторкнувшись питання про організацію місцевих органів міністерства при міських самоуправах, предложив мати на увазі се, що до Української Держави будуть також прилучені міста Ростів, Ново-Черкаськ і ціла частина північного Передкавказя (Кубанщина, Чорноморщина, Ставропольщина). Вістка ця була для богатох учасників засідання сенсацією. Київське „Відродження“ (орган українського міністерства війни) з 19. мая містить згадки українсько-російських мирових переговорів, які мали почати ся 22. мая, велику передовицю, в якій мова про необхідність безпосереднього оточення України з центральною Азією і в якій висловлені надії, що українське правительство керувати меться до необхідності при мирових переговорах з Росією.

Крим для України.

„Відроджене“ з дня 22. мая доносить: Міністерство війни одержало позавчера урядове повідомлення, що німецька команда згодила ся прилучити Крим до України настільки, наскільки буде на Україні тверда влада. До сї пори німецька команда не давала своєї згоди на прилучене Криму до України, а причиною цього було непорозуміння по сьому питанню між давним українським правителством а Німцями.

Арештовані Українців.

Сими дніями арештовано в Києві на улиці члена Малої Ради селянина Одинця (укр. соц. рев.) 16. мая арештовано професора українського народного університету, члена Малої Ради і члена всеросійської та української конституантії укр. соц. рев. Шевця. Арештовано також мандатну комісію селянського з'їзду і делегацію з'їзду до німецького посла Мума. В Бердянську арештовано товариша предсідника бердянської уїздної управи, Гавриленка (Укр. Слово.)

Нідерландський консул в Київі.

До Києва прибув знов назначений нідерландський консул Раймон Мізер.

Українська флотилія.

Управа транспортової флотилії дісталася відомості, що в Маріуполі перебувають тепер 32 транспорти, на яких, з виїмком шістьох, що належать до союзних держав, піднято українські прапори. Управа флотилії вислава в Маріуполь уповноваженого для переведення порядку пароплавів.

Важні сходини в Українськім Клубі в Києві.

Віденська газета „Райхспост“ приносить в доказі з 24. мая з Києва: Український Клуб, який не провадить ніякої партійної політики і до якого належать члени різних партій, устроїв на дніях з нагоди переходу до нової хати сходини, на які запросив м. і. заступника Австро-Угорщини фон Гершальда, німецького посла фон Мумма, заступників австрійської й німецької команди, угорського політичного комісаря д-ра Ст. Гобая. З боку українського правительства явилися гетьман Скоропадський, заступник міністерства заграничних справ Полтова, командант города Київа ген. Цицович і багато інших. Першою повітали зібраних письменниця Старецька-Черняхівська, яка характеризувала діяльність клубу в українському рухові і висказала бажання, щоб гетьманові вдалося закріпити независимість України.

Гетьман Скоропадський виголосив довшу промову, в якій сказав: П-ні Старицька висказала те, про що я думаю і мрію. Україна мусить бути независимою, українська політика демократичною і лише таку політику можу я підпірати. Моїм найгорячішим бажанням є воля і независимість України і щастє українського народу. Промову гетьмана принято з великим признанням.

Самостійник др. Луценко привітав австро-угорських і німецьких гостей в німецькій мові і заявив, переривани оплесками: почуваємо себе щасливими, бачити в сїй хвилі у нас заступників союзних держав — хай Бог укріпить і поглу-бить сю злку!

Др. Галін знов виступив в острій спорів проти московських агітаторів, тих вовків в овечій шкурі, і спонукав гетьмана до поновної заяви, що він стремить тільки до одної мети, до вільної, независимої України.

Німецький посол фон Мумм дякую за привіт заступників центральних держав, які широко бажають, щоби українська держава розвивала ся сильно і могучо. Участь заступників центральних держав на сходинах обговорюють всі Київські газети. В звязі з цим повідомляють, що самостійники і федерації прилучать ся до правительства і вступлять в кабінет. Вони мали би одержати разом вісім місць в кабінеті.

Подорож нашого цісаря до Німеччини, Болгарії і Туреччини.

З'їзд цісарів в німецькій головній кватирі.

Наш цісар поїхав до Німеччини і зійшов ся там з німецьким цісарем у німецькій головній кватирі. Про той з'їзд цісарів, який відбувся 13. і 14. мая, видали обі сторони: Німеччина і Австро-Угорщина урядові звідомлення, в яких пише ся про закріплене військового і господарського союза між тими двома державами. Ніяких близьких відомостей про згаданий з'їзд в тих звідомленнях не подано. Тільки з газет дізнаємося про те, які рішення запали на тім з'їзді а саме рішення про військовий і господарський союз Австро-Угорщини з Німеччиною.

Військовий союз двох держав має бути заключений на 30 років. Тим союзом обов'язана Австро-Угорщина бити ся по стороні Німеччини, проти кожного, хтоби воював з Німеччиною. Не менше важні постанови про господарський союз. В Австро-Угорщині будуть заведені ті самі гроші, що в Німеччині, себ-то на місце корон прийдуть німецькі марки, на місце теперішніх сотиків німецькі феніги. Ще сего року літом будуть видані однакові постанови для Німеччини, Австрії і Угорщини про спосіб переведення живих збіжок. Тими справами будуть керувати німецькі уряди.

Польські газети багато пишуть про те, що на з'їзді австрійського і німецького цісаря порівняно остаточно польську справу і то в дусі польських домагань. Ті домагання такі: щоби ціле польське королівство разом з цілою Галичиною (себ-то і східною) творило одну польську державу під володінням Габсбургів, та щоби австро-угорське правительство виеднало в українського, аби на Україні не розділювало землі польських дідичів між селянами. Перше домагання означає просто, щоб східна Галичина була прилучена до Польщі. Чи і як рішено про те на з'їзді цісарів, певно не знати. Німецькі газети признають, що на з'їзді говорено про польську справу, але перечати, немов би її рішено по думці бажань Поляків. Се здається ся тільки певне, що якесь частина польського королівства буде прилучена до Пруссії.

Польський президент міністрів сам заявив, що про австро-польську розвязку польського питання в головній кватирі не говорилося і що така розвязка має мало виглядів. Після німецьких газет більше виглядів є на те, що Польща ввійде в тісніший союз з Німеччиною.

Цісарська пара в Болгарії й Туреччині.

По приїзді з Німеччини поїхав цісар Карло I з цісаревою Цітою до Болгарії й Туреччини, щоби відвідати заприязнених монархів і сильніше закріпити існуючий союз. Так в Болгарії як і в Туреччині з одушевленем витали монархи й населені цісарську пару. Газети пишуть, що подорож ці-

карської мала й політичне значене а іменно полагджене непорозумінь між Туреччиною а Болгарією. Туреччина домагала ся по заключеню мири з Ромунією, в котрім Болгарія дістала Добруджу, зворту Адріянополя й околиці, які Туреччина віддала Болгарії перед тим, нім Болгарія виступила в війну по стороні центральних держав.

Царська пара повернула вже назад до Відня.

Мирові українські переговори з Росією.

Дня 20. мая у вечір прибула в Київ російська мирова делегація. Делегати в числі 47 людей заняли 20 кімнат в готелю „Марсель“ при Бібиковськім бульварі. Головою російської делегації є відомий б. румунський соціаліст др. Раковський. Повновласним членом є Мануїлов, родом з Волині, секретарями є Зайцев і Грановський, комісар державного банку в час большевицького панування в Київі. — Наради ще не зачались; перешкодою стоять формальні причини. Що до інформовання преси про засідання конференції, то її голова Шелюхин обіцяв вжити засобів, щоби на засідані були допущені представники преси.

Бюро Вольфа доносить в 24. мая: Вчера по обіді відбулося перше повне засідане українсько-російської мирової делегації в малій салі будинку Ради під проводом Шелухина. Кожде речене Шелухина переводжено з українського на російський язык. При взаємній провірці повновластій вказав Шелухин на те, що в повновласти не зазначено, чи советські делегати уповноважені пересправляти про мир чи про перемире. Дальше запитав він, які російські державні одиниці заступає советська делегація, бо Білорусь, Сибір, як також донська і Кавказька республіка відкинули компетенцію советської делегації. Російський предсідник Раковський заявив, що це в першій мірі внутрішна російська справа і просив, щоби питаня поставити письменно, на якій письменно відповість ся. На запит Шелухина, чи російське заступництво признає Україну независимою державою, відповіла російська делегація притакуючо.

Членами української делегації крім Шелухина, Ігора, є ще Кистяковський, Барановський від міністерства фінансів генеральний директор гут в Юзівці Свіцім від міністерства торгу, Петров від міністерства харчових справ, і начальник українського генерального штабу Сливинський від міністерства війни. На сегоднішнім засідані російсько-української делегації не вияснено ще питаня про компетенцію російської делегації. Українська делегація жадає генеральної повновласти для російської делегації для всіх майбутніх умов, як також ясного спрекізовання, які області заступає російська делегація.

Окружні староства в Чехах.

Помимо протестів з чеської сторони появився давно намірений правителством розпорядок про окружні староства в Чехах. Сим розпорядком думає правительство ослабити національну боротьбу в Чехах. Та чи це якраз відвовідний спосіб, це велике питане. Компетенція намісництва після розпорядку, в віймкою деяких справ, переходить на окружні староства. Вони мали право рішати в сих справах, які доси рішало намісництво. Компетенція, яка полішається намісництву, є поіменно вичислена. Відклики політичних повітів і політичних властій I-ої інстанції переходят до окружних старост відсі з поліщенем намісництва прямо до центр. властій. Окружні староства будуть мати цілий ряд фахових департаментів, однак не так богато як намісництво. Окружні староства одержують право принимання кандидатів до концептової практики, але іменовані урядників наступає через намісництво. На разі мається ся утворити від 1. січня 1919 р. лише 2 окр. староста, а се в Літоміри і пражськім поза-міськім округі.

Розпорядок про окр. староста заключає національне розмежене політичних повітів. Мішані області змінять ся в сей спосіб, що взагалі установить ся лише німецькі і чеські староста. Для прицілення певних місцевостей до означеного по-

віту є рішаючим громадське заступництво, зглядно їх національна більшість. Прага з передмістями одержить віймкове становиско і не буде виключена в окружний поділ, а буде підлягати впрост намісництву.

Для Будівництва установить ся чеський і німецький округ. Пільзно лишить ся одноязичним чеським округом. Тим чують ся покривдені німецькі меншості. Окружної презентації на разі не установляє ся. Не буде також поділу дотеперішнього урядничого персоналу і нового урегульовання язикового питаня.

Чеські часописи називають розпорядок про окружні староста замахом на чеський народ. Політичні організації і чеське парламентарне заступництво ухвалили протест проти цего розпорядку.

Ухвали й домагання учительського з'їзду вижницького округа.

В справі матеріального наложеня учительства ухвалено:

Українське народне вчительство вижницького повіту, зібране на нараді 31. марта 1918 р., ставить такі ухвали і домагання:

1. Ц. к. Рада шкільна краєва зволить перевести негайно відбудову знищених шкільних будинків і то після модерних вимог шкільної гігієни.

2. Ц. к. Рада шкільна краєва зволить безусловно взглядиши домагання учительства при виборі обстанови шкільних комнат, як чинника одноко-компетентного в сїй справі.

3. Учительство жадає розширення наукової програми в учительській семинарі з 4 років на шість, а се в цілі кращого образованя кандидатів на учителів.

4. Жадає додаткового переходового закона, силою якого молодіж, що через війну стала неграмотною, безусловно була обовязана до осягнення мінімального образованя бодай курсами неграмотних.

5. Учительство домагає ся безусловного спилення дальнішого напливу помічних сил учительских в стан учительський.

6. Учительство звертає увагу ц. к. Ради шк. краєвої на ганебний стан шкільних будинків у Вижницькім повіті, жадає примінення рішучих мір для усунення такого стану, то є зарядити безпроволочну будову шкіл в цілім повіті, а рівночасно протестує рішучо проти приміщення шкільних комнат в таких льокалях, де руйнує ся здоровле молодіжи і учителів.

7. Учительство звертає ся з рішучим зазивом до видлу товариства „Українська Школа“ в Чернівцях, щоб той подбав о відповідний добір не лише учительских сил для приватної учительської семинарії в Чернівцях т. зв. „Української Школи“, але також о добір в якости приниманої до сїї школи молодіжі.

8. Знесеня повторної науки, натомість розширення обовязку щоденної науки в народ. школах з 6 літ на 8 літ.

9. Домагає ся заснованя на українській території Буковини видлових шкіл бодай у місточках.

10. Учительство домагає ся заснованя при учительській семинарії курсів торговельно-книговодчих.

В справі шкільних підручників для народних школ вічно ухвалило:

Учительські збори вижницького повіту домагають ся, щоб ц. к. Рада шкільна краєва зарядила скликане конференції учительських ще в 1918 р. в цілій Буковині з темою: „Реформа шкільних підручників в українських народних школах.“

З ПОЛЯ БІТВ.

На італійськім фронті нападають від якогось часу Італійці, однаке за кождим разом відбито їх наступу, при чим понесли вони тяжкі втрати. Коло Топале вдало ся їм заняти передну лінію нашу, причім попали їм в руки закопані там гармати. На полудне від Капо зіле заняли Італії незначну частину наших передових ліній.

На західнім фронті перейшли Німці по довші тиші знов до наступу. Наступ німецького кронпринца на полудне від Ляон мав повний успіх. Стоячі там англійські і французькі дівізії щільковито побито. Армія Бема взяла приступом Шменде Дам. Цілу область, яку з стратегічних причин опустили Німці торік, здобуто назад. На деяких місцях пробили ся Німці на область, якої ще не тикнула війна з 1914. року. Дотепер зголошено 25 тисяч бранців. Німці йдуть дальше.

НОВИНКИ.

Військовик, яким висилаемо нашу газет просимо написати нам зараз, чи доходить їх „Буковина“, бо хто не відповість, то перестанемо її висилати. Всіх цивільних, що хотять побирати „Буковину“, просимо присла передплату, яка конечна на покрите нечува великих коштів. Переплату просимо слати або особисто передавати тільки до „Руської Каси в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2, яка єдинично приймати гроші на рахунок „Буковини“.

Про відбудову краю написав нам посол Лукашевич обширну статю, яку помістили в слідуючім числі нашої газети.

Зміни в гр. пр. консисторії. Як доноси одна з місцевих газет з Відня, консисторські архівандрити о. Артемон Манастирський і радівор о. др. Евс. Попович просили міністерство віроісповідань о звільнене їх яко членів архиєпископської консисторії. Просьбу їх принято. На місце мають бути іменованими протоієреем з Долгополя о. Тит. Тимінський і ігумен манастиру в Драгомирні архімандрит Воробкевич. Приїзді митрополита др. Вл. Репти до Чернівців (коли він приїде, ще не знати) розпишеться конкурс до обсадженя прочих опорожнених місць в консисторії. Уступлене консисторських архіамандритів стоять в звязи з відомим розпорядком консисторії під час першої інвазії, про котрий була б сіда в однім з послідних чисел нашої часописи. Ядовідуться згадана часопис з поінформованою жерела. мають наступити ще й другі демісії.

Цісар про національне питане. Цісар привів дні 25. мая в присутності президента міністрів д-ра Зайдлера депутатію Німечів з Каринтия просила охорони проти агітації за південні славянською державою, заявляючи ся за відрізняєм нероздільної Австрої і коронних країв. На промову речника депутатії відповів цісар: Обіцяємо, що розважу найосновніше і вичливо ті бажання і сумніви з політичної області, які ви піднесли. В послідних десятках літ виявилася ся кочівна потреба, щоб довести до розвязки національне питане в державі. Сегодня та потреба стала більш конечною. Коли вітчина має після належних її досвідів, які вона знаменито видержала віддати всю свою богату поміч на службу гільдіарського і духового відродження, то треба усунути все повертаночу причину до невідрядних винищуючих спорів. Тому треба прояснити і правити умови для співживіття поодиноких народів в державі. Буде завданем моого правительства тіснім співділано з покликаними заступниками населення знайти добре основи до того. Одно вчинені певні: до яких би змін не прийшло в устрої держави, то кріпкість її будови не сміє бути ослаблена, а тим менше можна нарушити історичні права і традиції країв та поминути особливі відносини в кождім з них. Така моя сильна воля і сі напрям, якого буде держати ся мое правительство у своїй праці. У всіх своїх змаганях, щоби промістити шлях до здорового і успішного розвитку буде воно все стояти по стороні тих, які шанують святу спадщину славної минувшини та відадуть її ненарушеню грядучим поколінням. Воно не понехає того, щоби виступити також при помочі усіх засобів, які стоять йому до розпорядності, проти агітацій, які загрожують нарешті сили і одностайністі держави. Перекажітим, які післи в нас до мене, мое цісарське поздоровлене і запевніть їх в моїм імені, що вони можуть числити на повне узгляднене своїх потреб оправданих бажань».

Проф. М. Грушевский почесним членом українського народного університету в Києві „Нова Рада“ доносить: 19-го травня на засіданії українського народного університету проф. М. С. Грушевського одноголосно обрано почесним членом згаданого університету за визначні праці про Грушевського в справі розвитку української культури і науки.

З Вижниці пишуть нам: В неділю 19. маюли ми свідками незвичайної події. Того дня іменно по богослуженню в православній церкві передав наш староста Ліндес в присутності членів зібраних парохіян і вижницької інтеренції лицарського ордеру Франца Йосифа тутешньому православному протоієрею і парохові в Вижниці о. Теодорові Семанюкові. В гарній бесіді, звіненій до соленізанта, підніс наш староста його і троїтізм, вірність і щирість до Габсбурзького трону, також єго труд і старання за добро свого народу, переслідування зі сторони ворогів, що дежали соленізанта цілий місяць в тюрмі як австрійського шпиона, де єму тяжко приходило ся тспіти, переходити всякі слабости. Він був все що-

рим приятелем нашого посла пана Николая Ва-
силька і завсідь з ним спільно у всіх справах
оступав і остане з ним в приязні аж до смерті.
За його добрі відносини до посла Василька пере-
лідували його головно вороги. Під час війни бере
їн живу участь у всяких добродійних і патріо-
тических комітетах і немало також причинив ся сво-
го працею в комітеті до звеличення урочистої ма-
гістракції з нагоди заключення миру з Україною.
Ін відправив спільно з 5 іншими съвщениками
тій нагоди урочисте богослужене і виголосив
чевічайно патріотичну промову до парохіян. Наш
ротоєр і парох о. Семанюк зістав за свої
руди на школі і церковні поля золотий хрест
аслуги з короною, а перед 2 роками почестний
рестик червоного хреста за єго 25-літній діяльність
за придбане великого майна для червоного
реста, а тепер дістав лицарський ордер Франца
Іосифа. Ми желаємо єму з щирого серця носити
і відзнаки довгі літа і тішити ся добрым здор-
лом і нам служити. Парох і яни.

Український штаб у Львові. В суботу й не-
щю звідували Львів у переїзді з Києва до Воло-
димира Волинського командант I. української стрі-
лецької козацької дивізії отаман (генерал) Сокира
Іхонтів (нащадок гетьмана Мазепи), полковники
Соляновський, Гудима, Пащанський і Троянін, сот-
ники Пилипенко, Таранущенко і Смолюховський.

„Діло.“

Почесним членом іменували одноголосно
громадська рада в Чарторей інспектора Канюка
і Башківців за його велике заслуги около гро-
мади, які він поклав та під час інвазії як і в за-
галі. Тодор Левицький, посадник.

Поминальне богослужене за упокій бл. п.
Гаврила Гордого відбудеться 6. червня с. р.
в катедральній церкві в Чернівцях.

Микола Любинський, член української мі-
рової делегації в Берестю і управитель міністер-
ства закордонних справ у кабінеті Голубовича, мі-
стить в „Робітничій Газеті“ з 22. с. м. отсю заяву:
„В. Ш. Товар. Редактор! Дозвольте мені, на ст-
орінках вашої газети спростувати деякі непорозуміння, які ширить провінціональна преса, а пові-
сомити партійних товаришів та всіх громадян Украї-
нської Держави, що призначений гетьманом міні-
стер народного здоров'я лікар В. Ю. Любінський,
з котрим я ніколи в життю не зустрічався —
родичем мені не доводить ся і нічого спіль-
ного зо мною не мав. Всі місцеві та закордонні
українські і неукраїнські газети просив би моого
члена передрукувати. (Сконфіковано 7 рядків).
В повагу Член Української Центральної Ради та
Українських Установчих Зборів Микола Любін-
ський, 20. травня 1918 р.“

Про надужите при розділі товарів по селах
тишуть нам із всіх сторін Буковини. Про всяки
акі надужите треба дати знати дотичному ста-
ростству.

Відплата за наше добро. По наших селах
багато ще попів — Ромунів. Нарід спомагає їх
своєю кервавицею, а вони відплачивають ся тим, що
брежують той народ, з якого і серед якого жи-
ть, розєднують і троюдять одних громадян на
інших. Так і в Драчинцях постановила російська
власть адміністратором пароха з Репужинців Ілю-
Гавриша. І сей Ромун, що живе між українсь-
ким народом, позволив собі образити той народ
азиваючи сотрудника-Українця: „Ви такий самий,
як і другі паршиві Українці (schäbige Ukraineren)“.
Уте Гавриш, по що ви живете між тим „парши-
вим“ народом? Йдіть собі з Богом до Сатулмаре,
а ми за вами певно не заплачем, а українського
народу ображати не сміте! — Звертаємо увагу св.
Консисторії і правительства на сей факт. Бо таких
людів довго ми не будемо терпіти між собою.

K.

Заборону, дзвонити по церквах, знесено, та
знесено її тоді, як вже є дзвонів нема.

Де діла ся худоба збігців? На запит посла
Лукашевича, що стало ся з худобою збігців,
підповів міністер внутрішніх справ, що худоба
таких селян, які втікали від ворога, опинила ся по
більшій часті на Угорщині. Міністерство закупило
таку худобу і примістило в таборі
збігців у Гмінді. Частина тієї худоби пішла на заріз,
а частину дало ся на пасовиска в Чехах. Там ху-
доба гарно відпасла ся. При повторі збігців ви-
шло міністерство заряджене, щоби вони забрали
всю худобу до дому. Як же не було їх худоби,
то давали складжені для них гроші враз з процен-
тами або іншу худобу, на скільки вистарчав запас.
Такий спосіб вратувало ся трохи худоби для Бу-
ковини.

Український Народний Театр в Чернівцях.
Іже другий тиждень, як український театр завів
у нас і кожного дня театр повнісенький. Давні-
ми часами бувало й так, що театр пусткою
був, а як був і повний, то велика частина була
жою публіки. Сьогодні воно змінило ся. Націо-
нальна свідомість наших народних мас зросла і

они вважають своїм обов'язком, а то й відчувають потребу ходити до театру. Не для ігриц (circenses), не як писала недавно одна з черновецьких газет, не із за припливу гроша ходить наш селянин до театру. Це не то саме, що Мошко, який заробив на війні велики суми, йде з своєю Сурою до надвірної опери у Відні з нудьги. Наш селянин йде до театру, бо він бачить там на сцені самого себе, своє власне життя, свою долю. Придивіться ви близше тим селянам, які ходять до театру. Кождий під-
перезаний синьо-жовтим поясом або в січовій ленті, се національно-свідомі, країні одиниці нашого на-
роду. Може бути, що це деяким чужинцям не в смак, за те ми підносимо це з радістю. І тому ми дуже вдячні дирекції театру, що загостили до нас. Театр сповняє тепер тут у нас ту культурну місію, яку поклав він собі з самого початку за задачу, ба що більше театр став із за браку наших куль-
турних товариств центром нашого національного життя в Чернівцях. І тому не приходимо ми ні з критикою, ні з вимогами до театру, ми-ж знаємо, що кождий з артистів дає максимум, що може, і кождий, що служить на українській сцені, жертвуює себе для нації і тому всім цим труженикам належить ся подяка а не докори і то в великій мірі неоправдані. — (С.)

„Молодий театр“ в Київі. Поруч „Українського національного театру“ та народного театру Садовського у Київі від кількох місяців дає вистави „Молодий театр“, який згуртував в собі самі молоді сили, які поставили своєм завданням вивести український театр та театральне мистецтво поза межі шаблону, закостенілості і мертвоти бездушної традиції, які так нероздільно опікувались і опікують ся й доси українською сценою. Артистичний провід в молодім театрі ведуть: Лесь Курбас, відомий артист галицького театру і Е. Юра, що працював в студії „Художнього театру“ в Москві. Вистави „Молодого театру“ відбуваються ся поки-що раз в тиждень в салі д. т. Бергоніє при ул. Фундуклівській. Про вартість, наміри й труд молодої дружини театральної засвідчить найкрасше граний і задуманий репертуар. До цього часу виставлено такі твори: „Чорна Пантера“, Винниценка (режисерія Курбаса), „Молодість“, Гальбе (режисерія Курбаса), „Ійоля“ Жулавського (режисерія Курбаса), „Лікар Керженців“ Андреєва, (режисерія Юри), „Осінь“, „При світлі ватри“, „Танок життя“ Олеся. Готуються ся до вистави: „Цар Едіп“, „Кандід“ Бернарда Шоу, „Розбійники“ Шілера, „Горе брешуно“ Грільпарцера, „Затоплений дзвін“ Гауптмана. В дальший перспективі виставлене творів Лесі Українки, Івзена, Пшибішевського, Виспянського, Винниценка, Олеся, Ростанда, Метерленка.

Адвокат надрадник суду Володимир Ясеницький повернув вже до Чернівців і отворив свою канцелярію при вулиці Стефанії ч. 9.

Для відвід і сиріт по ополченцях 22. полку в Чернівцях, призначив чистий дохід „Українського Театру“ з представлення в неділю ввечері. Грати муть опера „Катерина“. Обов'язком кожного Українця є прибути на се представлена, дохід призначений бо для відвід і сиріт головно по наших українських вояжках.

Від Редакції. Майже що дня дістаємо ми скарги на начальників громадських, про погане поведіння жандармів по селах та інших властей. Однаке всі ті скарги в більшій часті не підписані. Подаемо до відома, що непідписані дописи не будемо містити.

Перші загальні збори новозаснованого тог-
вариства „Українська народна книжизбірня“ в Чер-
нівцях відбудуться в неділю дні 9. червня 1918 р.
о годині 10. рано, згайдно після § 20 статута о
год. 11. рано в салі „Народного Дому“ в Чернівцях
з таким дневним порядком: 1. привіт, 2. звідомлене
тимчасового бібліотекара про дотеперішній стан
майна, 3. вибір провірної комісії ad hoc, 4. вибір
Ради, 5. вибір провірної комісії, 6. вільні внески.
За тимчасову Раду: Dr. Мирон Кордуба голова.

Посмертні вісти.

† Чік Юрій бувш. уч. II. класи гімназії в Виж-
ниці поляг 8. мая с. р. в 17. році життя. Похорон
відбудувся 12. мая с. р. В. Е. П.

† Василь Микитила помер у вівторок, дня 28. мая в 64. році життя. Покійник був одним із свідомих наших міщан Українців. Похорон відбудувся в четвер 30. мая с. р. о 3. год. по полуночі в Чернівцях, на передмістю Клокічка 578. В. е. п.

РЕPERTUAR

Українського Народного Театру зі Львова

під дирекцією К. Рубчакової
в Чернівцях салія Мійського Театру.

В пятницю, дня 31. мая 1918 „Циганка Аза“ нар.
драма зі співами і танцями на 5 дій К. Галєсевича.
В суботу, дня 1. червня 1918 „Катерина“ опера
на 3 дії Аркаса.
Білети продаються що дня від 9—12 рано і від 3—8
по пол. при касі в театрі.

Адвокат
Володимир Корнич-Ясеницький
ч. к. радник висшого суду краєвого н. п.
повернув вже з Відня та отворив свою
адвокатську канцелярію в Чернівцях, улиця
Стефанії ч. 9.

Ц. к. радник судовий в п.
адвокат Омелян Оробко
правний дорадник краєвого банку, вернув
з Відня й веде свою канцелярію в Чернівцях
при ул. Панській ч. 14.

Буковинський православний
КАЛЕНДАР
на звичайний рік 1918.

Зміст його такий: Календар і інформаційна частина: Воскресла (вірш), О. Олесь; Самостійна Україна Молитва, І. Карлик; Як відбулося проголошене Укр. Республіки; Відбудова знищених областей, п. Лукашевич; Куди діти ся кацапам?; Наша будучість; У. С. С. в борбі житю і традиції; Лист із поля, Кругом тихо, В. Атаманюк; Світова війна (Огляд воєнних подій в р. 1917); Жовнір за плугом (пар. пісня); В Празі (з воєнних споминів О. Поп-а); Про виселенців, п. І. Семака. Комітет для підмоги бук. збігців (Н. Сп.); Табор збігців в Obergolybrun (Н. Сп.); Жите і долі виселенців на Моравії; Вражіння (вірш О. Спинулівни); Українське шкільництво на Буковині під час війни (О. П.); † Остап Попович (посмертна згадка); Не плаче ненько (вірш); † Гаврило Гордий (посмертна згадка); Державне заохочення родин вояків в часі війни, заохочення немічників воєнних, додатки за медалі, чини та інші відзнаки; Військові співомовки, Яблонецький і 48 ілюстрацій найновіших знимок.

Ціна календаря 3 корони.

Замовляти можна: В РУСКІЙ КАСІ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 2.

РУСКА КАСА
для співднності і позичок
стов. зар. з обм. порукою
в Чернівцях, вулиця Петровича число 2.

Приймає вкладки щадничі на книжочки :: і на біжучий рахунок на :: ::

3½ — 5%

Вкладки зложені на біжучий рахунок виплачує каса сей час без виповіди.

Вкладки в „Рускій Касі“ можна складати особисто, почтовими переказами, грошевими листами, чеками поштової щадниці і в філіях Wiener Bank Verein у на рахунок „Рускої Каси“.

Уділяє позичок а) гіпотечних платних піврічніми амортизаційними ратах; б) льомбард ефектів, як на ескомт векселів.

Купує і продає всяки вартні папери, дає на них зачети і сталі кредити.

Міняє заграницяні гроші, банкноти і виплачує всяки купони.

Всякі банкові припоручені переводить під найкориснішими умовами.

Урядові години від 8—12 в полуночі і від 3—5 по обіді. В неділі і свята від 9—11.

З української друкарії в Чернівцях.

„БУКОВИНА“
виходить що п'ятниці.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплата:
річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“

Ціни оголошено:
Рядок п'єтітовий двошальто-
тавий 60 сot., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.
Поодиноки числа 20 сot.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“.

Вислід подорожи наших українських провідників до Берліна.

Як ми свого часу доносили, вдав ся посол Николай Василько зараз по перевороті в Київі дnia 9-го мая до Берліна, де затягнув інформації у членів української амбасади Севрюка, Косого і Косаренка і відбув так в німецькім державнім уряді як і міродатних військових кругах численні конференції. Про вислід їх повідомив посол Василько по своїм приїзді до Відня, дnia 8. мая, голову Укр. Парламентарної Репрезентації посла д-ра Петрушевича, а іменно, що про зміну політичного курсу Німеччини в українськім питані нема й мови і що Німеччина певно не допустить до відступлення від умов, заключених з Укр. Народною Республікою в Берестю, — гетьман Скоропадський знов може тільки тоді числити на поперте з боку Німеччини, як він погодиться з українськими партіями. Др. Петрушевич і др. Евген Левицький, затримані суперечними вістками польської преси, удалися дnia 25-го мая також до Берліна, де їх на 27-го мая приняв державний секретар Кільман. Про своє приняте в державного секретаря помістили згадані члени президії звідомлені в кореспонденції „Австрія“. — Президія явила ся в державного секретаря, щоби поінформувати ся про те, яке становище вайме німецьке правлінє до нового стану річій на Україні.

Між українським населенем виринула обава, що могла наступити зміна в берестейськім договорі, в якого повнім і консеквентнім додержанню безпосередно заінтересовані також й австрійські Українці. Державний секретар Кільман зложив опісля заяву, що Німеччина стоїть твердо при берестейському договорі та що умови цього договору будуть вповні додержані. Тому тривога, що могло-б наступити знов знесене державної самостійності України тепер, коли вона цілковито відділила ся від Росії, цілковито неоправдана. Ця заява відповідає вповні тим вражінням, які посол Василько давше 8-го мая с. р.

В часі від 28-го мая до 1-го червня перебував посол Василько поновно в Берліні і заявив по своїм поверненню, що вступлене Дорошенка до кабінету в Київі треба вважити початком радикальної зміни київського міністерства в українськім зміслі.

Посол др. Евген Левицький розказує про розмову з державним секретаром Кільманом в одній з віденських часописій:

„В бесіді з державним секретарем Кільманом вказали ми на донесення польської преси, що берестейський договір не буде на практиці переведений, а навіть преса ся доносила, що тепер настав новий курс, після якого належить сподівати ся іншої розвязки українського питання. В нашій розмові з німецьким державним секретарем ясно і виразно стверджено, що найновіший переворот на Україні, який привів до цілковитої зміни в управі державою, наступив не наслідком недостачі національного почуття Українців або незначної національної співучасти українського населення в будові держави, али виключно тому, що в правительстві находилися люди, які не були здібні до ведення державних справ. Противники української Республіки, урядники і другі люди з російської ери, повели агітацію в цілі покінчення зі самостійністю України. Але сей план не здійснить ся.“

Національна свідомість укр. народу і воля його удержати з трудом здобуту независимість є так велика, що о ню розіб'ють ся всі спроби противників, які хочуть зрабувати независимість української держави.

їнської народної республіки. Заява, яку дістали ми від Кільмана і оголосили її публично, заспокоює нас цілковито. Вона робить кінець кирині і дає нам гарантію, що осередні держави будуть на будуче боронити українську республіку, бо вони є в високій мірі заінтересовані, щоби удержалась независима укр. держава.

В Берліні віднесли ми вражінє, що правлячі круги Німеччини переконались, що Україна буде здібною до життя державою. Теперішні трудності є лише переходові, і се є невідмінним явищем при будові молодої держави. В разомі в Берліні довідалися ми, що у Київі ведуться переговори про утворення нового правительства, яке буде складатися з досвідчених і національно певних людей і вони дадуть гарантію щасливої управи державою. Передовсім партія соціалістів-федералістів пішло до нового правительства своїх найкрасших мужів і вони згуртують коло себе всіх Українців-націоналів“.

Президент Укр. Парл. Репр. в австрійськім парламенті посол др. Петрушевич і заступник голови посол др. Евген Левицький були дnia 31-го мая також на розмові у міністра заграничних справ бар. Буріана. В часі більше як одногодинної конференції обговорено подрібно українське питане.

Кілька слів про відбудову.

Одно з найбільше пекучих питань, які конче треба рішити по остаточному прогнаню Москальєві з нашого краю, зеленої Буковини, це відбудова його.

Тяжко потерпів наш край у сій війні. Немає міста, нема села, нема хати, нема кола, якого б цілім охопила ця війна. Цілі села в найближій воєнній області понижено, пошматовано.

Там, де колись цвіли міста й села, пишлися колосем поля — тепер руїна. Окопами поорані ниви, двометровими криївками вкриті поля показують нам всі страхія війни, які перебули сі місцевості і їх населене. Найбільше потерпів у сій війні український народ. Територія, на якій він живе, була з самого початку тереном завзятих бойів.

Питанем відбудови краю займилися зараз, як лише прогнано Москальєві, пильно наші посли так в парламенті як і в других покликаних до сего чинників. Та помимо доброї волі всіх по-кліканіх чинників не можна приступити до відбудови краю так скоро, як цого вимагає інтерес краю і населення.

Трудності відбудові спроявляє знищена дерев'яного промислу, який треба самий відбудувати, щоби можна подумати про відбудову. Так само знищено і другі галузі промислу як фабрики вапна, цементу, шкіла і і. Брак професіоністів і взагалі робітників утруднює справу відбудови.

Властиву акцію відбудови почато аж з кінцем місяця марта с. р. із створенем прибічної ради для господарської відбудови.

Прибічна рада є дорадчим органом правительства і має свій осідок там, де й правительство. Вона має задачу: з власного почину приходити з внесеннями до правительства, з другого боку знов розробляти проекти правительства, видавать одобрення і осуди. Число членів ради виносить 25. Свої функції сповнюють члени безплатно.

Прибічна рада краєвої централі ділиться на 4 секції а то:

1. Секція для відбудови знищених міст, сіл і громад, комунікацій, водопроводів і і.

2. Секція для відновлення рільної і лісової господарки.

3. Секція для відновлення промислу, індустрії та торговлі.

4. Загальна секція, яка має займати ся індустріалізацією краю і земельною реформою.

Перше засідання прибічної ради відбулося 9-го 10-го і 11-го цвітня с. р.

На сім засідання обговорено загальні засади, після яких має переводити ся відбудову. Загально-

принято засаду, що тільки цілковито знищенні оселі має відбудовувати держава, зглядно їх органи; впрост має кождий, хто потерпів, відбудувати себе сам при державній підтримці.

Державна допомога полягає в уділюванню субвенцій.

Субвенції можуть загально уділяти:

а) для відбудови домів і господарських будинків в поодиноких випадках староства аж до 3 тисячі корон, краєве правительство аж до 10 тисяч корон.

б) для спрощення хатної обстанови і господарських приладів в поодиноких випадках староства до тисячі корон а краєве правительство аж до 2 тисячі. Уділювати більші субвенції може тільки міністерство публичних робіт.

На посліднім засіданю прибічної ради поставив посол Лукашевич внесене, щоби підвищити субвенції на 40 тисяч корон. Це внесене приято одноголосно.

Підтримка може бути в готівці або матеріялі, на скільки вистарчать запаси. Тому що поодиноким людям трудно, майже неможливо роздобути потрібного матеріялу до будови через брак робітників і відповідної комунікації, взяло краєве правительство закупно в свої руки. Воно й танче не буде матеріяли, бо купує в самого продуцента, і в більші скількості.

Краєве правительство (відділ відбудови) по-наймав магазини, щоби зложить накуплені матеріяли і відсылати опісля до поодиноких старост, які будуть давати знов, кому вже там потрібно.

Розліт на повіти відбувається в міру того, як надходять матеріяли і котрій повіт скоріше потребує.

Пошкодовані мають як найскоріше внести подання до старості і навести, якого будівельного матеріялу у хто потребує.

Щоби в першій лінії помочи тим, які в дійсності потерпіли шкоду, треба, аби уряд громадський потвердив на поданю, що той чоловік потерпів дійсно шкоду. Інакше мусіли би влади самі доходжувати.

Правительство зглядно староства будуть провадити будівельний матеріял по щіні, яку самі платили, з вчисленем коштів перевозу.

Поданя треба писати самозрозуміло по українські.

Щоби улекшити нашим людям писані таких подань, видасть Народна Канцелярія в Чернівцях незабаром відповідні друковані формуларі і потрібні пояснення, які можна буде набути в Українській друкарні в Чернівцях, вул. Петровича ч. 2. Кожда громадська канцелярія повинна мати в себе на складі такі друкористи. Коли формуларі будуть готові, напишемо ми в нашій газеті.

Крім субвенцій буде уділювати Буковинський Кредитний фонд пожички на 3 проценти, платні почавши з пятого року по заключенню миру з Росією, Україною й Румунією через 15 літ.

Формуларі для подань в справі пожички можна дістати в Буковинському Кредитному Фонду в Чернівцях, вул. Панська 33. (Селянська Каса).

Дістати пожичку можуть лише ті, що потерпіли шкоду від неприятеля.

Про відбудову рільної господарки на другий раз.

Посол Антін Лукашевич.

Німецька офензива на заході.

Німецькі війська у своїм поході дійшли до Марні і стоять над нею у відтинку Шато — Tieri — Дорман. Тут вони віддалені від перших зовнішніх фортець Парижа не цілих 60 кілометрів. На схід від тих становищ держить ся ще Ремс, оточений військами генерала фон Бельєва з півночі, заходу і сходу. На захід від них напирають німецькі дивізії від Соассон в напрямі на південь. Чим далі на захід, тим більше німецький фронт вигинається на північ. Головною точкою німецьких ударів є тут Компієнь, положене в простій лінії на північ від Парижа. На вузькі фронті між Оазою

Марною рішається ся отсє друга битва над Марною.

Французькі війска відступають серед завзятого бою, місцями зривають ся до протинаступів. В дніх 31. мая і 1. с. м. повели Французи такий протинаступ на взяте Німеччиною Соассон. Тут зібрали вони часті своїх найкрасіших війск, перший зелізний корпус з мароканською дивізією. Бої тут мусіли бути незвичайно кріваві, коли німецькі звідомлення з 2-го с. м. доносять про полонене всіого 400 неприятелів. Місто Соассон стоїть під огнем тяжкої французької артилерії і горить в кількох точках. Битва то втихає, то знимається тут з новою силою.

Париж живе в трівожі, хоч того не слідно ні з преси, ні з публічних виступів французьких політиків. Про те свідчать тільки заряджені французького правительства в цілі евакуації столиці Франції. Клемансо успокоює затрівожену людність після кождої своєї поїздки на фронт. Під час послідних своїх відвідин на фронті французький президент міністрів мало що не попався в полон. Коли оглядав одну з важніших точок фронту, наблизилися до него німецькі улани; одного генерала зокруження Клемансо убито, кілька інших осіб попалося в неволю, сам Клемансо з трудом виратувався перед полоном.

На Україні.

Як мало бути.

Передова стаття в ч. 5. київського „Самостійника“ говорить про переворот і більші перспективи на Україні. Редакція вважає, що зміна в уряді українським мала все одно стати ся, але мали до власти прийти інші елементи, демократичні українські.

„Перед останнім переворотом — читаємо там — панування партії соціалістів-революціонерів доживало останні дні. Пройшов би ще тиждень, два, і у влади стали б демократичні партії, що стоять не виключно на грунті клясової боротьби, а і на грунті державному. Ми стояли на передодні ділового кабінета, кабінета демократичного, до якого з довірою віднеслося ся-б усе українське громадянство, з довірою віднеслося ся-б українське селянство, робітництво, увесь український народ.“

Життя сувереної Укр. Республіки дішло-б під кроком державним шляхом. Селянство було-б переконано, що його віковічне бажання землі — буде задоволене і також громадські права усього працюючого люду України. Зник би недад, хаос, анархія і Українська Республіка поволі перетворилася би в правову державу, в котрій громадянину жилоб ся вільно: в правовій державі пасінків громадян не мусить бути.

Але стався переворот, цілком штучний під впливом сторонніх сил... Нормальний органічний процес творення укр. держави раптом був перерваний.

Земельна реформа на Україні.

„Відроджене“ доносить: В міністерство земельних справ надійшли відомості про проект земельної реформи, складений нім. послом Мумом. Аграрна реформа на Україні мусить мати три точки: 1. Відношеню аграрно-політичнім господарчо-соціальному поділ земельної власності на підставах справедливих і простих. 2. Відношеню фінансово-політичнім — дати укр. державі богаті грошеві кошти. 3. Грошеві знаки, що є в руках селянських господарів в особливо великій скількості — повернути в загальний оборот.

Розмова з Дорошенком.

У бесіді з співробітником У. Т. А. управлюючим міністерством закордонних справ Дорошенко визначив, що на нарадах, що відбуваються в міністерстві, цілком вияснилося відношене правительства України до бесарабського питання. В звязку з тим міністерство виробило ноту, яка буде відповідю на одержану ноту румунського уряду. Її передадуть останньому сими днями. В ноті з відповідю обстоюється погляд, що Бесарабія як частина бувши російської держави, по своїму етнограф. складу, а головним чином через те, що місцеве населене рішуче виявляє своє бажання, бути в складі укр. держави, ніяк не може бути приєднана до Румунії. В міністерстві закордонних справ відбувається остаточна нарада над бесарабським питанем, після якої остаточно зредагована нота буде передана румунському урядови.

Анальгічного погляду уряд України тримається що до кримського питання. Крим все був і тепер є у тіснім звязку з Україною. Крим має для України величезне економічне та стратегічне значення. З цього боку Крим в силу економічних причин дуже заинтересований у нерозривності натурального звязку, що сполучує його з Україною. Крим того необхідність прилучення Криму до української держави диктується ще тим, що населене Криму в головній своїй масі чисто укр. а власне мусулманський елемент складає невелику частину населення.

Розуміється, входячи в склад укр. держави кримські Татари так само як і Молдовани та інші національності, які живуть на Україні, користуватимуться найширшими визнаннями своїх національних прав. На особисту думку Дорошенка з боку Німеччини і Туреччини ледви чи можуть виникнути особливі суперечки проти такого розвязання українського питання.

Становище Д. Дорошенка.

„Нова Рада“ з 31-го мая доносить: Нас повідомляють, що Д. І. Дорошенко не задоволений своїм становищем в складі теперішнього кабінету. Непорозуміння на грунті зовнішньої політики не виникає, але самого Д. І. Дорошенка хвилює позиція міністрів в справі масових і поодиноких арештів українських діячів та селян.

Банкет у німецького амбасадора бар. Мума.

22. мая в ресторані „Контіненталь“ відбувся банкет, який впорядкував нім. посол бар. Мум для представників укр. уряду, а також фінансових і торговельних кол. З представників уряду запрошено міністрів Лизогуба, Василенка, Дорошенка, Колокольцева, Соколовського, тов. мін. харчевих справ Гаврилова, директора департаменту закордонних справ Лоського; з боку нім. були генерал Грінер, члени комісії харчевих справ (що приїхали з Німеччини), богато військових і торгово-промисловців.

Говорили поє. Мум, Лизогуб (по російськи), Дорошенко і представник торговельно-промисловців Шетовський. Всі промови «ояли на трутії самостійної України і підчеркали бажаність її культури і розвитку при допомозі Німеччини.

О. Шульгин радником міністерства.

Бувшого міністра закордонних справ Олександра Шульгина іменовано старшим радником при міністерстві закордонних справ. З певних жерел довідується „Відроджене“, що се назначене має стояти в звязку з наданням Шульгину одного із важніших постів за границею.

Зірване мирових переговорів з Росією.

„Кievskaya Mysl“ доносить, що українсько-російські переговори будуть зірвані, бо сторони не можуть погодити ся що-до демаркаційної границі. Надто делегація Донщини домагається признання незалежності для Донщини. З Москви мали дістати російські делегати важні вказівки. Сібір не признає права совітському правительству заключати мир з Україною.

Новий укр. посол у Відні.

Ходять слухи, що з Відня відкликано укр. посла Яковleva, а на його місце іменовано звісного укр. письменника і ученого Вячеслава Ліпінського.

Український Національно-Державний Союз.

В Київ утворився бльок українських партій, який через свою делегацію передав гетьманові меморандум про теперішнє положення. Сей бльок, який приняв назву: Український Національно-Державний Союз, крім згаданого меморандуму до гетьмана видав також відозву до німецького народу. Обидва сі документи обговорювали в слідуючим числі нашої часописи.

Гетьман Скоропадський і осередні держави.

Виступники Австро-Угорщини і Німеччини в Київ доручили спільно 2-го червня гетьманові письма, якими поручили їм їх правительства вести і плекати відносини з теперішнім українським правительством так само, як з попереднім. Гетьман приняв обох виступників з почотом і просив

їх передати своїм правительствам його подяку і запевнене, що він поведе українську державу в тісній злуці з осереднimi державами.

На пращане укр. театрови.

У вівторок закінчив Український Народний Театр свою гостину в Чернівцях. Почувася до обов'язку зложити подяку дирекції театру, що вона серед таких важких обставин рішила ся завітати до нас. Щирість, з якою приняло театр наше громадянство, спонукає певно дирекцію театру загостити незабаром знов до нас.

Як приняли інтелігентні круги нашого громадянства театр нехай свідчить отсєй голос: „Оноді появилася в тутейшім Тагбліті ущеплива замітка під написом „Tempora mutantur“ (змінюються часи) з приводу масового посідання перебуваючого тут „Українського, народного театру“ зі Львова українською публікою, головно дооколічним нашим селянством. Писаку з тагбліту коле в очі, що театр що дня повний і що полову частину публіки становить наше селянство. Його разить, що уставлені в довгі ряди коло театральної каси селяни не чекали може на хліб, масло, або товщ а на білєт вступу до театру, на ігрища, як пише злобний репортер. Отже, панове з тагбліту не на цирк ждали наші люди, а на вступ до театру, до святині народної музи. Сей народ, який за правду не саме з власної вини позістав позаду інших, тепер, коли він почув у своїй кишенні корони, не несе їх як всілякі воєнні добровільчі на люксусові витребеньки, на піаніку і оргії, а несе їх до святині музи. Чи ж се може гріх? Так всілякі кіна із детективськими драмами так що дня повні, чому ж нікого се не разить? А згадані кіна цілком а цілком не відержують порівнання із нашим театром. Правду сказати, наша вся інтелігенція побоювалася за артистичний рівень нашого театру, знаючи всякі воєнні перешкоди а головно майже повний брак мужиських сил, які без виміки пішли до військової служби. На радість переконали ся ми всі, що артистично стоять трупа високо. Завдяки спритності теперішньої дирекції удалось ся через урльование видістати частину давніго персонажу а частину нових адептів драматичної штуки із війська так, що Чернівчанам представила ся гармонійна артистична цілість, яка приступом здобула собі серця всієї тутешньої публіки. Можемо згадати панам з тагбліту тайну, що не лише наше селянство, але вся наша інтелігенція і міщенство, ба і чужа публіка так без ріжниці нації горіє ся до театру, що бачимо з частини на народних штуках навіть Мадярів і Мадярок, які і одного слова по українські не розуміють. Як бачимо, сповняє наш театр високу культурну місію і сим разом не лише для самої української нації. І можуть пані з тагбліту бути спокійні, що сей час і сі корони видані на білєт до українського театру не видані на дармо, а видадуть богаті моральні плоди.

Он що треба-би піднести! Наша українська трупа в цілій своїй повноті зложена при приїзді до Чернівців має з опущенем нашого міста розбити ся, а се тому, що мушини, які майже всі служать при війську, мусять з упливом своїх військових відпусток рокувати до війська. Тут найбільші пан з тагбліту. Он де несправедливість! Майже всі німецькі театри, а є їх легіон, виреклямують своїх акторів, як адептів штуки із війська, лише для української нації в силі 4 міліонів в Австрії нема для яких 15—20 людей рекламиці із війська. Тут повинні наші рішаючі особи походити де треба, щоби тих кілька мушин військо відпустило. У нас лише один театр і сі, як несвідомо потвердив чужий писатель є конечною народною потребою. Тож нам належить ся на стільки згляду у військових властів. А шкода була б велика, коли сей ансамбль, який за кілька тижнів гри так гарно зіграв ся, що всі браки, які можна було зауважити з початку тепер зникли, доводом сего приміром виведене опери Катерини і других річей тепер розпав ся, щоби може пізніше ту саму роботу на ново починати.

Модест Левицький.

З недавного минулого.

Допис з Погорілівки.

Не перший се раз підношено з української сторони хоробрість, відвагу повну посвяти, та прихильність до українського народу, його бажань і стремлінь довший час на Буковині перебуваючих полків наших славних Хорватів і їх світлих, людяних вождів, як дивізіонера пол. маршалка ексцел. Антона Лішощака і Луки Шніріча (гляді Буковина ч. 2. і 17. з року 1916).

З часів сьвітової лютої, та так довгої війни, що допекла до живого вже кожному, вони — сі наші незабутні Хорвати — були в тім загальнім горю однокою нашою розрадою. Перебуваючи довший час між нашим патріотичним і старо-

гостинним, душою і серцем отвертим українським народом, зжили ся в ним, полюбили його звичай обичаї, его свободолюбні стремління і його з колишньою славною та сумною бувальщини пісні.

Пізнали, полюбили і навчили ся їх. Ох! як спільно з нами радував ся сей, рівнож свободолюбний, а подібного гнету вазнаючий народ, коли зачала зоріти зі сходу зірка волі для братного йому укр. народу! Вони, так прости жовняри, як і їх офіцери своїми прилюдними в тім дусі бесідами, як і нашими питомими укр. піснями давали нам духа і віри, що наша славна Україна не вмерла, а воскресла, як се особливо мало місце при їх пращаню в однім тутейшім інтелігентнім домі.

Неімовірне, а правдиве. Хорват громко співає: „Ой у лузі червона калина похилила ся“, — „Тече річка“, — „Ой під гаєм зелененьким“, — „Ой не ходи Грицю“ — а між многими ще іншими „Вже воскресла Україна“.

Годі дивуватись радісним слезам тій до нині небувалій події притомного Українця, коли видить і братним серцем відчуває ту глубину взаїмного жичливого чувства долею і недолею спорідненого, широ приязного хорватського народу.

Немов у відплату і піддержані ними і по-діям сходу піднесеного нашого народного духа, прийшли по них такі наші рідні батьки і сини з Буковинців і Галичин зложених батальон краєвої оборони, під проводом свого отамана, доброго батька- сотника п. Івана Глятого, прийшли наші рідні Українці, що своїми грудями довший час за- слоняють Австрію проти полудневого зрадника- ворога, та своєю хоробростю вславили там своє українське імя.

По раз перший почули ми з уст простого жовняра, офіцера і їх улюблених вожда-команданта наше милозвучне українське слово. Що більше, ми були съвідками рідкої, незвичайної любові і довірія підчинених жовняр до згаданого команданта, котрого не сотником розказуючим, но люблячим батьком вони називали.

Та і варта він сего почесного імені.

Дивиш ся, слухаєш і здаєш ся тобі, що перед тобою командант укр. Стрільців, чоловік кісті з кости і крові твоєї, наскрізь твоїми гадками перенятій, терпіннями пережитий. Тож не диво, що єго всю найвисшою пошаною і любовію окружало. Мимоволі пригадують ся тобі слова укр. січової пісні.

„А наш сотник малий ростом
Великий розумом,
Троха сварить, троха хвалить,
Бо нас передумав“ — або
„Слава тобі отамане,
Слава Україні
В тебе слово, у нас послух
І ми самостійні“ і т. д.

Друга дуже важна прикмета згаданого команданта, а тим і повіреного йому батальону (22), то незвичайна релігійність, а тим і людяність в обходженю з цивільним населенем. Не чути було між людьми жалю і наріканя на якіс постоти і шкоди; в селі тихо — спокій як у мирні часи. Укр. жовняр ще твого допильнує, поможе в господарстві в порядках, чого від полків іншої народності, винявши Хорватів — на жаль, ніколи не було, хиба противно.

Звісно: „від голови, рибу чути“, — справді джується: „вірний Богови, вірний Цісареви, вірний і вітчіні народови“.

Сих кілька слів правди і признання нехай собі запише в альбум і подяку на вічний мілій спомин від нас Українців так славний хорватський народ як і 22. батальон краєвої оборони, та єго команда, колишній краян Бернзона, Гляти.

о. Николай Кейван.

НОВИНКИ.

Президент краю граф Ецдорф повернув до Черновець.

Буковинський сойм вибраний в червні 1911 року, тому скінчив ся єго речинець в червні 1917. року і всі посли до сойму втратили ще тогід свої мандати. Остає тільки краєвий виділ, який має урядувати доти, доки не буде вибраний новий сойм, що має настановити новий краєвий виділ. Коли будуть нові вибори до сойму, ще не знати, мабуть аж коли скінчиться війна й повернуть виборці з поля битви. Тоді будуть і вибори до ради держави. Мандати послив до ради держави також погасли минулого року, але рада державна продовжила їх на два роки. І по всіх наших громадах мали би вибирати нові громадські ради, що годі зробити через те, що багато виборців служить при війську. Де нема конечного до ухвал числа радних, там мусить ся настановляти герентів, біда тільки, що не всюди є відповідні, особливо ж письменні наші люди.

Буковинський краєвий виділ мав по чотирох роках 1-го с. м. перше засідане знов у Чер-

нівцях, на якім явилися всі члени виділу під проводом маршала краю. Головним предметом нарад був перестрій краєвого банку, щоби міг відповісти красше великий задачі, яка жде єго задля віdbudovi kраю. В тій цілі вибрано нову кураторию з 8 членів, до якої увійшли з укр. кури др. Кость Клим і о. др. Касян Бриндзан, з рум. др. Гомівка і Банческул, з дідичівської Бока і Горжицький, з нім. проф. Лебутон а з жid. Тітінгер. Президентом остав Никола-Попович, а єго заступниками др. Клим і Горжицький. Референтом банку з дорадчим голосом в дирекції і кураторії вибрано д-ра Ончула, який має предложить краєвому виділові нове розміщене урядників і інші внески з 1. липнем с. р. — Краєвий виділ іменував будів. радника Шміда надрадником, а над-комісарів Харвата і Кунца радниками, д-ра Лупу лікарем VI. ранги, д-ра Соломовича сталім лікарем IX. ранги а д-рову Татяни Грігоровича урядником X. ранги, рах. офіціялів Микитилу, Пауша і Дальмана ревідентами, а Дмитрюка, Ілашчука, Петрашка і Гамбурга рах. офіціялами, д-ра А. Шандра концептістом, а пов. секретаря Крамера директором канцелярій; реактивовано пенс. лікаря д-ра Стефановича; зроблено нову угоду з правними дорадниками кр. банку радн. Оробком і др. Гамбургером. Дальші аванси урядників, наступлять на слідуючім засіданню. — Перенесено д-ра Паппа зі шпиталю у Вижниці. — Пенсіоновано гром. лікарів д-ра Рудерфера і д-ра Мелера, урядничку Гаєрову, тай інж. Попескула. — Герентови у Вижниці, др. Николаєви Дрогомирецькому виказано подяку за придбані ремісничих приладів для різьбярської школи у Вижниці. Предложено правительству З кандидатів на З краєві місця у військових школах, між ними Й Українця. Розділено кілька стипендій поміж студентам, між ними Українцям: Евз. Кейванови, Іванови Райліянови, Ілі Івановичови, Ник. Krakalii, Кост. Гайдому, Адамови Бабюкови, Ант. Станкови, Шпанюкови і Елені Тимінській. На конець призначено воєнні підпомоги для урядників краєвих у вимірі державних запомог, розділено кілька нагород і запомог і запомог та завдатків. На конець призначено воєнні підпомоги для урядників краєвих у вимірі державних запомог, розділено кілька нагород і запомог і запомог та завдатків. На конець призначено воєнні підпомоги для урядників краєвих у вимірі державних запомог, розділено кілька нагород і запомог та завдатків.

Краєва рада шкільна іменувала п. Михайла Дашкевича ц. к. пов. шк. інспектора в Сторожинці заступником пов. шк. інспекторів на повіті: Сепет, Сучава, Кімполюнг. Гурагумора і Радівці.

† Орест Франтик однорічний охотник 22-го п. кр. оборони, учитель в Сторонци-Путілові, помер 22-го мая с. р. у військовім шпиталі в Тешені в 37. році життя. Покійник належав до тихих аревних робітників на полі народної освіти. В. й. п.!

Уступлене М. Левицького. Український посол при турецькім правительству М. Левицький подав оноді просьбу о відставку. Як звісно, є він членом соц.-дем. партії.

Лист Петлюри до німецького амбасадора в Київі. Голова управи Всеукраїнського земського союза С. В. Петлюра звернув ся до німецького посла з листом, в якому виясняє значінє і ролю народного самоврядування і звертає увагу на те, що за останні часи на сі органі посыпав ся цілий ряд репресій, арештів діячів вароднього (земського) самоврядування і т. д. Вказуючи на всю небезпеку як для української, так і для німецької держави від такого поводження німецької військової влади на Україні, Петлюра настоює на припинені по-дібних вчинків.

Делегації у міністра закордонних справ Дорошенка. У управителя міністерства закордонних справ, п. Дорошенка, явились депутати населені повітів: Дмитрівського, Логівського, Новооскольського, Корочанського, Рильського і Білгородського курської губернії, дальше депутати населені Холмщини і Бесарабії та просили включити названі області в склад Української Держави. Особливо бесарабські делегати просили, щоби Україна постарається шляхом дипломатичних переговорів о евакуацію румунських військ з Бесарабії та заступлені їх австрійськими. Зі слів делегатів Бесарабії виявилось, що населені відноситься явно вороже до анексії Бесарабії Румунією. На случай включення Бесарабії в склад Укр. Держави, могли Україна дістати в осені понад 1,500,000 пудів бесарабського збіжа, крім того Бесарабія могла зараз внести в скарбницю до 2,000,000 карбованців.

Із Чорнавки. У великодній вівторок 7/5. 1918 відсвяткували шкільна молодіж при співучасти громадян і представителів війска величаве свято Воскресла України. Вже рано в ранці того дня розбрілась дітвора і старша молодь по городах, в поле, і до ліса, щоб як слід прибрати в зелені і цвіти святочну шк. кімнату. Вже о 8. год. рано була саля гарно прибрана цвітами, синьо-жовтими прапорцями і портретами народного пророка Тараса Шевченка і колишніх славних укр. гетьманів.

О 1/9 год. рушив похід до церкви: на переді несли дві школярці синьо-жовті таблички з написю „Вже воскресла Україна“, кожда дитина несла парорець тої самої краски, по середині несли парубки більшу табличку з написю „Воскресла Україна“. Певажно мов на стрічку самому Спасителеви ступав похід в напрямі до Божого Дому. Та не змістились всі в церкві; більша частина лишила ся на дворі. Дождають священика з Добринівців, який приобщався взяти участь в сім святі перед Божим престолом. Та дармо чекали, не приїхав, хотій на поплатні функції спішить радо. Сам управитель школи з дяком відспівали канон воскресний, прочитали апостола а діти під проводом своїх учительсько-діригенток Евг. Крицул і Марії Павлович відспівали „Христос Воскресе“, „Боже Єдиний Великий“ і „Вже воскресла Україна“. Потім рушив похід через село співаючи „Гей там дітвора“ і „Гей там на горі Січ іде“ а відтак завернув назад до школи, де продовжалось свято. Серед святочного настрою учасників виступив на гарно прибрану цвітами сцену п. надуч. Ілья Ілюк з промовою, де згадав історію України, єї теперішнє воскресене, в якім здіснилось Шевченкове пророкування. Потім було представлене укр. козака, що виступає з могили, де вже поверх двісті літ чекав на воскресене Неньки-України і бачили, що она воскресла і протирає заплакані в ненові очі, тішилі ся, що вже від тепер лекше спічне в сирій могилі, бо вже сдійснилось те, за що він боров ся і головою положив. Ще пописували ся шкільні діти декламаціями і співами, почім подякував управитель школи усім присутнім за їх живу участь у сім народнім святі. Участник.

Конець вшехполяка. Про звісного провідника вшехполяків приятеля і партійного товариша б. міністра Гломбінського, Владислава Грабського, який свого часу втік разом з редакцією „Słowa Polsko-го до Росії“, пише німецька преса: Звісний провідник національних демократів Владислав Грабські вернув звичайним збігцем в цвіті 1918. з Росії до Варшави немаючи осібного дозволення генерального губернаторства на в'їзд. Він і не ждав такого, бо був переконаний, що його не дістане. Хоч його присутність у Варшаві була небажана, з огляду на його політичну минувшість то його терпіло ся в думці, що він, який пережив стільки нещасти в Росії з'уміє оцінити впорядковані відносини в Польщі і здергити ся від протинімецької агітації. Та ся думка буда хибна. Грабські перебрав провід національ-демократичної партії і агітував скрізь в тім зміслі, що можливість вступлення Росії в війну не виключена, що антант находить ся на заході в добром положенні і тому треба в заграницій політці задержати пасивність, т. з. відклонене центральних держав. Німецька влада не могла довше терпіти його роботи й інтернувала його. Впливові Грабського треба приспати, що з'їзд національних-демократів ухвалив, щоби польська армія, являється конечним атрибутом держави, була тільки в руках польських властей. Одна з польських газет заявляє отверто, що національна демократія тому проти Німеччини й німецького впливу в армії, бо вона працює на поручене своїх протекторів з антанті. Національна демократія признала ся сама, що вона одержала від антанті кілька сот тисяч франків, щоби не допустити до створення польської армії. Як би биглядала польська армія без німецького проводу, пише згадана часопис, про се міг би неоден з тих сірих сердег пісеньку застівати, що мали щастє стрічати ся з т. зв. польськими корпусами в Білорусі й дейнде.

З нагоди Шевченківського концерту дня 19-го мая с. р. зложили ласкаво слідуючі Вп. п. Добродії наддатки в хосен „Приюту для Сиріт“ в коронах: Посадник міста др. Мінкуш в імені міста Чернівці 100, п. Мітрофанович 50, посол Еротей Пігуляк 40, посол Омелян Попович 40, п-н Геновефа Романович 34, о. Іванюк 30, п-н Жемна 25, секретар президії правительства др. Тукса 20, віцемаршалок о. Драчинський 20, посадник міста Вижниця др. Николай Дрогомирецький 23, поручник Решитилович 10, п-н Тремель 10, директор др. Агенор Артимович 10, проф. др. В. Бриндзан 10, директор Юрій Костюк 10, др. Теофіль Бриндзан 10, п. Харина 10, п. Басарба 10, п-н послова Лукашевича 10, др. Роман Ясинецький 10, п. Кочерган 10, п. Василько (молодший) 10, п. Др. Лев Когут 10, надр. фін. др. Пастушинський 10, п. Степан Кругій 6, п. Н. Н. з Коломії 5, п. Скрипник Іван 5, п. др. Бачинський 2, разом 540 корон. Управа „Приюту для сиріт“ складає отсюю дорогою всім жертвовавцям сердечну подяку. За управу. — М. Б. Сімович.

Виборча реформа в Прусії. По донесенням німецьких часописій, консерватисти, вільні консерватисти і національні ліберали заключили компроміс в справі виборчої реформи до пруського парламенту

„БУКОВИНА“
виходить що п'яниці.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплату:
річно 12 К
піврічно 6 К
четвертично 3 К
приймає „Руська Каса“

Ціни оголошено:
Рядок п'ятівий двошальтовий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після умови.
Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“.

Чернівці, 14. мая 1918.
Наше село грунтовно змінилося за час війни, змінилися головно й маєткові відносини на селі. Селяне, з яких більша частина перед війною й шелюга зломаного не могла приощадити і затримати в руках, посідають значні суми грошей. Незвичайно відрадний це факт, та невеселі вісти приходять із сіл, що ті самі селяне починають марнувати свій гріш, видають на витребеньки, головно-ж на горячі напитки. Жиди-коршмарі повтвояли знов свої шинки і гріш назад котиться в їх кишені. Та ми маємо надію, що правительство, згайдно його органи, староства, звернуть свою увагу на цю обставину і позамикають назад горівчані буди і не допустять до поновної руїни населення. Більше як три четверти селянської грунтової посілості були перед війною задовжені. І віддовжити цю посілість встане саме сьогодні сам селянин. І наші селяни сплачують довги, але головним чином по банках, за те мало сплачують приватних довгів. А се ті найгірші довги. Мораторія вже довго не потриває, а жиди прийдуть і будуть правити довги разом з процентами за цілий час. Тому радимо нашим селянам позбутися як найскорше сих клопотів і платити свої довги. Як вірителя нема, то зложуйте гроши в суді або в нотара, і тим самим позбудетеся не лише довгів, а не будете платити й дорогих процентів. Отже найпершим обов'язком кожного, хто має готовий гріш, це сплатити свої довги! Та крім того ще багато гроша лишається у наших селян. А надміру гроший конче треба позбутися, а на се крім сплати довгів маємо ще оден дуже вигідний спосіб: давати лишиний гріш на воєнну пожичку державі. Про вартість паперового гроша, як також про те, що його не варта держати в руках, писали ми обширно в сегорічнім календарі.

Тепер саме приймається підписка на VIII. воєнну державну пожичку. Наші селяни мусять показати чужинцям, що вони так само віддадуть все, як їх брати на фронті, для цісаря й держави і будуть підписувати воєнну пожичку і без принуки жидівських газет.

Одна з черновецьких газет принесла вступну статю, де обговорює маєткові стосунки нашого селянства і залишає селян, щоби підписували воєнну пожичку помимо агітації, яка провадиться навіть з посольських кругів проти воєнної пожички. На сім місци мусимо заявити, що з українських послів ніхто ніколи не агітував проти воєнної пожички, а противно посли на кождім кроці вступають за тим, щоби воєнну пожичку підписували як найбільше наших селян. Правда, посли виступали й сьогодні виступлять проти такого способу стягання грошей на воєнну пожичку, на який собі позволяли ріжні панки при політичних урядах. Вони постягали попросту з причинів бідним жінкам, які тільки звисли на ту запомогу, щоб прохарчувати себе і своїх діток.

Такий спосіб агітації за воєнною пожичкою не лежав певно в інтенціях прави-

тельства, як воно завзвивало своїх підвладних, щоби попирало воєнну пожичку.

Згадана часопись позволила собі при цім протекційно заявити, що вона переконана, що посли „не з браку патріотизму агітують проти воєнної пожички, але через те, щоби не втратити виборців“.

Говорячи про селян, мала згадана часопись на думці певно українських і румунських селян, а так само і їх послів. Ми вже видно маємо таке щастя у війні, хто не хоче, головно-ж всякі шмайгелеси беруться нахабно вчити патріотизму наш народ. Та сьогодні нам того вже за багато! Від першого дня війни проливає наш народ кров свою на полях битви, найкращі сини кладуть свої буйні голови за цісаря й державу. А ті, що дома остали? І вони випили гірку чашу цієї війни, переносячи тягар війни на своїх плечах.

Жаден народ в державі не дав тілько державі, що український народ. Не вчіть нас патріотизму, панове, ми свою повинність сповіммо супроти цісаря й держави. Що-ж до агітації послів проти воєнної пожички через те, щоби не втратити виборців, то ми з українського боку мусимо застерегтися проти таких інсінуацій і можемо запевнити писак з черновецьких газет, що наші посли ніколи не вгандяли за ласкою у виборців, вони сповнюють совісної посолські обовязки а за такі жидівські способи реклами для себе не беруться.

Читачі вибачуть нам, що ми зводимо рахунки із всякими людьми, та се вже не першінка, де сі людці нападають на честь нашого народу а тепер і послів його.

Відбудова хліборобства.

Найбільшу школу потерпіло в війні хліборобство й годівля худоби, сії дві галузі, з яких жила більшість нашого буковинського населення.

Велику просторінь землі, що лежала безпосередно в боєвій лінії, не оброблено. Поораних окопами ниви й поля не можна цілковито обробити, або аж по засипанню окопів, а на се треба ізза браку робітників сил ждати роками. Окопи це найбільша перешкода при обробленню, головно-ж при ораню. Часто повстають на поораних окопами нивах мочарі. Тому засипати рови та окопи являється найбільш кочечною потребою. Тому то правительство призначило за інтервенцією послів значні кредити на сю ціль.

Маші селяни повинні користати з сих кредитів і як найскорше внести звичайні подання до краєвого правительства в Чернівцях о підпомозу на засипанні на своїх полях ровів й окопів, подаючи при тім глибокість і ширину їх.

Через копані ровів і окопів ушкоджено меліораційні урядження і дренажі. Полагодити назад їх тим більша конечність, що ані край, ані сторони не встані їх тепер направити. Призначений на цю ціль кредит виносить 1 міліон 500 тисяч корон, при чим робить ся уважними пошкодованими, що це лежить в їх власнім інтересі, щоби вони як найскорше домагалися цього кредиту від правительства.

Та війна понижала не тільки землю й господарські будинки, стайні, стодоли, шопи й і., але й рільничих машин і приладів великий брак в краю, які по часті забрали Москалі, то знов зарекурвало наше військо.

Все це треба наново посправляти, а в теперішнім часі, де так матеріали як і роботи значно подорожні, перевисшає кількократно мирні ціни.

На справлені рільничих машин і хліборобських приладів наші посли здобули також кредити, які виходять на користь пошкодованим.

Селянам-хліборобам, що потерпіли воєнні шкоди, відпускається хліборобські машини й прилади з опустом до 33 процентів з тим, що ціни купна опроцентовується 3-ма процентами і мається сплатити за 5 років.

Дрібним селянам, яким знищено у війні господарські прилади і котрим зле поводить ся, дається ще й більше опусту, або дається ще й даром.

Поданя на хліборобські машини й прилади треба робити до староства й жадати 33 процента знижки ціни купна. І тут треба звернути нашим селянам увагу, що як найскорше подавали такі подання, бо через слабий виріб машини дорожіють з дня на день і лише тих узгляднить ся, хто скорше подав ся. Впрочім дає правительство 33 процента опусту від ціни, за яку машини й прилади були куплені, не враховуючи коштів перевозу інших видатків, так що танше в цілій Австрії не купить ся їх.

Через реквізіції конів нашими й ворожими військами зменшився стан конів на десятину з перед війни. А що з таким малим числом конів не можна обробити піль, треба було оглянути ся за средствами, щоби зарадити лиху. І так треба було з одного боку придбати конів, з другого знов парових і моторових плугів.

В наслідок мира з Україною дана можливість там закуповувати конів. Краєва Рада культурна сама закуповує коні через своїх урядників, а як ні, то підпомагає поодиноких хліборобів, що закуповують коні.

Підпомога лежить в тім, що краєва Рада культури відпродує пошкодованим хліборобам коні в двох третинах ціни, значить третину опускає, або селяни самі купують коні, припроводжують їх до краєвої ради культури, а та звертає їм третину ціни, за яку оцінить ся коні.

Узглядніється тільки тих хліборобів, яким дійсно вороги забрали коні, або яким громада потверджує, що вони потерпіли через війну багато шкоди. Крім того мають хлібороби, які самі справляють собі коні, принести посвідку про ціну, яку вони заплатили за них. Підпомога уділяється, на скільки вистарчить кредитів, а краєва Рада культури дає позір на те, щоби люди, що торгають кіньми, не брали ще й підпомоги. Нехлібороби не входять взагалі в рахубу.

Моторові й парові плуги дає ся туди, де посілість надається ся для оранки такими плугами.

А що се надається ся лише при більших групах, то селяни, які хотілиби користати з моторових чи парових плугів, мусили би за згодою збити до купи сумежні грунти із цієї причини. Як би це зробили, то треба тоді подати просьбу до правительства на моторовий або паровий плуг.

Оране моторовим плугом коштує найменше 40 корон за морг, крім того ще й харч для провідника мотору.

Для набуття насіння преліміновані також великі кредити, і добре було би, якби поодинокі хлібороби вже зголосили ся через свої громади на насіннє на озимину.

Положене рогової худоби на Буковині катасстрофальне. Годівля свиній, кіз, овець, дальнє годівля дробу і риби а також пасічництво цілковито знищено війною.

Для відгодовання всіх цих галузей призначено також великі кредити. Закуповує, заправляє і розвідає худобу на плекане (рогову худобу, свині, вівці і кози) краєва рада культури в порозумінні з краєвим правительством. Роздає їх краєва рада культури, і тому всі подання того рода треба подавати до краєвої ради культури Чернівці, вул. д-ра Райса ч. 10.

Рішено утворити годівляні стації і давати субвенції на деякі звірята.

Задля браку худоби думаюти давати вівці й кози.

Та через те, що в наслідок великого браку худоби в цілій Австрії дістати худобу не тільки дуже тяжко, але достарчити для цілого краю її

неможливо. Доповнити стан худоби можна тільки на протязі літ, помаленьку.

Але щоби вже тепер мати першенство, треба вносити дотичні бажання до краєвої ради культури. І для садівництва ухвалено малі кредити, яких можуть домагати ся пошкодовані від краєвої ради культури.

Тут подано в головних рисах все, що вже, а що ще буде зроблено для відбудови хліборобства. Зміни, як би які зайдли, подамо до відома нашому селянству, коли буде треба.

Посол Антін Лукашевич.

Єдиний національний фронт.

В разомі із співробітником Київського „Відродження“ про відношене австрійських парламентських партій до повстання Української Держави заявив редактор „Ukr. Korrespondenz“ п. Вол. Калинович м. и.:

„Серед австрійських парламентських партій більше ворогів, як приятелів. Німецькі буржуазні партії, як партії державні, все йшли разом з Поляками, за що діставали польську підмогу в боротьбі з південно-словянсько-чеським бльоком. Тому вони на українське питане дивлять ся через польські окуляри, хоч, що правда, у тих партій нема такої зажерливості і ненависті до Українців як у Поляків. Більш прихильними до Українців є християнські соціалісти, партія, яка поклоняється ідеалам покійного убитого архієпископа — наслідника престолу, відомого українського прихильника. Австрійські соціалісти ставлять ся до українського питаня прихильно, (?) однаке ця партія, як принципіально опозиційна, не може мати великого впливу на внутрішню, а тим більше на заграницю політику монархії.“

Одверто вороже становище до української держави займає бльок Чехів і південних Словян. Вони вправді є ворогами польської політики в Австрії, але стоючи на загально словянському, ліпше сказати, на словянофільському ґрунті, на повстання української держави вони дивлять ся як на розбиття загально-словянського фронту. З цього приводу український клуб є сливів ізольованій в австрійському парламенті. Одно тільки відрядне, що після берестейського миру прийшло до зближення між Галичанами і Буковинцями, а то тим більше, що лідер Буковинців п. М. Василько показав себе дуже зручним і далекоглядним політиком, висловлюючи довіру графу Черніну, який підписав берестейський мир. Тепер Українці в віденському парламенті ідуть єдиним національним фронтом, не беручи під увагу в даний момент клясових і партійних ріжниць, і одиноким бажанням Галичан є, щоби і тут на Україні, в час будування української держави, всі Українці об'єднались в стремлінні до одної мети: з'організувати Україну як силну і культурну державу“.

На Україні.

Гетьман про будучість України.

Віденська „Reichspost“ подає розмову свого київського кореспондента з гетьманом Скоропадським. Гетьман висловив бажання тісної пріязні між Україною і осередніми державами, признаючи з відчіністю, що Австро-Угорщина і Німеччина успішно помагають Україні.

Своєю найвищою цілю назвав гетьман незалежність України. Способами для осягнення сеї цілі являють ся для него: упорядковані політичні і фінансові відносини, виховання народу і власна оружна сила. Не знати ще, які будуть граници України, та се замітне, що Україна має велику притягаючу силу. Міністер заграничних справ Дороженко приймає щодня депутатів із сумежних областей, з Кубані, Дону, які бажають отримати з Україною.

Гетьман вважає необхідним і прилучене Криму до української держави, яка без Криму не була би здібна до життя. Чорне море є для України однокою морською дорогою, а тільки Крим має пригожі для морської плавби пристані. Україна потребує флоту для торговлі і вдержання свого державного становища.

Одним з важніших державних задач є управильнене валюти. Се питане звязане із справою земельної реформи. Селянам буде дана земля дірогою державного викупу у великих земельних власників.

Гетьман у своїй дальшій розмові застеріг ся проти підозрівання його о симпатії для царської Росії і висловив ся: „Болить мене, що ті обвинувачення, які приписують мені нечесну і постидну ролю, поширилися і знайшли віру навіть серед інтелігенції австрійських Українців. Оскільки знаю, австрійські Українці не є соціалістами. Вони так само стоять на засаді пошанування власності іго-

рожанського ладу, як я, і у своїй програмі не стоять за конфіскацією землі і большевицькими експериментами.“

Покласти основи правного ладу в державі — це одно з перших завдань гетьмана. Одночасно з будовою держави треба буде дбати про народну освіту. Час покаже, чого гетьман бажав би і що він може зробити.

Що до відношення до Росії, то гетьман заявився за приязніми взаєминами, які повинні з собою удержувати всякі сумежні держави.

Вкінці заповів гетьман відновлене давної ко-зацької організації, бо в сильній армії бачить він найкращу запоруку ненарушимості і волі України.

Компетенція австро-угорського воєнного суду в Одесі.

„Одескія Новости“ з 5. червня доносять:

Австро-угорським командантам був виданий вчера приказ про вините з державно-карної підсудності в подільській і херсонській губернії з містом Одесою, а також в заняті австро-угорськими військами части катеринославської губернії та про переставу нище означених проступних вчинків компетенції австро-угорського воєнного суду.

Винято 18 ролів ріжних проступних вчинків: за поміч проступникам в нарушеню воєнних обов'язків, за поміч дезертирам, за шпіонство, за нарушене публичного ладу, за повстане, за насильство і злонамірені вчинки проти зелінниць і їх майна, за нарушене телеграфів і телефонів, за ушкоджене чужої власності і за підпал, завдане смертельних ран, за убийство, тяжкі тілесні ушкодження, рабунок, крадіжка, обман і поміч для злочинців.

За всі ті злочинні діла судити-муть австро-угорські воєнні суди, суди австро-угорської краєвої оборони і суди угорських гонведів.

Заборона української мови.

Діло доносять з Одеси:

Уповажнений Українського Правительства в Одесі генерал Гербелль, що прийшов на місце генерального комісара Комірного, видав підчиненим урядникам в Одесі і в губ. Подільській, Херсонській і Таврійській наказ, щоби не уживали урядової мови української, тільки російської, наявіть в зносинах з австро-німецькими властями. Проти цього всі тутешні українські організації внесли до українського правительства протест і жадали покарання українського урядника, який в українській державі забороняє уживати українським урядникам української державної мови.

Підмоги для невійськових осіб, ранених у війні.

Богато наших людей, особливо в Галичині і Буковині, що і не були на війні, потерпіли тяжко від воєнних подій, особливо ті, які були близько боєвої лінії або в самій лінії. Багато тяжко по-калечені, інші знов остали на цілій вік каліками або навіть заплатили житем.

Щоби прийти тим нещасливим жертвам війни з помочию, видало правительство закон з 31. грудня 1917 р. В. з. д. ч. 525 і виконуючий розпорядок міністра суспільної опіки з 23. січня 1918 р. В. з. д. ч. 79 про державні запомоги для цивільних осіб, ушкоджених у війні, і їх родин.

На основі того закона і розпорядку державну запомогу можут одержати:

1. Цивільні особи, посідаючи австро-угорське го-гороханство, які не беручи участі в бою були ушкоджені наслідком воєнних подій. Не належить ся отже підмога особам, що брали участь в боротьбі.

2. Родина згаданих під 1) осіб як і родина тих цивільно ушкоджених осіб, які наслідком ушкоджені померли.

Услівя такі: 1. Щоби особи що старають ся о запомогу були в потребі значить, щоби їх конче потрібне удержане було загрожене або їх здібність зарібкова була ушкоджена.

2. Родина ушкодженого зглядно помершого наслідком ушкодження мусить ще виказати дальнє, що удержане її в хвили ушкодження кормітель родини було зависиме від його праці зглядно від доходу осягненого його працею і що наслідком ушкодження дохід ушкодженого або зовсім устав, або пізнав такого зменшення, що вже більше не вистарчає на удержане осіб, що старають ся про підмогу. Не потребують того виказувати особи, яким ушкоджений після постанов нашого цивільного закона був обовязаний давати удержане. Після постанов цивільного закона має жінку удержанувати муж правесних і неправесних дітей аж до часу, поки вони самі не зможуть заробити на своє удержане, батько відтак мати, дальнє маєть удержанувати дітей правесних діді по вітці а вкінці діди по матери. Родичів і адоптованих родичів мають удержанувати рідні згл. адоптовані діти. Ті особи одержать підмогу, хочби ушкоджений в хвили ушкодження не удержанував їх.

Замітити годить ся, що закон зачисляє до родини ушкодженого не лише своїх його, але взагалі всі ті особи, яким ушкоджений давав удержане.

Яке ушкоджене дає право до підмоги?

Належать тут в першій мірі ушкодження від куль, гранатів, шрапнелів, відтак від бомб кинених з літаків. Можуть дальше старати ся о підмогу люди, які орючи в полі, або в який інший спосіб без своєї вини спричинили вибух гранату і стали каліками прим. стратили зір. Не можна також відмовити права до підмоги особам, які без своєї вини були ушкоджені австро-угорськими, союзними або ворожими (російськими військами) чи то наслідком необережності війск чи може з інших причин. В тій справі треба побоювати ся, що власти вияснюють муть постанови закона в не-користь сторін, тому пожаданім булоби, щоби наші люди від відмовних рішень політичних властей вносили жалоби до адміністраційного Трибуналу у Відні.

Висота підмоги для цивільно ушкоджених.

Висота державної запомоги для цивільно ушкоджених залежить від їх звичайного місця осідку в часі ушкодження і від степеня зменшення здібності до зарібковання.

Виносить отже державна запомога для цивільно ушкоджених:

а) Коли їх здібність зарібковання зменшила ся ще найменше о 20 проц., але не більше як о 40 проц., 30 К місячно і то без огляду на їх місце осідку.

б) Коли їх способність зарібковання зменшила ся приайменше о 40 проц., але не більше як о 60 проц.: 1. у Відні 48 К місячно, 2. в містах зачислені до I. і II. класи активальних додатків для державних функціонарів 45 К місячно; 3. в усіх прочих місцевостях держави 42 К місячно.

в) Коли їх здібність зарібковання зменшила ся від 60—100 проц.: 1. у Відні 54 К місячно; 2. в містах зачислені до I. і II. класи активальних додатків для державних функціонарів 48 К місячно; 3. в усіх прочих місцевостях держави 45 К місячно.

г) Коли заходить цілковита нездібність до праці, спричинена ушкодженем: 1. у Відні 60 К місячно; 2. в містах, зачислені до I. і II. класи активальних додатків для державних функціонарів, 54 К місячно; 3. у всіх прочих місцевостях держави 48 К місячно.

Висота підмоги для родин цивільно ушкоджених і для родин осіб, які померли наслідком ушкодження.

Жінка і правесні діти а дальше члени родини, які з цивільно ушкодженім жили безпосередно перед його ушкодженем в єднім господарстві, дістають запомогу в тій самій висоті, в якій одержують її цивільно ушкоджені.

Члени родини, які не жили з ушкодженим в спільному господарстві, дістануть лише стільки, стільки ушкоджений давав їм на удержане, однак в ніякім случаю не більше, як інші члени родини.

Звичайна висота державної запомоги не може виносити для кожного члена родини цивільно ушкодженого. Лише тоді, коли стараюча ся о підмогу особа жила з ушкодженим сама одна в спільному господарстві і є постійно нездібна до праці, належить ся їй під услівем, що невільно ушкоджений наслідком ушкодження дізвав приайменше о 50 проц. зменшення здібності до зарібковання або помер, запомога в подвійній висоті; отже коли прим. убитий граматою жив сам один з маюю неспособністю до праці, то мати одержить не 48 лише 96 К місячно.

Загальна сума запомог, призаних для всіх членів родини, які з ушкодженім жили в часі його ушкодження в спільному господарстві, не може при 20—40 проц. зменшенні здібності до зарібковання перевищити квоти 180 К, при 40—60 проц. зменшенні здібності до зарібковання 288 К, при 60—160 проц. зменшенні здібності до зарібковання 324 К, при цілковитій нездібності до зарібковання 360 К місячно.

Членам родини особи помершої в наслідок ушкодження признає ся підмогу в такій висоті, в якій дістають її члени родини ушкодженого, коли наступила цілковита нездібність

зборах ряд резолюцій, які доцільно та різко виявляють те, чим боліє серце в наших грудях. Тільки одна Ваша ухала по моїй та по думці інших товаришів противорічить дійсності. Думаю тут на домагане, висловлене під 7-ою точкою опублікованого звіту.

Панове товариші й п-ні товаришки! Сумніваюся, чи розумали Ви належито над тим, яке мляве свідоцтво убожества виставили Ви собі своїм „рішучим“ зазивом до видлу товариства „Українська Школа“ в Чернівцях; бо коли-б розумали, то певно не пустили-б його в світ. Дивно мені дуже, що помимо того, що на Ваших зборах були красні одиниці, допустили вони до того, щоби обкідувати грязею свої національні інституції. Закиди, які робите, цілком безпідставні. Проживаю вже від довшого часу в Чернівцях і маю найліпшу нагоду слідити за житлом і бутем згаданої наукової інституції, тож почуюмо ся морально з'обов'язаним відперти рішучо наклепи подібного рода.

Що до учительського складу тої наукової інституції мусить призвати кождий розсудний чоловік, що се збир таких людей, яким з огляду вже на їх просвітно-виховавчу здібність не поспіє ніхто нічогосько закинути. В теперішніх воєнних часах не має ніодна державна наукова інституція на деякі предмети фахових сил; а „Українська Школа“ може похвалити ся під сим зглядом тим, що зуміла на кождий науковий предмет приєднати неабияких учителів.

Що до другої половини Вашої резолюції, то мушу заявити, що вираз „добір у якості прийманої молодіжі“ не вяснює точно, чого хотіли Ви виразити. Слово „якість“ можна віднести так що до моральности як що до умової здібності. Чи думали Ви на перше зрозумінє, чи на друге, чи на одно та друге, Ви знаєте! Тільки здається мені, що не знаєте, яким острим оружием може послужити той вираз, головно із зрозуміння що до моральности, нашим, на всяку сенсацію чигаючим „добрим“ сусідам із півночі та з півдня! Такими словами не кидається навіть і тоді, коли-б і опиралися на певних даних, а не то, безосновно. Коли-б справді запримітили Ви щось такого, що вразило Вас, то повинністю було би звернути ся впрост до міродайних чинників із рішучим жданем зарадити лихови, а не трубіти на весь світ.

Товариші й Товаришки! В сих важких історичних хвилях, які судила переживати нам доля, не випадає нам підгрізати необдуманою критикою того, на виборене чого тратили ми в протягу довгих років богато енергії та праці. Не руйнувати нам, а будувати!!! Згляньмо ся тільки навколо себе, то певний я того, що найдемо досить необробленого поля, що облогувало протягом останніх років. Приглянемо ся критичним оком у душі наших найменших братів під соломяною стріхою, а побачимо кілько буряну треба виполоти на нашій національній ниві там, де його дійсно розплодилося, а не берім ся очищувати тій ниві, яка вже очищена й видає стократні плоди.

На місце тої резолюції можна було поставити відозву до всего українського учительства, щоби не підкопувало в теперішніх критичних часах народного довірю до себе, а старалося всіма силами скріпити його, щоби скупчили всі національні сили до борби за національні права. — З поважанем: Олександр Банатюк, народний учитель черновецького повіту.

Поворот збігців на Буковину.

Ц. к. міністерство внутрішніх справ приділило слідуючі повіти згл. місцевості до групи Б, то є області, в які поворот не є ще загально дозволений а лише під лекшими услів'ями: З політичного повіту Черновецького: громади Бояни, Гоголіна, Легучени-Тевтула, Новоселиця, Котул (Кут)-Байнський, Лукавиця, Маморниця, Цурини, Стара Жучка, Камеральні Ленківці, Добринівці, Нова-Жучка, Приватні-Ленківці, Раранче, Садигора, Топорівці; З політичного повіту Гурагуморського: громади Борі, Гурагумора, Пояна-Мікулі, Гліт, Ліхтенберг, Солка; З політичного повіту Кімполунгського: громади Валепутна, Вана і Фрасин; З політичного повіту Радовецького: громади Бурла, Німецькі-Бадівці, Сатулмаре, Горішні-Мілешівці, Волоскі-Бадівці, Волоске-Сатулмаре, Камеральний-Шипіт; З політичного повіту Серетського: громади Банчешти, Гадикфалва, Мушениця, Серет; З політичного повіту Сторожинецького: громада Сторожинець; З політичного повіту Вашківського: громада Вашківці; З політичного повіту Вижницького: громади Багна, Бергоміт н./Ч., Чорногузи, Лукавець, Підзахарич, Виженка і Вижниця. Звертає ся увагу на се, що громади, приділені до групи Б, по часті знищені.

Для повороту в висше названі громади важні всі засади:

1. Збігці мають ся зголосити по документи подорожні (легітимація після візиря 8 постанов

начальної команди Кв. Нр. 1000 для подорожування) у політичної власти повітової — або державної поліції — або управи бараків, яка в дані разі після їх теперішнього побуту є принадежною.

2. Збігці, які побирають державну запомогу або цілком бідні, дістануть вільну ізду на ц. к. і к. угорських державних і приватних лініях на вільний перевіз їхніх річей на підставі відповідних поручень, виставлених політичною владою повітовою згл. державною поліцією.

3. О скілько можливо, будуть власти зложувати збірні транспорти людей, які вертати муть в ті самі або сумежні громади.

Збігці, які занедужали на заразливу хоробу або підозрілі, що хорі, або можуть когось заразити, тимчасом від повороту виключені.

Збігці мають доказати, що они від початку війни щиплені від віспи.

Поодиноко вертаючі збігці з баракових тaborів получать на дорогу харч на 3 дни.

Поодиноко подорожуючі збігці з громад мають ся самі заохотити о харч на 3 дни. В тій цілі они одержать на свою просьбу з днем виїзду державну запомогу на 8 днів наперед готівкою.

Середники поживи, насіннє, худоба та відповідна скількість пащи, які візьмуть зі собою збігці, вертаючі збірнimi транспортами домів, не підлягають нігде і ніякій ревізії і не сміють бути утікачам відібрани.

Поодиноко вертаючі збігці хіснують ся тим самим правом, що викажуть ся легітимація подорожки та транспортами посвідками на середники поживи, насіння та пащи, виставленими політичною владою повітовою або державною поліцією місця їх відіздзу.

4. Збігцям, які побирають державну запомогу, буде виплачувати ся запомога ще 60 днів, числячи від дня їх повороту до місцевості їх сталого побуту.

В тій цілі видасть їм власть для збігців разом із легітимацією для подорожки приписану посвідку про дотеперішне побiranе державної запомоги для збігців.

В цілі осягнена згаданої державної запомоги мають збігці в дома сейчас по їх повороті зголосити ся в принадлежної власти повітової згл. державної поліції, при чим треба вказати ся висше згаданою посвідкою.

Дальша виплата державної запомоги для збігців з висше вичислених громад через 60 днів незалежна від повороту домів в певнім речинци.

Рівнож не буде здержана виплата згаданої запомоги в місцевості їх теперішнього побуту тим збігцям, яких місцевість сталого побуту лежить в області групи Б, а які туда не повернуть.

Підписуйте воєнну позичку в „Рускій Касі“

Чернівці, ул. Петровича 2.

НОВИНКИ.

Тов. „Народний Дім“ в Чернівцях. По 4-ох роках зібрали ся видл тов. 6-го с. м., щоби нарадити ся над справами товариства. Радник Пігуляк, як 1-ий заступник голови, згадав насамперед ширим словом померших членів видлу, а то голову тов. о. радника Галіпа, і членів зел. ад'юнкта Олександра Калмуцького та дир. Гаврила Гордого. На місце двох поспідних вибрано касієром уч. Юрія Кавулю, а господарем радника Івана Воробкевича. „Народний Дім“ не потерпів завдяки опіки Українців, що мали в нім свій „Військовий Клуб“, книгохріні і и. канцелярії, майже ніякої школи, хиба що спалено паркан докола огорода. За те в бурсі ім. Федьковича, де перебували на переміну російські і австрійські шпиталі, пропав весь інвентар. Списати сі школи і починити відповідні кроки задля їх винагороди, поручено управителеви бурси. Господареви передано стягнуті залеглі чинші від усіх партій, що були приміщені в домі. Ухвалено починити приготовання до поновного отворення бурси з новим шкільним роком. Товариство находить ся у великих клопотах зглядом сплати залегліх від 4-ох років довгів, які тяжать на обох реальностях. Чи не спромоглись би буковинські Українці на конечне діло: ратувати ся одиноке майно народне тим, що приступали як члени-основателі, вплачуючи раз на все незначну в сей час суму всього 50 корон? Панове громада, спішіть з помочию! Присилайте вкладки до „Руської Каси“ в Чернівцях!

Митрополит др. Репта висъявив у Відні минувшого тижня о. Манастирского, бувши консисторіальний архімандрита, на мітрофора.

Нова українська часопись у Відні. Починаючи від 15-го червня с. р. буде виходити у Відні 8 разів на місяць на німецькій мові українська часопись „Ukrainische Blätter“. Названа часопись ставить собі задачею: інформувати ширший політичний світ про наші політичні і культурні змагання з загальноукраїнського становища без огляду на партії. Часопис виходить ме в накладі 10.000 примірників. До співробітництва в газеті запрошено всіх видатніших українських і німецьких публіцистів. Газету видає редактор тижневника „Ukrainische Kogresspondenz“ проф. Володимир Калинович. Часопис „Ukrainische Blätter“ має власних кореспондентів в Києві, Харкові, Одесі, Львові, Чернівцях, Берліні і Монахії та буде в найтіснішій контакті з українськими політичними кругами. Умови передплати: 18 корон річно, 10 корон піврічно, 6 корон чвертьрічно. Адреса редакції і адміністрації: Wien, XV, Costagasse 7/10, від 10-го липня: Wien, VIII, Albertgasse 26, T. 13 und 18. Видавництво просить поспішити з замовленнями, щоби можна усталити наклад, що при теперішній дорожнечі дуже важко.

Головний Видл тов-а „Укр. Школа“, зібраний на засіданні дня 3-го червня 1918, відкидає з обуренем закид, зроблений у 7. точці ухвал учителів вижницького повіту (надрукованих в ч. 15. „Буковини“ з 31-го мая 1918), немов би то склад учительського збору і учениць прив. учительської семінарії, т. зв. „Української Школи“, був невідповідний. Видл стверджує, що за останні роки ні з одного боку не підношено ніяких замітів проти сеї одинокої у нас на Буковині чисто національної жіночої семінарії, що противно шкільні власти висказували ся все похвально про розвій сеї школи й наділили її правом прилюдності. Видл зазначує з притиском, що згадана резолюція не подає ні одного конкретного закиду ані факту і тому являє ся простим наклепом. Того рода необдумані і неумотивовані напади на свою рідну інституцію осуджує Видл як найостріше. — За Видл тов-а „Укр. Школа“: — Др. Вол. Бриндзан, секретар.

Процес проти польських легіоністів. Дня 8. с. м. розпочинає ся в Мармарощині головна розправа проти цілого ряду осіб, які належали до розвязаного польського помічного корпусу. Більша часть польського помічного корпусу розміщеного в області східної часті краю по знищенню зеліннич, телеграфічних і телефонічних ліній Снятин-Чернівці і Лужани-Кіцмань, опустила самовільно місце постою на захід від Чернівців з очевидним наміром перебити ся на Україну. Наши військам вдалося запобігти сему намірови і придергати більшу частину корпусу, мимо сего, що він пробував ставити оружний опір. До 120 офіцірів і 3500 мужів розоружено і перевезено до Гушт, де ровночото судові доходження. На основі сих доходжень обжаловано 91 офіцір і 24 жовнірів легіону, які мають відповідати перед воєнним судом. До 100 бувших легіоністів будуть переслухані як свідки. Прочих членів розвязаного польського помічного корпусу, о скільки були вони австрійськими чи угорськими горожанами, вято під перегляд. Нездібних до військової служби ув'язнено, а тих, яких при перегляді призначено здібними до дальшої військової служби, втілено в міру кваліфікації до ц. і к. армії.

Подяка. Український жін. комітет для одержання сирітського приюту складає ширу подяку паням, панам і громадам за зложені жертви на приют, а то: Парохіянам гр.-кат. обряду в Чернівцях, пані добр. Тащукові, п-ні посл. Лукашевичіві, п-ні Василевичеві і австрійському генералові Н. Н. Громаді Горішніх-Станівців і Вивіза за те, що добре. Теодор Лакуста і Михайлло Лютик зібрали 3 мішки пасок і 300 яєць і о. О. Квасницькому, що згодив ся відступити згадане добро для приюту. Громаді Сторожинці і громаді Барбіці та бурмістр. Іванові Грензееvi. Особливу подяку складає комітет суди панові Данчулові за ініціативу в згаданих громадах. — За комітет: Ольга Калужняцка, голова; Стефаніда Марфієвич, секретар.

Український жін. комітет для одержання сирітського приюту, обов'язаний висказати подяку голові др. Артимовичеві і всему бувшому комітету для уладження свята „Воскресення України“, що дохід з концерту в честь Тараса Шевченка призначили на сирітський приют. Прийміть велику подяку в імені безприютних дітей, котрих існування лежить лише в руках жертвовавців. — За комітет: Ольга Калужняцка, голова. Стефаніда Марфієвич, секретарка.

Загубив ся хлопчина, тепер дванацятилітній Василь Габуз з Чорного Потока, білявий-весняків'яний, що на зелені съята 1916 р. втік був перед Москлями до Кіцманя, відки пропав по нинішній день. Хто би знат який слід по нім, най повід

ДО ВСІХ!

Знов прийшов поклик до населеня, щоби воно дало державі средства до дальнішої змоги провадити війну.

Держава й цим разом ступила на випробований шлях воєнної пожички і має повне довіре до господарської сили населеня, яке з своєго боку знов у виду величавих успіхів нашої оружної сили задокументує повне довіре в щасливе закінчене цеї світової борні підписанням воєнної пожички.

Міцніше як коли-небудь стоять тепер склепінє держави так під військовим як і господарським зглядом, а про яке вже говорили, що воно мертві; а проте воно не захиталося навіть тоді, як о него били великі хвилі найбільш заїлої ворожнечі.

Мара російської небезпеки, яка страшила нас цілими десятиліттями, щезла може й на віки. **Мир на східнім фронті ручить за відержане**, а союзні армії навернуть і тих повних ненависті ворогів на заході, які ще й сьогодні, задурманені своїми безсвітними провідниками, не хочуть сковати меча.

Так як герой на фронті сповняють і будуть сповняти свою повинність на фронті, так мусимо і ми тут позаду все поставити на те, щоби мир, якого не можна було осягнути в дорозі порозуміння, силою вибороти.

Це повинно бути метою осьмої воєнної пожички! Кождий може, повинен і мусить взяти участь в воєнній пожичці!

Підписати воєнну пожичку: це обовязок кожного чесного горожанина в державі.

Хто підписанем воєнної пожички хоче підперти знані вже сьогодні шляхотні цілі ц. к. австрійського військового фонду вдів і сиріт, той хай передасть підписане воєнної пожички через сей фонд.

Той, що підписує воєнну пожичку, не має ніякої некористі через те, бо краєвий заряд передає підписки після офіційних виказаних в проспекті услів'ях далі, а цілі ц. к. австрійського військового фонду вдів і сиріт значно змінюються.

Обезпечене в воєнній пожичці через

одиноке українське товариство обезпечення „КАРПАТИЯ“ у Львові

дає і тим можність взяти участь в підписанню воєнної пожички, які не встані дати вітчині більшої суми в готівці.

Услівя „Карпатії“ найкорисніші з усіх інших. Письма з поясненнями можна кожного часу одержати

в бюрі товариства, Чернівці, Ринок ч. 3

як також у всіх урядах, властях і мужів довіря організації, яка простирається по цілому краю.

Осьма воєнна пожичка мусить успіхом перевищити дотеперішні сім, вона мусить своїм успіхом й дальше показати нашим ворогам, що нашої держави не можна знищити, бо в цій державі живе населене, що дає державі, що державі належить ся, щоби вона закріпила своє істноване.

Най кождий, кому попадуть цих кілька стрічок до рук, — перестане на хвилину свою роботу і най підпише в якій небудь формі воєнну пожичку. Кождий може, кождий мусить це зробити, щоби ділами показати, що він любить рідний край і що йому дорога оборона вітчизни.

Члени Надзвірної Ради тов. „Карпатія“:
Посол Антін Лукашевич.

Посол Ілля Семашко.

Жадуйте ся!

Нім обезпечити ся в воєнній пожичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропагованого обезпечення воєнній пожичці через

Українське товар. обезпечення

„КАРПАТИЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кождий без ріжниці віку платить при 14-літнім протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок смерти річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Загальний Депозитний Бажок Філія Чернівці

вулиця почтова ч. 1 (Централь в Відни).

Акційний капітал і резерви Корон 121,5000.000

— відновила свою діяльність тут на місци. —

Переводить всі банкові трансакції. Втворяє біжучі рахунки, корисне опроцентоване гроши на кonto-коррент і вільні від провізії жіроконта

з кождочасною виплатою.

ВИДАЄ ВКЛАДКОВІ КНИЖКИ. Купує і продає вартісні папери, купони, векселі і чеки, зберігає і заряджує вартні папери, дає задатки на папери, які йдуть на біржі.

Кредитові листи і виплати на всіх місцях монархії. Приймає підписки на воєнну позичку.

Вивідів і рад уділяється дуже радо.

“БУКОВИНА”
виходить що пятниці.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплату:
річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса”.
Ціни оголошено:
Рядок петитів двошальт-
товий 60 сot., в тексті 2 K.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сot.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині”.

Горожане!

По світлих побідах на всіх полях бою стоять наші війська глибоко в краю ворога; ані одної пяди землі нашої вітчини не держить вже воріг в своїх руках; по заключенню миру на східнім фронті усміхається нам як надгорода за побіду тривалий загальний мир!

Але щобися осягнути сю ціль, треба, щоби до нашої висоти на полях бою стала також висота економічна.

По осьмий раз вже кличе Вас вітчина, щоби позичили її средства, які конче потрібні для війська та для послідного переведення накиненої нам боротьби аж до цілковитої побіди.

Осьму неоподатковану $5\frac{1}{2}\%$ ову воєнну позичку можна підписувати в часі від 28. мая до 2. липня б. р.

Підписуючі мають в тім речинци право вибирати між неоподаткованою довгосплатною (сорокрічною) $5\frac{1}{2}\%$ овою державною позичкою у відтінках від 50 К до гори а неподаткованими короткосплатними державними асигнатами, які можна від 1. червня 1923 почавши піврічно виповідати. Воєнні позички найбезпочнішим посіданем. Попспішайте всі до місця підписування. Пам'ятайте всі, що великий вислід воєнної позички є великою побідою над неприятелем!

Кождий добрий Австрієць, кождий добрий патріот, кождий мешканець нашої цареви вірної вітчини Буковини мусить підписати VIII. воєнну позичку і він підпише її!

Чернівці, дня 31. мая 1918.

Ц. к. краєвий президент:
ЕЦДОРФ в. р.

* * *

До сей відозви президента краю мусимо додати кілька слів з нашого боку.

Віна вимагає передусім грошей, гроший і ще раз гроший. А вже теперіша віна з'їла більше гроша, як всі попередні віни разом. Не стало вже величезних сум дотеперіших сім воєнних позичок, стала конечна позичка осьма не тільки в нас, але у всіх воюючих. В Німеччині кожда дальша позичка перевишила попередні. Сей зрист суми кождої нової позички свідчить про зрист на “ї” віри в побіду і є заразом її найможнішою підпорукою, бо без гроша нема зброй, а без зброй і найкоробрійше військо нічо не вдіє. Скаже може дехто, що доста вже сеї віни, і коли не не буде гроша, то буде й конець війні. Вони ніби так, і не так. До віни а й до миру треба двох і ю й ісмирніший чоловік не може жити в спокою, коли лихому сусідові не хоче ся. Наша держава здавляла безліч разів, що готова мирити ся. Тесаме сказала тай каже й Німеччина. Та ба, вороги не хотять мирити ся, хиба що за ту ціну, яку поставили собі за ціль, розпочинаючи віну, себто коли Австрія й Німеччина дасть їм краї на які вони є осіли ся. Сего вони дамагають ся ще й тепер, немов би вони були чобідниками а не Німеччина й Австрія, що держать велику частину італійської й французької землі в своїх руках. Такий мир неможливий, бо він зробив би і з нас же братів і рабів лютих ворогів. Тому мусимо далі бороти ся, доки й послідна надія, яку покладають вороги на Американців, покаже ся даремною, чого запорукою є дальший побідний похід Німців у Франції й наше сильне становиско в Італії. Коли згине й ся надія ворогів, наступить мир, який заповідає ще сего року навіть французький міністар Клеменс, який доси найзважтіше троюдить проти нас. Щоби допровадити віну, яку ми доси виграли на всіх фронтах, до доброго кінця, ко-

нечно, щоби осьма і мабуть послідна воєнна позичка видала як найбільшу суму.

А добрий конець віни не тільки для Австрії конечний, але потрібний і для українського народу по сім і по тім боці кордону. Осередні держави Австрія й Німеччина признали перші самостійність і незалежність України, заключили з нею мир і помагають її зробити лад і порядок у себе дома. Правда, послідний переворот на Україні затривожив був Українців, але обаву перемогло перевідчене, що сильна і віл ворожої Московщини незалежна Україна для Австрії й Німеччини конечно потрібна, наколи остаточна перемога наших ворогів може закріпостити знов Україну, бо інтерес Англії і її союзниць потребує саме одноцільної і тимто сильної Росії, на яку вони в сїй віні покладали найбільші надії.

Незалежна Україна з'їза потрібна і нам австрійським Українцям, що вже на підставі Берестейського миру надіють ся красної долі й у себе дома, не згадуючи вже про сильну підмогу на будуче. І на Буковині запідітають ся вже добре для нас наслідки Берестейського миру і проявлять ся небавом ясно для кожного.

Ось тому то й інтерес нашого рідного народу наказує нам як найсильніші підписувати сю нову позичку всину.

Наши домашні вороги відчувають вже новий вітер, що починає віяти на Буковині, і давай знову рити проти нас так, як рід й доси, пятіночі нас зрадниками доти, доки діла наші а їхні не показали, хто чим діше. Ти що раді побачити в нашім краю знов ворогів? ти, що покладаєш свої надії на остаточну побіду ворогів, або хоч на нові мірові угоди: ти наші вороги пускати у світ клевету, що буковинські Українці противні новій воєнній позичці, значить противні прийти вітчині в поміч в послідній і найприкрішій хвилі боротьби з єю ворогами. Сею клеветою хотять наші домашні вороги обchorнити нас в хвилі, коли має рішати ся доля нашого народу в Австрії, коли є ознаки, що жде нас красна будучість, що скінчить ся пановане усіх наших домашніх ворогів у краю, що й ми станемо господарями у своїх хаті, де були доси чужими наймитами.

Думаємо, що кожному з нас стане ясно, на що вороги пускати такі клевети. Чейже так само ясно буде кожному, що нам конче доказати ділом, що й се така сама підла клевета, як усі попередні. А докажемо се тим, що як найбільше підписувати мемо й сю нову воєнну позичку, що наш бідний народ, який стілько натерпів ся в сїй віні, як ніякий інший, зложить і на сю позичку, як на всі попередні, все, що зможе.

Тому, братя і сестри, підписуйте кілько мага! Се гріш найбезпечніший, непропащий а користно уміщений, бо принесе нам не лише відсотки грішми, але й красну долю!

На Україні.

Один із членів нашої редакції говорив з українським міністром заграницьких справ п. Димитром Дорошенком, комісарем тимчасового російського правительства для Галичини й Буковини. Д. Дорошенко виніс особливо приємні згадки зі свого побуту на Буковині, яку він широ полюбив, розпитував ся богато про нашу відому писательку Ольгу Кобилянську та про інших своїх знакомих у Чернівцях. Про політичну ситуацію на Україні Д. Дорошенко далеко не годить ся з думками, які стрічають в українських часописах. На його думку покищо не грозить ніяка непезека для України з боку сусідних західних держав. Не загрожує українській державності нічого і з боку міністерства Лизогуба. Українські партії зробили велику політичну помилку тим, що не хотіли приймати міністерських посад. Ба й сам Д. Дорошенко мусив виступити з партії соціалістів-федералістів, щоби перебрати міністерство закордонних справ, у якім саме тепер потрібно широго Українця для оборони важливих інтересів української держави. Попереднє правительство залишало тяжкі гріхи за собою, бо не подбало про установлені свіх гра-

“BUKOWYNA”
Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.
Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowitzgasse Nr. 2.
Annoncenpreise
Kleiner Anzeiger: 1 Petitzelle
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.
Pränumerationspreise:
ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K
Einzelnummer 20 h.

ницеї української держави і не забезпечило для неї Бесарабії, якої чорноморське побереже надзвичайно важне для України, ані Криму, без котрого не можливий воєнний флот український, а без него й нічим не забезпечена би була чорноморська торговля, найважливіша запорука розвитку економічних сил України.

Українські політичні партії зле зробили, що заборонили своїм членам брати участь у міністерстві Лизогуба. Коли вже не бажали попирати правительство гетьманське, то могли позволити своїм членам особисто перебрати міністерські посади. А то стало ся таке, що в теперішнім міністерстві є й неукраїнці з партії кадетів і октабристів. Партиї російських кадетів і октабристів згодилися на участь у правительству поодиноких своїх членів. Це й Українцям треба було зробити.

Теперішнє правительство українське. Лизогуб не гірший Українець як і сам Дорошенко, а про Василенка ніхто не скаже, що він не Українець. Інші міністри стоять усі на становищах державної самостійності України. Міністерство, правда, не соціалістичне, а ліберальне. Заховуючи прінцип приватної власності, воно гадає перевести дуже широкі земельні реформи в користь селян і, як того буде треба, вивласнювати велику земельну посільство.

Газетні вістки про русофіаторські заміри правительства не вірні. Правда тільки, що по міністерствах і інших урядах настановляється урядників і неукраїнської народності. Але це робиться тому, що між Українцями брак ділових людей в фаховим образованем. Згодом це зміниться: ми матимемо й своїх ділових людей. При обсаді урядничих місць і тепер мають першенство Українці перед усіма іншими. Інші міністри сливі кожного дня запитують Д. Дорошенка, чи не знає він Українця задля того чи іншого урядничого місця, або чи який компетент справді добрий Українець.

Час балачок для Українців минув, а настала пора тяжкої ділової роботи коло будови української держави, на що треба богато ділових Українців усюди. Церковна мова лишила ся українська. Але міністерства не можуть зреши ся ділової праці людей, які не знають української мови. Та їх реферати перекладаються ся на українське. Від самих Українців залежить, достарчити правительству потрібне число українських ділових людей. Але не дивно, що таких покищо мало і що з конечності мусить ся запозичати ся у чужих, коли згадати, яке тяжке було становище українства в Росії за старого правительства.

Д. Дорошенко надійно глядить на будучість української держави. Не далекий уже той час, коли запанує на Україні лад і законність, без чого ніяка держава не може розвивати ся, а тим менше молода держава, яка тільки що починає своє життя і має увійти в міжнародні зносини з цілим світом. Перші ступні ледви що зробила Україна. Вони не були легкі. Найближі дні принесуть зі собою велики політичні завдання. Українцям треба напружити всі свої сили на те, щоби передовсім забезпечити українську державність і самостійність. На це вимагається ся з'єднання усіх громадянських сил українства, щоби виявити живучість нашого народу. Що по дорозі стрічаються деякі перепони, це природна річ. Нам доводиться будувати Україну при обставинах, які й старим державам справляють чимало труднощів.

Так говорив Д. Дорошенко, Українець відомий з давніших часів. Це давній український діяч а не „мартоўський“ Українець.

— в — т.

Відповідь гетьмана делегації спіоробітників міністерств.

Делегати спіоробітників міністерства земельних справ, справ внутрішніх, заграницьких, торговлі, фінансів, земініх доріг, почт, канцелярії державного секретаря і з'єднені ради комунікації на Україні подали гетьманові записку, в якій пояснюється, що причиною конфлікту між спіоробітниками і радою міністрів є те, що до ради міністрів увійшли особи ворожі українській державності, що й являється ся причиною шалючої в теч-

першню хвилю анархії, яка уже почала було стихати. Співробітники державних інституцій довели до отвертого конфлікту, розуміючи, що поступити так приказує їм громадянський і національний обовязок. Представивши в записці факт усунення з міністерства людей, які стояли близько народу і для яких ідея української державності так само дорога як і для гетьмана, і заміні їх людьми не відповідальними у нічі перед Україною і не звязаними з нею, тому й небезпечними і шкідливими, — записка звертає увагу голови української держави на се, що в інтересах укріплення української державності, введення дійсно демократичного правління в центрі і довкруги нього, обезпечення прав державної української мови і установлення відповідних умов праці співробітників Українців, необхідно: 1. правительству вести тверду національну і демократичну політику; 2. назначити на відповідальні становища свідомих громадян-Українців; 3. повернути до урядів всіх безосновно, проти закона, відправлених Українців — співробітників міністерств, особливо ж співробітників міністерства земельних справ; 4. обезпечити правною винагородою співробітників відправлених із зменшеною персоналу; 5. припинити русифіаторську шкідливу для держави політику; 6. усунути з будинку міністерства з'оружену силу. У відповідь делегації гетьмана прирік, що прийме всі необхідні міри для полагодження піднесених в записці питань і що його одиноким змаганем є утворити самостійну, ні від кого независиму державу.

Інтервенція Петлюри у президента міністрів Лизогуба.

„Діло“ доносить: Голова Всеукраїнського Союза земств Петлюра одівдав голову міністрів Лизогуба з метою вияснення питань, що торкаються останніх подій у багатьох повітових земствах, питання про участь представників київського земства в праці комісії князя Голіцина по перегляду земського статуту. Лизогуб прохав Петлюру подати йому записку з зазначенням конкретних даних про незаконні вчинки української влади у відношенню земських діячів. Подані ж Петлюрою факти з цього приводу Лизогуб передає на розгляд раді міністрів. В питанні-ж участі представників земства в комісії перегляду земського статуту Петлюра зазначив, що серед земських діячів викликає здивування ігнорування представниками земства комісії питань, що близько торкаються всіх земських працівників. Лизогуб зазначив, що в комісію князя Голіцина запрошувалось осіб лише персонально, а не по принциповій належності до громадянської чи політичної групи. Наприкінці Петлюра прохав Лизогуба не чинити перепон скликаному на 16-го червня з'їзові членів Всеукраїнської спілки земств. Лизогуб обіцяв із свого боку перепон не ставити скликаню з'їзу. Також з боку міністерства внутрішніх справ не має перепон скликання в Харкові ветеринарного з'їзу.

Новий український представник у Відні.

Урядово оголошено іменоване Вячеслава Липинського представником української держави у Відні. Вячеслав Липинський походить з старої української шляхти, яка опісля спольщила ся. Перебувши в молодім віці еволюцію повороту до народності, покиненої предками, належить він від яких 10 літ до активінних українських діячів. Особливе значіння прикладав до публістичних і історичних публікацій в польській мові з метою виказати спольщеним українським родам на Україні обовязок вернутися до українського народу. Крім менших публікацій видав у сій області збірник п. з. „dziejów Ukrainy“ (1912). В 1909 р. видавав з цею цілю в Києві журнал „Przegląd krajowy“. За цю його діяльність часто нападала на нього польська преса. Вячеслав Липинський скінчив фільософічний факультет у Krakowі і містив свої історичні праці в Записках „Наук. Тов-а“ ім. Шевченка у Львові.

Проект земельної реформи на Україні.

Рада міністрів розглядає такий проект „тимчасового права про порядок набування і продажі землі в області української держави“: 1. Кождий власник господарсько-рільних і лісних грунтів, в тім числі і пайкових, має право продавати їх без всякої обмеження; 2. Державний земський Банк купує землю і ліси без обмеження скількості; 3. Кожда фізична або правна одиниця має право набувати при помочі купна-продажі, а також силою даровизни і полюбовних актів або з ліквідації грунтів пайки з тим застереженням, що ті пайки не можуть перевисходити 25 десятин; 4. Гуртки і стоваришена поодиноких рільників мають право набувати землю при помочі купна-продажі, силою даровизни і полюбовних актів без обмеження скількості, але під умовою, що поодинокі пайки, призначенні для кожного з учасників купна, будуть розграниченні до хвили зладження акту продажі і що учасників купна обов'язувати норма вказано в статті 3-ї цього закону; 5. На випадок переступлення ким-небудь при купні вказаної в 3-ї статті цього закону норми, земля, що перевисходить

норму, переходить безоплатно в посідання скарбу, причім справу переходу землі по скарбу рішає суд силою процесу, який піднимают органі міністерства рільництва; 6. Набування землі поодинокою особою в скількості, що перевисходить норму, вказану в 3-ї статті цього закону, допускається тільки в кождім поодинокім випадку за приволом міністра рільництва для публичних, промислових і інших господарсько-рільничих цілей, згідно з приволом, зазначенним в самім акті. Нагляд над здійсненем цих цілей купцем вкладається ся на по-вітіві і губерніальні рільні комісії, що мають повноваження; 7. Поміч в злучених з приписами цього закону організаційних і поміркових працях мають давати згадані в 6-ї статті цього закону рільні комісії; 8. Право набувати ліси при помочі купна-продажі, дістають приватні особи, союзи і стоваришена в кождім поодинокім випадку тільки силою приволу міністерства рільництва; 9. Загально-російські і українські закони, а також розпорядки цих правительств, суперечні з цим законом, завішується аж до часу знесення цього закону.

Всі договори в справі купна-продажі землі і ліса, на котрі акти продажі зладжено перед 31-го грудня ст. ст. минувшого року, заховують обов'язуючу силу і мається ся їх затвердити усталеною дорогою.

Отсей проект земельного закону — після донесення найновіших українських часописій — прийнято українське правительство і 9-го червня с. р. мало його проголосити.

Чи буде скликаний парламент?

Від часу відрочення парламенту переговорює правительство з поодинокими партіями, то знов партії між собою, щоб урухомити парламент. Та вигляди на спокійну працю в парламенті чимраз то все менші. Німці домагаються ся від правительства провідного становища в державі, закидаючи, що Австро-Угорщина не надгородила Німців за їх вірність, жадають здавлення славянських державних змагань і тіснішої злук з Німеччиною. Чехи знов, невдоволені наїненем окружних старостів, протестують проти союза Австро-Угорщини з Німеччиною, бо наслідком ся злук Австро-Угорщія попала в залежність від Німеччини, протестують також проти абсолютистичного полагодження національних справ. Словінці знов маніфестаційно зложили присягу, „що неустрасимо витревають в борбі за свою національну державу аж до побуди самозначення народу“. З німецької сторони були спроби призискати Поляків та Українців для більшості в парламенті.

Поляки зажадали в першій мірі ревізії берестейського міра і запевнення, що Галичина не буде поділена. Українці знов додержані берестейського міра і поділу Галичини. Розуміється, що під такими умовами мусіла розбити ся спроба Німців, довести до порозуміння між Поляками та Українцями...

Тоді Німецький союз перегорював з Поляками. Переговори дійшли були вже далеко, та тут прийшла велика несподіванка так для Німців як і для правительства. Правительство видячи, що серед таких заостреніх обставин парламент не зможе радити і що йому прийде ся шукати більшість з дня на день при кождім важнішім голосуванням, поставила зногоу боку домагання, де жадає запоруки, що парламентарною дебатою і голосуваннями над евентуальними внесеннями і питаннями про внутрішні і загранічні політику не будуть нарушенні інтересів держави. Та такої певності правительство не може мати.

Цілком несподівано для Німців і для правительства прийшли ухвали польської парламентарної комісії в Krakowі, де між іншим ухвалено жадати уступлення кабінету д-ра Зайдлера, через те, що він мав перебрати з обов'язання поділу Галичини.

Та сі польські рішення відіпхнули від Поляків німецькі партії. Німці вважають ухвали польської парламентарної комісії ударом в спину, добачають між рядками резолюції намір у Поляків: увійти в союз Чехами, як що ті їм забезпечать неподільності Галичини. Заразом добачають Німці в домаганням Поляків уступлення д-ра Зайдлера відмінені війни Німцям, бо д-р Зайдлер провадить тепер політику в дусі німецькім; зважив ся першим з міністрів на поділ Чех на окружні ста-ростства.

Як бачимо, то вигляди на скликання парламенту незнані. А речинець, до якого відрочено парламент (30. червня), вже кінчиться ся. Без парламенту не можна полагодити також державних конечностей. Податки побирає правительство без жадних повновластій, а так само затягає і воєнну пожичку.

Такий стан не може довго тривати. Або парламент, або правління без парламенту на підставі § 14. Та від ери пок. Штиріка кождий міністер вагається хопити ся за сей спосіб. Др. Зайдлер заявив навіть провідникам парламентарних партій, що він до осені не думає примінити § 14. Се має бути також бажання монархії. Та як і до того часу не приде до порозуміння між партіями і запезпечення парламентарної більшості, то § 14 неминучий. Що в Австро-Угорщі заносить ся на сильніший курс, можна судити по тім, що на місце уступившого міністра внутрішніх справ гр. Тоттенбурга прийшов др. Віденська преса широко обговорює ухвали Поляків і судьбу кабінету. Всі висказують думку, що др. Зайдлер таки останеться, а як подастися до димісії, то одержить поручене від цісаря скласти новий парламент.

Австро-угорська офензива проти Італії.

Офензива, якої сподівалися Італії, прийшла. Урядово доносять, що на 15. червня рано по обох боках над Півночю і по обох боках Бренти наші армії по кількагодиннім масовим артилерійськимогні пішли наступом на Італіїв і їх союзників. Група війск полевого маршала Бороевіча в багатьох місцях виборола собі переправу через Півну. Корпуси ген.-полковника Вурма, поборовши захоплені опір коло Сандона до Півнів і по обох боках зелізничного шляху Одерцо-Тревіза, на широкій фронті здобули ворожі становища. Війска архікн. Йосифа заняли нечайно ворожі становища на східній березі Монтельо і вдерлися в сей гористий терен. Ген. кінноти кн. Шесбург ранений гранатом під час переправи його корпусу. Число бранців, полонених над Півночю, виносить 10.000. До сеї пори донесено про яких 50 здобутих гармат.

Також перший напір по обох сторонах Бренти мав поводжене. Поморюючи сильний опір неприятеля і всілякі перешкоди лісистих гір повних ярів, наші війска в багатьох місцях вдерлися аж до третього ворожого становища, причім полонено 6000 Італіїв, Французів і Англіїв. Однака осянгні користі змогли мі тільки в части вдергати. На схід від Бренти треба було перед переважаючими сильними протинаступами неприятеля, попертими гарматним огнем з фланки, уступити назад з гори Ранієро, коли між тим Італіїв на північних збочах Граппі йшли надармо приступом на наші батальони, які чіпилися там перших ворожих ліній.

В лісистій полосі Семи Громад наші полки стрінули наступну групу, яку союзники приготовили вже в попередніх дніх. Супроти протинаступу сеї групи ми уступили з часті здобутого терену.

Під Рівою, в відтинку майора архікн. Максіміліана забрали ми Італіїв Доссо Альте. В обласні Адамелло випробувані гірські сотні здобули приступом Корно ді Кавento, причім забрали 100 полонених і 3 ворожі гармати.

Число полонених зросло до сего дня на 30.000 а число гармат до 150. Урядове звідомлене підносить між іншими хоробрість українських полків.

Обезпечуйте ся в воєнній пожичці!

Ми певні й переконані, що кождий з нас відізве ся на поклик цісаря й держави й підпише, скілько зможе, на осьму воєнну пожичку. Та не оден радо підписав би воєнну пожичку та в него готових грошей нема. Та є спосіб і для тих, що не мають готового гроша стати в пригоді державі. Наше українське товариство обезпечень на жите і ренти „Карпатія“ у Львові, яке отворило свою філію й в Чернівцях, Ринок ч. 3., перепроваджує обезпечене у воєнній пожичці. За кожного, що обезпечує ся, платить товариство „Карпатія“ воєнну пожичку, на ту суму, на яку він обезпечувався. Той, що обезпечив ся, платить лише премії за обезпечене. „По упливі часу, на який дана особа обезпечила ся, дістає вона сама воєнну пожичку; умре та особа скорше, то дістають її сілу суму її наслідники і не платять далі жадних премій. Це є саме ті користі з обезпечення, яких часто не розуміють наші селяни і опираються ногами й руками проти обезпечення. На заході Австро-Угорщії мало знайдете чоловіка, який би не був обезпеченій. Тепер часи непевні. Ніхто не знає, що його чекає. Так тих там, що на війні, так і тих що дома. Нераз так трафляється ся, що чоловік, чи жінка вмре, оставить дітей без нічого, без куска хліба. А той, що обезпечений, знає, що як він і помре, то його діти дістануть бодай по ній певну суму грошей і не дадуть собі вже загинути. Дожив чоловік сам до того часу, на який обезпечив ся, то ті гроши, за які платив він незначні суми, приходять йому як би який дарунок. А готовий грі

на старість кожному стає в пригоді. Тому кличмо до всіх: Обезпечуйте ся! Обезпечуйте ся в нашім одинокім українським товаристві „Карпатія“, бо тим збільшуєте Ви нашу силу а для себе і своїх дітей робите велике добродійство.

Наші свідомі люди по селах головно-ж наша інтелігенція повинні розяснити нашим людям вагу обезпечення на житі і користі з воєнної пожички і обезпечення в ній.

Велике нещасте в Київі.

Столиця України, матір українських городів Київ, тяжко потерпіла за поспільні два тижні.

Не знати з якої причини вибух 6-го червняколо 10-ої год. рано огнь в артилерійських складах на Звіринці в Київі. Населене сполошилося страшними вибухами, який наступав один по другому. Сила вибуху була така страшна, що в середині міста, яких 4 кілометри від місця катастрофи повілітали всі вікна, розколювалися доми, людьми кидало об землю. Жертви катастрофи не почислено. Налічується їх близько 3 тисяч. За те сила-сильна ранених та потовчених. Шкода виносить сотні міліонів.

Особливо пострадав від вибухів Іоновський монастир. Набоєм збито на куполах хрести, а весь будинок має великі щілини. Общежиття монахів зовсім зруйновано, а самі монахи повтікали невідомо куди. Лише в руїнах було знайдено одного зомлілого монаха, якого відправлено в шпиталь. Садиба Іоновського монастиря робить таке враження, наче її бомбардували.

Очевидці оповідають, що в одній з печер знайдено 27 трупів монахів а лише 3-ох живих.

Шмати набоїв залитали в центральні частини міста, так, наприклад, вони впадали на В.-Васильківській, Бесарабці і навіть два набої залилися в двір Олександровської лікарні. Там вибило всі вікна, а хворі поскучувались з ліжок і скучились в корідорі. Хорі, які вже почали видужувати, повтікали з лікарні і їх ловили на Бесарабці і навіть на Бібліковському бульварі. Загальної картини катастрофи не можна описати, на стільки вона страшна. Обгорівші зруйновані будинки роблять гнітюче враження. Особливо постраждав будинок інженерної школи. Багато мешканців Звіринця лишилось без помешкання. Організовано широку допомогу постражданим.

Населене ще не очнулося від катастрофи на Звіринці, як на Подолу вибух великий пожар. Через вітер не можна було пожару згасити і щіла прибережна частина міста в вогні. Поверх дві тисячі родин остала без даха а їх майно жертвою полуміни. Не встиг Київ очуняти ся від більшовицького панування, а тут нове нещасте.

Підписуйте веснуу по-зичку в „Рускій Касі“

Чернівці, ул. Петровича 2.

НОВИНКИ.

До наших товариств. Міністерство соціальної опіки призначило значні кредити для опіки над молодію. Звертаємо увагу наших товариств, які статутарно поклали собі за ціль опікувати ся молодію, як бурси, захоронки, domi сиріті, аби як найскорше внесли подання до згаданого міністерства через політичні власти. Подання треба внести вже до 1-го липня. Тому треба вже вносити подання, в яких треба надати: рік засновання, ціль призначену статутом, річні видатки в головних рисах, покрите видатків (главно хто і якою сумою спомагає товариство), що робить ся для осягнення статутарної цілі, число молоді, над якою опікує ся. Підчеркнути треба головно число сиріт по вояках. Субвенції буде уділювати ся для удержання й основання бурс для молоді.

З прав. архідієцеїї. Нові генеральні вікарії, український і румунський, будуть іменовані не-бавом. Рівночасно буде відписаній конкурс на двох українських а двох румунських консисторських радників на місце померших радників Українців, ѿ. Семаки і Галіпа, і Румунів Бежана та Коки, з яких перший подав ся на пенсію а другий тяжко хорий.

Мадяри проти поділу Галичини. Гр. Теодор Баттіїн поставив на засіданю Палати послів інтерпеляцію, яке становище займає правительство

в справі полагодження польського питання, і чи правдива є поголоска, розширена в Австрії, що в означенім речинці мається предложить проект закону про створене окремої східно-галицької провінції. З огляду на те, що створене окремої східно-галицької провінції не дасть погодити ся ні з польськими ні з угорськими інтересами, питає він президента міністрів, чи він поробив відповідні кроки, щоби сему плянови, коли він мав справді здійснити ся, перешкодити. У відповіді на інтерпеляцію Баттіїн в Палаті послів в справі полагодження польської справи заявив президент міністрів Векерле, що жалує, що інтерпелянт в умотивовано запиту, певне на основі односторонніх інформацій,

критикував подібно поступоване німецького правительства в окупованих провінціях. Хоча маємо симпатії для Поляків, однак не можна заперечити історичного факту, що освобождене польського народу, якого й ми бажаємо, належить завдячувати співділанню наших і союзних війск. Се є історичний факт.

Не рано, не пізно... Митрополит висвятив с. м. у Відні вікарія Манастирського на митрополита, хоч се належало ся було зробити ще давно перед війною.

Іменоване. Іван Радомський, учитель гімнастики при реальній школі в Чернівцях, іменованій професором при українській учительській семінарії в Чернівцях. Проф. Радомський служить як резервний і відзначений вже тричі.

Осип Проскурницький ц. к. гімн. професор у Вижниці, тепер надпоручник при 10. Істор. бат. ополченців іменованій капітаном.

Прорізорична міська управа Чернівців нехтує українську мову, видаючи всі оповістки тільки в німецькій мові. Ото сими днями оголошено про отворене бюро посередництва робітників, про пожари лісів і про купелеві місця в Пруті, — все тільки по німецькі. Президент краю зарядив був на скаргу послів, щоби оповістки магістрату друковано і в українській мові. Начальник міста, пан Мінкуш, звиняв ся тоді, що оповістки були дуже пильні і не було кому зробити український переклад. Хоч ся вимівка нестійна, бо українська мова краєва, яку обовязані знати магістратські урядники міста із значним що до числа українським населенем, то мимо того наша „Народна Канцелярія“ була готова виготовляти переклади, аби усунути і сю перешкоду, яка показала ся тепер простою вимівкою. Просимо проте п. президента краю, наказати управі міста, щоби шанувала право української мови, якого ми не з'єдемо ся навіть задля того, що на чолі сеї управи стоїть урядник, який уходить за Українця.

Упорядковані могили Шевченка. Комісія київської губ. зем. управи в складі голови Петлюри і членів Корольова, Одрини, Ніковського, Дяченка, Ефремова, Лотоцького, Синицького та інших, яка іздила на могилу Шевченка для оглянення і обмірковання на місці пляну захисту могили, вважає необхідне змінити гору з боку Дніпра, огородити територію гори, зробити на горі доріжки, платформи, поставити столи, лавки, зробити новий гранітний високий постument під хрестом, провести воду на гору, впорядкувати кімнати і хати при могилі, закласти при них бібліотеку творів Шевченка а також присвячених йому; для потреб туристів поставити пливучу гостинницю, тимчасовий барак 40—50 кімнат та інше. Відпоручником до наглядання за виконанем цих постанов (пропозицій) сесія народної ради призначила Корольова. Поки що ремонтовано пливучий готель „Чайка“, що має 18 кімнат; здається туристам на три добі за 3 або 4 карбованці в добу. Ухвалено звернутись до голови канівської міської управи з проханнем відкласти віддачу оренди земель, котрі граничать з могилою, хутір Грушки, заснувати в цій місцевості село „Тарасів Кут“. На переведене цих заходів київське губернське самоврядування позичило у товариства південно-західних народних рад 15.000 карбованців. Офірено по оголошенню 2759 карбованців. (Нова Рада).

Памятки по Івані Франкові. Прошу усіх, що мають які небудь рукописи, фотографії і т. п. мого пок. батька Івана Франка, прислати на адресу: Петро Франко, пор. УСС., Львів, вул. Пінінського ч. 4. за винагородою або зворотом. За труд складаю з гори сердечну подяку. — Петро Франко, пор. УСС.

З нагоди Шевченкового концерту жертвував о. Т. Тимінський 50 корон на книжки для бідних учеників ІІ. держ. гімназії, за що йому скла-дає щира подяку дирекція.

На увагу нашим селянам. З кількох повітів дістали ми дописи з скаргами, що староства не хочуть виплачувати запомог на закупно возів і коней. В посліднім числі нашої часописи писалося про сю справу, тому пригадуємо її у відповіді всім дописувателям: Краєва Рада культурна сама закуповує коні через своїх урядників, а як ні, то підпомагає поодиноких хліборобів, що закуповують коні. Підпомога лежить в тім, що краєва Рада культури відпродує пошкодованим хліборобам коні в двох третинах ціни, значить третину

опускає, або селяни самі купують коні, припрова-джають їх до краєвої ради культури, або до філій при староствах, а та звертає ім третину ціни, за яку оцінить ся коні. Узглядніть ся тільки тих хліборобів, яким дійсно вороги забрали коні, або яким громада потвердить, що вони по-терпіли через війну багато шкоди. Крім того мають хлібороби, які самі справляють собі коні, принести посвідку про ціну, яку вони заплатили за них. Підпомога уділяється ся, на скільки вистар-чить кредитів, а краєва Рада культури дає позір на те, щоби люди, що торгають кіньми, не брали її підпомоги. Нехлібороби не входять взагалі в рапубу.

Похід проти архиєпископа Олексія. Як нас повідомляють з певних жерел, на 8-го с. м., до владики Олексія, що повернувся до Києва, як професор українського народного університету, і розпочав уже свої лекції, завітала, в тимчасове його лавське помешкання, делегація від Київських чорносотенців, і від імені об'єднаних зборів пас-тирського та парафіянського союзів та членів не-давнього епархіального „собору“ запропонувала йому негайно покинути межі Київської епархії, яко особі, що ніби вносить заколот в церковне життя. — „Нова Рада“.

Польські герой. „Нова Рада“ доносить: 22 травня ц. р. в село Титків, що в 5 верстах від Лабуни, з'явився отряд озброєних людей, чоловік 90. Одягнені вони були в німецькій уніформі, але по-мічено, що, зостаючись самими, вони говорять по польському, а в присутності сторонніх стараються, голосно не розмовляти. З'явившись, ці люди на-казали, щоб селяне знесли їм усякого харчу. Коли це було виконано, вони зібрали схід, загнали людів в панську стайню й почали без розбору бити їх. Побито коло 50 чоловіків. Той, хто подає ці ві-домості, малює так картину: „Бути раніше по-по обличу, доки чоловік не впаде, тоді роздягають і бить колючим дротом поки людина не опри-томніє. Ця екзекуція повторювалася до трьох разів у день. При екзекуції мав присутність місцевий поміщик Залєвський, який зловтішно примовляв: „ото будете знати, як грабувати поміщиків“ і ча-стував екзекуторів горілкою. З села почали вті-кати, куди хто міг усі, що так, чи інше були при-частні до селянського самоврядування, бо таких осо-бливно розшукували й били“. Як селяне самі зро-бллять собі ряд з польськими напасниками, то тоді буде то „українська дич“.

Тимчасовий мир між Україною і Росією. Тимчасовий мировий договір між Україною і Ро-сією підписано. Його зміст такий: Застановлене ворожих кроків, облекшене обочільного повороту до вітчини, виміна воєнників полонених, приготоване до виміни зелізничного матеріялу, покладене основа для торговельних зносин і готовість розпо-чати небавом окончні мирові переговори. Українсько-російський договір про завішене оружя оголошено. Повертаючись до вітчини дозволено взяти з собою 10.000 рублів для голови родини і дальших 2.000 рублів для кожного члена родини. В віймкових слугах можна підвісити сю суму до 100.000 рублів, коли ся сума є з ліквідації цілого майна. Далі установлено спільні комісії для товарообміну, видачі зелізничного матеріялу, відновлення поштового, телеграфічного і подорож-нього руху та для поставлення конзуїв і комісарів. На вчорашилі засіданю мирових делегацій розпо-чалися наради в справі державних границь. За-ступники совітського правительства домагають ся загального, свободного, народного голосування по етнографічному принципі, Українські делегати хотять допустити до голосування тільки в спірних випадках, о скільки сим не загрожені інтереси цілого державного організму. До порозуміння не прийшло.

Звертаємо увагу наших читачів на оголо-шенні тов. „Карпатія“ в справі обезпечення у воєн-ній пожичці на послідній стороні. Всяких інформацій в справі обезпечення уділяє бюро „Карпатія“ в Чернівцях, Ринок ч. 3. I. поверх.

Розписаний конкурс на дійсного учителя гімнастики на гімназії в Кіцмані. Поданя треба подавати до міністерства просвіти й віроісповідань найдальше до 30-го червня. Військові, що рефлек-тують на сю посаду, можуть зголосити ся й по-левою листівкою.

Пляни союзників в Росії. „Hamburger Fremdenblatt“ від 3-го червня с. м. пише: „Несподіваний наступ німецьких військ у Фінляндію розвів да-лекосяглі пляни союзників, які хотіли перетягнути совітську республіку на свою сторону й зробити її боєздатним фактором. Для переведення цього пляну мала Англія розпочати операції на півночі Росії, Японія в Сибіру, а Америка повинна була помогти Росії фінансово, заразом мала Америка посередничати між совітською республікою й со-юзниками. Воєнні приготовання були вже скінчені, а політичні переговори затягнулися. Тим часом війшли Німці на Україну й Фінляндію і цілій плян союзників рухнув. В англійських військових кругах передають, що Японія скоро оставить залізницу коло Владивостока російську область. Японія

І Англія погодилися вже з новим укладом ділекохідних справ і заключили між собою договір, який виключає тимчасово вплив Америки в Східній Азії. Однак Америка не здає позиції й старається ся грошовими засобами укріпити знов свої послаблені інтереси в Японії й Китаю, а своїм впливом в центральній Росії удержати противагу проти Японії. Також і Франція зайніла становище до заключених англо-японських договорів. Англія й Японія згодилися дати Франції бажані торгово-політичні концесії. В Англії очікують зараз з напруженем, як поступити даліше Америка.

Звичайні загальні збори товариства „Гімназіальна Бурса“ у Вижниці відбудуться в будинку ц. к. гімназії дnia 25. червня 1918 р. о год. 6-ї вечером з звичайним денним порядком. За виділ: о. І. В. Луцкого, за голову; Святослав Лакуста, секретар.

Загальні збори. „Каса пожичкова і щаднича для громади Кадобівці“ скликає на день 7. липня с. р. о год. 2. по полудні загальні збори товариства в школі будинку. На дневнім порядку буде: 1. Старшина тов. здасть справу про стан касових книг. 2. Справа сплати довгу і 3. Вільні внесення. **Старшина.**

Краєвий учительський з'їзд відбудеться в неділю, 23. червня с. р. в салі магістрату в 3. год. по пол. Окремих запрошень не розсилається. **Виділ краєвої уч. організації.**

Конкурси відписані до 28-го с. м. на посади директорів української гімназії в Кіцмани, прав. нім. реальної школи в Чернівцях, нім. І. гімназії в Чернівцях і рум. гімназії в Кімполунзі.

Арешт В. Самійленка. Арештовано розпорядженням повітового старости члена повітової управи по народній освіті, місцевого українського діяча та письменника Віталія Самійленка, причиною його арешту були рішучі заходи по українізації школи. — „Нова Рада“.

Хто мав би статути „Народного Дому“, „Рускої каси“ і „Селянської каси“ просимо прислати до адміністрації нашої часописи.

Хто знає, де находитися Василь Топала, син господаря Юрія Топали з Вовчинців, серецького повіту, який служив при 22. полку краєво-оборони (тепер Schützen-Rgt. Nr. 22), нехай подастися до відома батька Юрія Топали. — Wolczynetz bei Czegerkoutz a./Sereth.

Наука і штука.

Перша читанка (Буквар) для народних шкіл. Уложили Антін Крушельницький, Омелян Попович, Богдан Лепкий. З образками Олени Кульчицької. Видане „Української Культурної Ради“. У Відні 1918. Книжка дозволена до ужитку в народних школах розпорядком ц. к. Міністерства Просвіти з дня 29-го листопада 1915, ч. 35.632. Із друкарні Шарфого у Вецлярі. 80 сторін. Більш як 100 образків чорного друку а кілька в красках. Докладнішу фахову оцінку книжки подамо пізніше.

Шукаю Українки що пішла-би на село приготувати ученицю до III. ліц. кл. особливо з французького. Прошу зголосити ся ул. Франца 54.

Жадуйте ся!

Нім обезпечити ся в воєнній пожичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропагованого обезпечення у воєнній пожичці через

Українське товар. обезпечення „КАРПАТИЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кождий без ріжниці віку платить при 14-літньому протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Співанин Українських Січових Стрільців

Заходом „Артистичної Гостини Українських Січових Стрільців“. Відень 1918. На гарнім папері, в оправі, на 128 стор. 83 пісень з нотами на один голос, 68 образів. Ціна 5 К. Найвигідніше замовляти за послідплатою на адресу: Zentralleitung der Ukrainschen Legion, Wien VIII, Lederergasse 20.

Централь в Відні.

ОСІДКИ:

Баден, Чеськ. Камніц, Чеськ. Лайпа, Берні, Чернівці, Габлонц, Інсбрук, Краків, Літомір, Львів, Морав. Шніберг, Меран, Мідлінг, Найтшайн, Пільзно, Прага, Райхенберг, Тепліц-Шинав, Вінер-Найштадт і Цвітава.

Джерелний капітал

і резерви

К 120,000.000

Ц. к. прив. Банкова і міняльна акційна спілка „Меркур“

Філія Чернівці, Ринок 12, „Дім під 3 коронами“

відновила свою діяльність вже буде переводити банкові трансакції і зверне головну увагу на торговельні зносини східними державами.

Філія запрошує до підпису

8.

відновленої австрійської пожички.

Загальний Депозитний Бажок Філія Чернівці

вулиця почтова ч. 1 (Централь в Відні).

Акційний капітал і резерви Корон 121,500.000

відновила свою діяльність тут на місци.

Переводить всі банкові трансакції. Втворяє біжучі рахунки, корисне опроцентоване гроши на кonto-коррент і вільні від провізії жіроконта

з кождочасною виплатою.

ВИДАЄ ВКЛАДКОВІ КНИЖКИ. Купує і продає вартісні папери, купони, векселі і чеки, зберігає і заряджує вартні папери, дає задатки на папери, які йдуть на біржі.

Кредитові листи і виплати на всіх місцях монархії. Приймає підписки на воєнну позичку.

Вивідів і рад уділяється дуже радо.

„БУКОВИНА“
виходить що п'яниці.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплату:
річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно K
приймає „Руська Каса“.

Ціни оголошень:
Рядок п'ятірковий двошаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“.

Становище Українців в Австрії.

На останнім засіданні українського букошинського клубу виголосив посол В. А. Силько обширний реферат про теперішнє політичне положення. Він сказав: Ми маємо тепер дві кризи: конституційну і проживну. Поляки роблять відвічальними Українців за обі кризи. Польське коло, розпещене вже з давна всіма пратительствами Австрії, не дає в четвертій році війни державі своїх голосів для найконечніших правителів. Оправдує це тим, що берестейський трактат не сповнив всепольських бажань: Великої Польщі, до якої належали-б не тільки польською більшістю заселені області Австрії і колишньої Росії, але також і Німеччини, навіть тоді, коли там мешкала зникаюча меншість.

Прилучене Холмщини до української народної республіки а так само поділ Галичини на основі національного заселення обявило Польське Коло як casus belli (нагоду до боротьби).

Заохочені минувшістю, де пановане поляків над міліонами австрійських Українців при кождім важнішім парламентарнім голосуванню все більше зміцнялося, хоче тепер Коло польське в заплату за свої голоси для короткоручинцевої бюджетової провізорії і найпільніших воєнних конечностей, щоби берестейський мир не був ратифікований, отже щоби старожитна монархія зломила умову супроти тільки що відродженої, молодої держави, ба навіть ще більше, щоби Австрія перешкодила справедливі жадання своєї союзниці Німеччини на стратегічне за безпечення своїх границь, коротко Австрія мусить, щоби одержала короткоручинцеву бюджетову провізорію, відступити не тільки польські часті Галичини, але також і українську Східну Галичину.

Німеччина має втворити новій Польщі доступ до моря і зрезигнувати із всякої стратегічної користі побідного походу проти Росії; Україну, що принесла перший мир і промостила дорогу до всіх других заключень мира на сході, якої приязнені відносини до центральних мають величезну політичну й економічну вагу на будущість, мається зломанем умови загнати назад у руки Росії, і все то на те, щоби одиночкою побідницею з війни з прилученем областей, на які вона не має права і з відірванем австрійських країв, повстало відика Польща.

Німецькі війська і сини всіх австрійських народів увільнили конгресову Польщу а тепер мають збирати тільки одні поляки плоди цих побід а їх освободителі заплатити кошта. А все те за одно голосуване за бюджетову провізорію!

Австрійським Німцям представляє оден з членів теперішнього міністерства — др. Твардовський — дуже зручно, що тут розходить ся тільки о те, щоби помилку, яку зробив гр. Чернін в Берестю, направити, а Польське Коло й на дальнє готово підpirati австр. державу.

Те що Твардовський при тім, як це він зробив в своїм посліднім інтервю, втягнув. гр. Буряна і президента міністрів В. Екерлього, немов то й вони склоняються до його думки, мусіло поодиноких німецьких політиків, які не визнають ся добре в східнім питанні, скріпити в переконаню, що за п. Твардовським стоять міродатні чинники в державі і для мене це цілком зрозуміло, що німецькі партії, які в своїй жертволовивості для інтересу держави йдуть аж до крайного самовідречення, далися звести до переговорів, помимо того, що основа переговорів противиться німецьким інтересам.

Німці в Австрії мали досить нагоди з самого початку війни слідити затим, як відносилися німецькі національності супроти них і держави, і мусіли прийти до пізнання, що саме ми Українці з першого дня війни аж до сего дня йшли все плече в плече з австрійськими Німцями, не пробуючи при тім нарушувати як небудь Союза з Німеччиною, отже без екстратур, і хоч в наслідок російського сусідства і російської інвазії були вони виставлені на моральні покуси і дуже величі матеріальні страти, держалися все вірно Австрії. Тому переконаний я, що всі польські спроби, звалити на нас вину за парламентарну кризу, нічого не поможуть, і тому що Німці через польські махінації стоять тепер перед питанням: або згодити ся на великопольську програму, зменшити Австрію, як також відтрутити симпатії великої української держави, або взяти в оборону австрійських Українців, щоби їх проти їх волі не виділили з Австрії і прилучили до польської держави, мусять стати по нашій стороні. Я уповаю також на те, що вірність австрійських Українців цісаревій державі оборонить їх від того, щоби вони, як розіб'ється австро-польська розвязка, остали й надалі рабами польської нації в Галичині.

Українці виставили тільки один одинокий легіон в сїй війні: проти Росії а за Австрією; тому мають вони право що найменше жадати від Німців і австрійської держави те саме що поляки. Ми буковинські Українці мусимо рішучо застерегтися проти австро-польської розвязки, а найбільше проти пляну прилучення Східної Галичини до Польщі, бо ми були би цілковито відтяті від монархії.

Що до кризи в прогодівку, то багато балакається ся насмішливо тепер про „мир хліба“ з Україною. Цілковита нездарність австрійського уряду харчового розіслила розуміється ся населені і тепер стараються з одного боку винуватити в тім чинники а з другого боку необізначені зі справою або просто ворожі Українцям газети звернути вину на „недовір хліба з України“. Дійсно стоїть справа так, що без берестейського мира теперішня криза прогодівку наступила була вже перед кількома місяцями. Відпочатку цвітня йде збіже й інші проживні товари з України й Бесарабії до Австрії. Правда, не в такій скінності, як нам потрібно, але всеж таки тілько, що відсунено

тим крізу до тепер. Лишається питане без відповіди, чи не мали би ми багато більше довозу, як би то українське правительство, що заключило берестейський мир, лишило би ся було при правлінні й взяло би було на себе доставу збіжа, як воно то хотіло зробити.

А що я сам був при тих переговорах у Київі, то знаю, що українське правительство недоброхіть пристало на настірливе жадане рішаючих чинників нашого центрального харчового уряду, щоби ми самі, так сказати би, взяли на себе видобуте збіжа а українське правительство мало-б було тільки по можности спомагати нас морально. А цого не відмовили нам ані правительство Центральної Ради, ані певно й теперішній гетьман. З українського боку таким чином обов'язки виконано. А що наша машина задля здобуття поживи й на Україні невдало господарила, цого певно не можна приписати злій волі українського правительства. Через те й не може бути мови про недодержане договору з його боку.

Важне для здобуття збіжа було й те, що ми мали привезти на Україну як найбільше товарів для виміни — бою ся, що цого зобов'язання не додержано. Важне було й те, що український мужик ніяким чином не міг думати, що наші війська прийшли на Україну на те, щоби там наново запровадити в посіданні ненависного Йому дідича, щоби назад вернути дідичам землю вже призначену для розділу між мужиками. І тут здається зайджено з нашого боку дещо такого, що мужики зрозуміли як сторонність в користь великої посіlosti, чим погрішено їх настрай проти нас.

Нашим міродатним чинникам це все певно відомо. Тому вони, як я переконаний, ніколи не рішать ся на те, щоби з тенденційних обвинувачень в зломаню договору з боку української держави виснувати для себе право, уніважнити берестейський договір; зрештою цей договір з боку Німеччини вже ратифіковано.

Що буде з парламентом?

В попередніх числах нашої часописи писалими, що змагання д-ра Зайдлера до скликання короткої парламентарної сесії по всій імовірності остануться без успіху. Польське коло, користуючи в теперішнього трудного політичного положення, бажало би за всяку ціну вимусити на правительство д-ра Зайдлера, що їх пановане в Галичині не буде нарушено та що Галичина на дальнє останеться неподіленою. Про спосіб такого вимушення радило Польське коло тамтого тижня.

Стоять там проти себе дві групи: одна доказає ся безпреволочно сповнення всіх постулатів польських в області внутрішній і заграницяній політики та відповідних заяв д-ра Зайдлера і д-ра Буряна, друга стоїть за тим, щоби справу тактику оставити президії кола, тому що польські домагання не дадуть ся перевести в найближші будучності. Krakівські наради виявили перевагу першої, радикальної групи і є мало виглядів на те, щоби ся перевага перехилила ся на сторону поміркованих польських послів.

Навіть мимо уступок, які поробив вже польському колові др. Зайдлер, воно домагало ся, щоби про справу поділу Галичини не видано ніякого рішення без попереднього порозуміння з Польками. На те відказав д-р. Зайдлер, що такої

заяви він дати не може, бо се пересуджувало би розвязку національних питань в інших коронних краях; таке порозуміння з кожною політичною партією в краю було би свого рода плебісцитом, а правительство хоче у вирішенню національних питань мати вільну руку. За те др. Зайдлер заявив польським представникам, що вся справа по-ділу Галичини рішена буде конституційною дорогою. Стільки вимусили польські консервативні політики під проводом Білінського, — та се не вдоволило ще польських „радикалів“, і вони та-кою заявюю не хотять заспокоїти ся та за сю-щін дозволити на скликані літні сесії.

Не більше успіху мати муть імовірно за-ходи голови німецького національного союза проф. Валднера, щоб довести до порозуміння між Нім-цями і Поляками. Др. Валднер вислав президії польського кола лист, в якім заявляє готовість увійти в порозуміння з польськими послами, яке не шкодило би німецьким житеям інтересам під умовою, що Поляки разом з Німцями стануть до рішучої боротьби проти чеських і південно-славянських „замахів і плянів, небезпечних для держави“. Таке письмо здається не приманить Поляків до союза з Німцями. В німецьких і польських парламентарних кругах оцінюють тому вигляди на літні сесії парламенту дуже песси-стично.

Др. Зайдлер переговорював також з українськими послами, а 20-го червня відбулися українські послі кількагодинну конференцію з президією німецького національного союза д-ром Валднером і Тайфлем. Та про вислід конференції не ви-дано ніякого комунікату.

З огляду на те, що під теперішнimi обста-винами не можна найти більшості в парламенті подав ся др. Зайдлер з цілим кабінетом до ді-місії. Та цісар застеріг собі рішення про звільнене кабінету і поручив д-ру Зайдлеру тимчасово дальше провадити справи.

У відручені письмі до д-ра Зайдлера висказав ся цісар за полагодженем публичних справ в парламентарній дорозі і приняв вже на авдієнції провідників парламентарних партій. Ще цого тижня рішиться справа кабінету і скликання пар-ламенту. Тому що др. Зайдлер не може одер-жати більшості, думають загально, що буде утворене переходове міністерство під улюбленим мін. желізниці Бангансом або теперішнім міністром внутрішніх справ Гаєром, який в по-літиці не записана ще карта. Можливі ще й інші комбінації. Парламент мав би бути скликаний в такім разі ще перед 1-им липнем і полагодити бюджетсу провізорію, воєнну пожичку і податки.

Найновіші вісти приносять, що цісар, який був присутнім на раді міністрів, поручив через те, що Поляки невдоволені виключно особою д-ра Зайдлера, гр. Сільва-Таруці перегово-рювати з партіями про створене парламентарної більшості. Вдачається це, то стане гр. Сільва-Тарука президентом міністрів. Гр. Сільва-Тарука, який сам є чеським аграрієм обіцяє, що буде в справах, що обходять Німців придержувати ся курсу д-ра Зайдлера, але в справах галицьких то ні.

В справі воєнних причинок.

Давніше, до часу 1. серпня 1917. року ви-носили воєнні причинки всього 60—90 сотників денно на особу і то мало кому їх признано. Аж по трох і пів літах безпарламентного режиму, як зійшовся парламент в липні 1917, вказували послі на те, що причинки на удержані занадто малі і що треба їх призвати більше осарам.

В дійсності виникається ся тепер денно на Буковині майже один міліон корон причинок, бо саме на інтервенцію послів зарядив краєвий президент краю, щоби узгляднати лагідніше подання про воєнні причинки. Тим самим побирають воєнні причинки і особи, які, як би брати з праву строго, до того законно не управнені.

А про то послідними часами приходять скарги і депутатії до послів, не раз і по кілька сот, по більшій часті жінки, які ставлять неможливі до-магання в справі підвищеної воєнних причинок.

Не зважаючи на те, що такі подорожи до Чернівців коштують багато грошей, масові депутації не причиняють ся до того, щоби престіж нашого народу. Хто думає, що йому діється ся кривда, най вносить писменні подання до староства в українській мові. Посли подбають про те, щоби операти про воєнні причинки переглянуто й узглед-нено. То одна просьба до них, що побирають воєнні пожички. Староста тепер перетяжні пра-цею, бо є й важніші річи як воєнні причинки: пита-ня про відбудову краю. Най вони не нетерпле-влять ся, а почекають а справу їх полагодити ся. Наши народні канцелярії тають також про те, щоби нашим людям не стало ся кривди.

Та при всяких інтервенціях наших послів про підвищеної воєнних причинок закидувано їм, що багато тих жінок, яким підвищено причинок, ку-

пують за пібрани гроши всякі люксусові річи, пар-фуми, дорогі панчохи і т. і робили уважними по-слів, що як будуть і далі діяти ся такі річи, то таким жінкам, що марнують гроші, відбереться при-чинок.

Держава дає воєнні причинки на те, щоби жінка, якої муж пішов на війну, могла прокормити себе та діток своїх а не на то, щоби з всякими кумками частувала ся, купувала всякі витребеньки і нищила добутий гроші. Чоловік на війні тяжко переносить всі труди воєнні, багато з них і не верне, багато повертає каліками, а жінка наміст заощадити гроші про чорну годину, розтріньює його. Багато тих, що пішли на війну, мали й довги. Ті, що осталися дома, прийшли до грошей і поспла-чували довги, а хто за них заплатить, що в по-ло? Се-ж повинність їх жінок. Жінки повинні в першій мірі сплачувати довги. Як прийде чоловік до дому, аби знати, що він бодай спочине у своїй власній хаті, а не що його завтра на бубен пустять. Цих кілька слів тим жінкам і родинам під розвагу, що побирають воєнні причинки.

Загальні всеучительські збори в Чернівцях.

На засіданні „Комітету праці“, вибраного 17. лу-того 1918 р., з'їхалось учительство із всіх закутків цілої Буковини без ріжниці віросповідання і націо-нальностей дня 23. червня 1918 на „Загальні все-учителські збори“, котрі відбулися в великій сали магістрату в Чернівцях.

Збори отворив председатель директор Дубенський, котрій посвятив загадку помершому цісареві Франціві Йосифові I, як також підніс оклик в честь молодого Монарха Карла I.

Щире і тепле слово присвятив він пам'яті наших померших товаришів і співробітників на полях школництва.

Відтак председатель уділив слово референту тов. Ронгушеві, котрій в правдивих красках, але на жаль дуже сумних, представив безвихідне матеріальне положення учительства. Доказом сьому, сказав референт, най послужить ті чи-セルні листи і перекази учительства, які сповіщають, що много з них не могло прибути із землями одежі, як також гроша на покрите коштів подорожніх. В своїм рефераті виказав бесідник, що при теперішній дорожнечі, де средства поживи, опалу і одягу зросли о 50—500%, потребує учительство чотири рази так великої платні, щоби міг яко-тако прохарчувати себе і свою ріднію, бо вже в нормальних відношеннях учительська платні не виста-вали на покрите видатків. Рада шк. краєва признала учительству лише на сміх „Anschaffungsbeitrags“ в квоті 200—500 К.

Та позаяк край через воєнні лихоліття зістав на довгі роки вичерпаній і не буде міг прийти учительству в поміч, ставить референт резолюцію, щоби держава вже раз перевела удержані на-родного школництва і признала учительству вже раз законно чотири послідні урядничі ранги. Та що тепер воно в скорі неможливе до переведення, жадає референт, щоби правительство прийшло вже тепер народному учительству із такою допомо-гою, як мають державні урядники послідніх 4-х ранг (учителі школи вправ.). що рівняє ся 300% воєнному додатковому.

В імені учительства міста Чернівців промовив тов. Евген Бекул і представив їхнє тяжке положення і зажадав виплачення дорожнечого додатку ще за 1917 рік, відповідного додатку на 1918 рік, мобільного відшкодовання, признання надзвичайних додатків, системизовання національних клас при „ко-мунальних“ школах, посунення так зв. „заступників“ учительства із іспитом здатності до групи „про-візоричних“ та підвищеної грошевих запомог пенсіоністам, вдовам і сиротам.

Референт Іваніцький представив у своїм рефераті кольосальний звіт з кожним днем средств поживи з причини довго траєвої воєнної за-верюхи, що спричинює крайнє та розлучливе по-ложене учительства. Бесідник сказав, що коли держава не прийде в скорі з відповідною помочию, прийде ся учительству гинути з голоду.

Тов. Вайнер в імені товаришок зажадала рівноуправлення враз з товаришами-мушинами, бо праця і відвідальність учительства та сама.

В дискусії всі бесідники вказували на страшне та розлучливе положення учительства, та що коли держава сейчас не прийде з помочию, прийде ся учительству умирати з голоду або наложити на себе та свою родину руки — або покинути школництво, якому так ідейно було воно віддане, і знайти собі інше заняття, щоби удержані учительства і свою ріднію.

Відтак прийто слідуючі резолюції одно-голосно:

1. удержані народного школництва і зре-внані під зглядом матеріальним учительства з по-слідними 4-ма рангами державних урядників, а закім се наступить, щоби правительство підвищило 100%

дорожнечий додаток на 300%, чим вкінці зрівнає учительство в поборах із учителями школи вправ.

2. На внесені тов. Самоверського по-становлено рівночасно вислати делегацію до прези-дента краю, міністра просвіти, президента міністрів і до найснішого монарха.

3. На внесені тов. Вайнера прийто одно-голосно зре-внані в поборах учительські збори із мушинами-товарищами.

Відтак вибрано слідуючий екакутивний комітет, в котрій увійшли заступники всіх національностей: надч. Іваніцький Омелян, дир. Федорович П., учит. Бережан, уч. Самоверський П., дир. Дубенський, уч. Бекул, надч. Сорочан, надч. Галюс, уч. Брайлян, уч-ка Бер, уч-ка Крайс і уч. Людинський.

Які будуть реквізиції цього року?

На хліборобів звернені очі всіх, всі журяться тим, який буде урожай цього року, чи може буде ліпше, чи гірше. І правительство також за-нялося хліборобами, та не на то, аби прийти йому з помочию в його праці, але щоби як най-більше забрати плодів з його праці. На повільних і впертих при віддачі харчових припасів під час реквізиції будуть наложені острівні кари, острівні як тамтого року. Про ті кари та реквізиції говорилося богато на засіданні державної харчової ради у Відні. Подаемо тут важливий витяг із тих обрад.

15 корон за метричний сотнар бараболь.

В справі збору бараболь за 1918 рік прийто внесені віденського державного уряду для вижив-лення людності. Ціна бараболь остала та сама, 15 корон за метричний сотнар. За бараболі, які віддається до 25. липня с. р. підвищило правительство максимальну ціну на 20 корон за сотнар. Та підвишка що десять днів спадає, так що з 4. вересня обов'язує знов ціна 15 корон за метричний сотнар. Ті хлібороби, які віддають добровільно бараболі закладові для обороту збі-жем до 15-го грудня с. р., одержуть надгороду в квоті 5 корон за сотнар. В разі відбору бараболь через згаданий заклад до 1-го березня 1919 р. підвищується ся надгородна о дальших 2 корони. При примусовій реквізиції дістають хлібороби щось поверх чверті максимальної ціни і ма-ють понести кошта реквізиції. Другими словами: одержуть дуже мало або й нічо.

Великим містам, желізничним організаціям і великих воєнних підприємствах будуть приділені округи для закупна бараболь. В тих повітах не вільно нікому іншому продавати бараболь, як тим організаціям, під загрозою конфіскати. Го-ральні не дістануть бараболь до виробу спірту. Так бодай ухвалила харчова рада, хоч лише біль-шість дівок голосів.

Руїна господарства за кару!

Німецькі члени харчової ради покладали велику надію на берлінські переговори, після яких Німці будуть домагати при зборі і розділі харчо-вих приписів. З цого виходить, що при реквізиції будуть користувати ся австрійські власти німецькою помочию.

Ухвалено, аби броварам не дати цього року ямчено до виробу пива. Ухвалено також внесок, хліборобам, які не віддають збіжка, відобрati право самозаосмотрення, зн. хлібороб не буде сміти лишити собі запасів на житє, забрати весь запас збіжка і бараболь, а навіть весь живий ін-вентар, як корови, безроги, і дріб і т. Над виконанем нових розпоряджень в порозуміні з німецькими властями будуть надглядати осібні спеціяльні власті. (Які то власті будуть, не знати, та легко догадати ся). Відобрati селянинові все, по-чавши від збіжка, а скінчивши на дробі, значить знищити його цілковито і його господарство. Це така страшна і погубна в своїх наслідках кара, що не хочеться вірити, аби можна щось подібного ухвалити.

Половину млинів замикають.

Під час харчових обрад ухвалено також замкнути малі млини, віддалені далеко від желізниць, так що число млинів, зменшить ся на половину. Над млинами буде острій надзір. Раз замкнений за найменший проступок млин, не будуть більші отворати. Остаточно мають настановити найвище ціни на збіжку і на інші продукти на нарадах ні-мецького і австрійського правління в Берліні.

Як засмотрити міську і безземельну люд-ність в средства поживи, не ухвалено на разі нічого.

Ведуться переговори, щоби Галичину і Буковину відокремити під зглядом господарським і узгляднити ті тяжкі обставини, в яких находить-ся у нас хліборобство, назначити ціну за з

Оттак представляється вислід наради державної харчової ради. Для наших хліборобів не дуже потішний.

Головна Рада Галицьких, Буковинських і Угорських Українців в Київі.

Дня 21-го травня відбулося перше засідання Головної Ради Гал., Бук. і Угор. Українців після перевороту.

Засідання відкрив голова д. Лизанівський промовою, в якій з'ясував сучасний момент на Україні і висказував конечність супроти важності хвилі поширити склад Гол. Ради кооптованем нових членів. Пропозицію після короткої дискусії прийнято і назначено слідуєше засідання на другий день.

Дня 22-го травня відбулося вже засідання при співчасті деяких із новокооптованих членів. Темою наради було становище галицьких Українців на території Української Держави супроти нових обставин і справа полку Січових Стрільців.

Що до першої точки, то після довшої дискусії вирішено, що галицькі Українці, котрим інтереси Української Держави близькі і які вимагають, щоб всі стали до праці около будови нашої державності, — оскільки обставини корисно уложиться, віддадуть всі свої сили для рідної Держави.

Відносно розвязаного полку С. С. рішено, що в ниніших обставинах неможливо відновляти його існування, але в відповідній хвилі покликати і Стрілецтво до праці і участі в організованому української армії.

Відтак з причини, що голова Гол. Ради д. Лизанівський заявив резигнацію, выбрано на тимчасового голову полк. Коновалець, а остаточний вибір голови і перевибір цілої президії, яку рішено побільшити до 5-ти членів, відложити до дня 27-го травня.

В справі органу Гол. Ради, тижневника „Наша Думка“, постановлено: газету дальше видали з тим самим напрямом що досі т. зн. порушувати всі справи важні для нас з загально національного боку, не мішаючись у справі внутрішні і партійні.

В неділю дня 27-я травня о год. 11-ї рано відбулося засідання при співчасті комплєту старих і новокооптованих членів та гостей з галицької України.

Зібраних поінформував тимчасовий голова. Голова, відкриваючи засідання, завважує, що становище, яке витворилося зараз, може в великий мір вплинути на положення закордонних Українців, а через те старанням Ради повинно бути дбяне, щоби як з однієї сторони забезпечити наші інтереси так з другої дбати про це, щоби ніхто із закордонних Українців не робив на власну руку ніяких виступів, що тільки могло би утруднювати наше положення. В звязку з цими змінами Рада рішила поширити свій склад, кооптуючи нових людей, а так само президія складає свої обовязки.

Відтак приступлено до вибору президії, в яку увійшли: голова: полк. Е. Коновалець; заступники: професор М. Крушельницький і др. М. Галущинський; секретарі: М. Топущак і Ф. Калинович.

Після вибору президії Рада заслухала доклад про невідрядне матеріальне положення нашого народу в Галичині та акцію, яку зачав в тій справі так званий „Митрополичий ратунковий комітет“. Справу евентуальної допомоги рішила Рада взяти тимчасом на себе враз з Центр. Галицько-Буковинським Комітетом.

Після цього вибрано делегацію, яка мала би привітати з'їзд споживчих кооптив та відділено засідання на пополудні. На продовження засідання вечером обговорено сучасний стан, а також ті звістки про положення в Галичині, які подавали з гостей, що прибули в Київ. „Наша Думка“.

З ПОЛЯ БІТВ.

На італійському фронті впали сильні дощі, вода на Північній підійшла і заляла простір на кілька кілометрів. Перехід через ріку дніми був перерваний. Через те прийшлося проводити армії відтягнути війська з хребта Монте-Лло і правого берега Північного. Хоч перехід через ріку був дуже утруднений, то наші війська виконали наказ так, що неприятель нічого не заважив. На опушенні місця отворив неприятель тураганий вогонь. Неприятельська піхота рушила до наступу, та її прогнано нашою далекострільною артилерією.

В Тиролі на плоскогір'ї Азіяго перейшли Італійці до протинаступу, щоби відбити назад простір, який вони стратили від 15-го червня. Та завдяки хоробрості наших незрівнених війск всі наступи Італійців відбито і наші війска проганяючи неприятеля заняли значні частини передніх ліній противників на горі Азолено і Пертика. Визначилося в цих боях багато полків між іншими українськими 9. полк інфanterії.

На французькому фронті Німці сперлися над Марною. Більших боїв нема хиба битви в повітря та артилерії.

Між Аппа і Альбер наступають Французи і Англійці, та всіх їх наступи відбито кроваво.

Підписуйте воєнну позичку в „Рускій Касі“

Чернівці, ул. Петровича 2.

НОВИНКИ.

До нашої редакції звертаються богато читачів, щоби побільшити обєм часописи і видавати її частіше та що в теперішньому виді гатета за дорога, бо от мовляв польські газети обємом багато більші. Ми дуже радо видавали би частіше нашу часопись та ізза браку друкарні робітників тепер се неможливо. А що до обєму то ми радо би побільшили обєм нашої часописи, однак друк і папір тепер такі дорогі, що ми докладаємо багато до кожного числа. Польські і німецькі газети можуть позволити собі видавати часопис в більшому обємі, бо в них число передплатників таке велике, що їм не лише оплачуються всі кошти видавництва, але ще й заробляються на їм. Тому ті читачі, які хотіли би мати часопис в збільшенні обємі, най стараються придбати нам як найбільше передплатників, а як число передплатників буде таке, що нам буде оплачувати ся бодай друк газети, то ми побільшимо й без принуки обєм часописи а то будемо старати ся видавати її й частіше.

Від Адміністрації. Нема дня, аби до нашої адміністрації не приходили скарги від передплатників, що не одержують точно газети. Та вина тут не наша. Ми висилаємо точно кожному передплатникові часопис. Вину ноносить пошта. Видно панам листоношам не хочеться доставляти газет і вони або не доставляють її зовсім, або відсилають назад. Ми вже в кілька разів випадках мали таке, що чоловік сам прийшов до адміністрації, замовив і заплатив за часопис а часопис вертається з місця призначення з допискою „незнайдений тут“. Звертаємося з просьбою до дирекції пошти в своєму імені і наших передплатників, щоби вона подбала про те, аби листоноші доставляли точно часопис. Хто не дістане часопис, най рекламує, а вишлемо йому в друге. Реклама пишеться на картці чистого паперу, з одного боку адресу адміністрації нашої газети, а з другого свою адресу і число часописи, яке не дійшло.

Пам'яті Ярослава Весоловського. 21. червня минули перші роковини смерті пок. Ярослава Весоловського, бувш. редактора нашого днівника. Під враженем передвасної смерті сього много-заслуженого діяча української преси заложено „Фонд українських журналістів ім. Ярослава Весоловського“, а також фонд для поставлення пам'ятника на могилі покійного. Та перший запал швидко остиг і від довшого часу про оба фонди нічого не чути. В нинішні сумні роковини звертаємося до людей, які сею справою займаються, з просьбою, щоб вони поки-що бодай справу поставлення пам'ятника довели до полагодження, а то місце, де спочиває покійний, виглядає неначе всіми забуте. Стільки пише „Діло“. Покійний Весоловський був також через кілька літ редактором нашої часописи. Тому й наше громадянство повинно докинути грудку на його могилу і спричинити ся своєю лептою для поставлення пам'ятника сему заслуженому чоловікові.

Укр. Парл. Репр. проти мін. Твардовського. Президія Української Парламентарної Репрезентації явилася у президента міністрів, щоби зложити рішуче застережене проти поступована „міністра“ Твардовського в справі будучого уладнання правнодержавних відносин на сході. Посли вказали на те, що др. Твардовський як член правительства веде від довшого часу переговори з політиками з наміром повалити мировий договір, заключений льояльною монархією з Україною, а то в інтересі польських анексійних затій супроти укр. області. Др. Твардовський пішов навіть так далеко, що в ріжки часописах проголосив неподільність конгресової Польщі і злуку неподільної Галичини з польським королівством як порішену вже з австро-угорського боку правительству програму. Такий поступок стремить до відірвання части австро-угорської області. В наслідок того домагаються Українці заяви шефа правительства, чи він годиться з тими виступами члена правительства і чи готов спинити роботу „міністра“ д-ра Твардовського. Українці запротестували також проти того, щоби угорський міністер др. Векерле вміщувався до польського питання і офіційно висказував ся

проти поділу Галичини. Президент міністрів прияв протест українських послів до відома.

Першим доктором на черновецькім універзитеті за панована цісаря Карла I. зістав промований дня 28. лютого с. р. о. Микола Копачук ц. к. проф. релігії при учительськім семинарі в Чернівцях, тепер полевий курат. Промотором був проф. О. Єремій.

Вінчання. Сеї неділі відбулося в катедральній церкві в Чернівцях вінчане панни Олени Оробко, доньки конзулента кр. банку адвоката Омеляна Оробка, з п. Евгеном Гушулом, гімн. проф. в Чернівцях. — Там же відбулося також вінчане інж. краєвого виділу п. Сильвестра Данчула з п-ю Мартою Цоппою. Свідками були п. пос. Антін Лукашевич і надр. будів. Шмідт.

Хто провадить дівочий православний ліцей? Директоркою дівочого православного ліцею є п-ні Жемна. Та в дійсності провадить хто інший ліцей, бо пані Жемна не видить, не видить навіть учениць. Така особа не може довше оставати на чолі такої важкої інституції. Чи краса рада знає про се і чи подбає, щоби на чолі дівочого ліцею, на якім нам Українцям дуже багато залежить, була не хора людина, яка не може займати ся навіть чисто адміністративною справою, не то вихованем довіреної її молоді.

Український народний театр поновно в Чернівцях. Дня 20-го червня відіграно в міськім театрі комедію-оперету „Перехитрили“. Генеза сего представлення слідуюча: Транспорт Українських Стрілецтв в переїзді на Україну задержався для відпочинку в Садагурі. Ідучи при транспорті актори Укр. Театру зі Львова подумали, чи-би не можна дати за час відпочинку в Чернівцях представлене? Подумали і зробили. Головніші ролі обіймили заводові актори, а бракуючі обіймили аматори з Чернівців, а іменно панни Кошаричівна, Боровська і п. Лихнюк, всі технічні приготовлення пороблені і так ніби „на дружку“ зложено театр. Дня 20-го рано мешканці Чернівців побачили на мурасі міста плякати а вечером того дня бачили місцевою публікою і бавила ся сего вечера цілком не зле. Аансабль із заводових акторів і аматорів вивязався із своєї задачі цілком удачно. Заводові актори, розуміється, грали добре, а аматори, хоч у грі може їм не дорівнювали, за то добре съпівали і то всі три наведені перші особи, а між ними особливо панна Кошарич могла задоволити своїм співом і вибагливого слухача. Оркестру заступив фортеця, при якім засів п. проф. Колер, який дуже добре вивязався із своєї задачі. Із сего, так би сказати, на млока спрепарованого представлення, яке мимо слабої реклами і короткого часу майже виповнило сало міського театру, бачимо, що маємо вже доволі публіки, яка і без доїду із сіл є в можності і має охоту заповнити театральну салю, коли в ній може любувати ся рідною штукою. Отсе на увагу людям, яких це близше обходити. — Модест Левицький.

Укр. Ювілейний Театр із Львова прибуде з початком слідуючого місяця до Чернівців на довший побут. Театр стоїть під управою молодого, талановитого артиста Новіна Розлуцького, абсолютного драматичної та режисерської школи в Парижі. Перше представлене думають дати вже 4-го липня.

Розрухи й страйки вибули із зменшення хлібової пайки на половину у Відні і інших містах Австрії, головно-ж в Чехах. Страйк приймав великі розміри. Заразом вибух страйк і в Будапешті і там прийшло навіть до кровавих сутичок між робітниками а жандармерією, при чим 4 осіб убито а 19 ранено. Правительство добирає усіх способів, щоби заспокоїти робітників і привести їх назад до праці. В Будапешті перестала функціонувати пошта.

Установчі збори Українського Видавничого Союза. Відбулися установчі збори Українського Видавничого Союзу, членами якого були представники головних союзів. Завдання цього союзу дуже широкі тому, що література тепер не стоїть на тій висоті, на якій вона повинна стояти, та й справжніх книжок на ринку зовсім мало. Видавничий Союз мусить дбати, щоб піднімати українську літературу. Задля цього книжки повинні мати гарний вигляд. Видані союзом книжки мають продавати ся відповідними торговельними апаратами - кооперативами. Видавничий союз має при собі літературно-наукову колегію, которая повинна переглядати весь матеріал Видавничого Союзу, який тільки після ухвалення буде йти до друку. Взагалі Видавничий Союз має на меті випустити велику скількість примірників і поширити їх яко мога ширше. На первих порах вийдуть популярні книжки для села і крім того

